

กทปส

รายงานฉบับสมบูรณ์ โครงการสารคดีร้อยใจเรา ชุตวาดหวัง

สัญญาเลขที่ B ๖๔-๒-(๑)-๐๐๒

ผู้รับผิดชอบโครงการ

นิรมล เมธีสุวกุล

บริษัท ป่าใหญ่ ครีเอชั่น จำกัด

ได้รับทุนอุดหนุนจาก

กองทุนวิจัยและพัฒนากิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคม เพื่อประโยชน์สาธารณะ
(สำนักงาน กสทช.)

กทปส

บทคัดย่อ

สาระสำคัญของโครงการ (Project Hilight) สารคดีร้อยใจเรา ชุด “วาดหวัง” เป็นโครงการผลิตสื่อสารคดี โดยมีจุดมุ่งหมายให้ผู้ที่ได้รับชมเกิดความเข้าใจเรื่องความแตกต่างทางวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์อันหลากหลายของสังคม ก้าวข้ามมายาคติ เพื่อการอยู่ร่วมกันอย่างยั่งยืน มีตัวอย่างข้อมูลความรู้จากกรณีศึกษาต่างๆที่คัดสรรนำมาผลิตสารคดี มีเนื้อหาสร้างความเข้าใจเรื่องสภาพปัญหาข้อจำกัด ศักยภาพภูมิปัญญาของกลุ่มชาติพันธุ์ในสังคม ชวนให้มองเห็นแง่มุมที่มีความสำคัญและจะเป็นส่วนช่วยให้การขับเคลื่อนพัฒนาประเทศไปในทิศทางที่เหมาะสมสอดคล้องเป็นประโยชน์ท่ามกลางโลกที่กำลังเปลี่ยนแปลง

โครงการนี้ จัดทำในระหว่างปี 2565-2566 ได้แก่การให้ข้อมูลผ่านสื่อในเชิงสร้างสรรค์เพื่อสร้างความเข้าใจ ส่งเสริมและสนับสนุนการอยู่ร่วมกันในพหุสังคม ดำเนินการสร้างสรรคทั้งหมด13 ตอน ความยาวตอนละ25นาที

โดยมีพื้นที่ปฏิบัติงานหลายจังหวัด เช่น เชียงใหม่ ลำพูน เชียงราย น่าน กระบี่ สกลนคร นครพนม ชัยภูมิ กรุงเทพมหานคร อยุธยา ฯลฯ เกี่ยวข้องกับเรื่องราวของกลุ่มชาติพันธุ์ ปกาเกอญอ ,ลัวะ, ไทโย้ย, โส้, บีซู, ญ้อกูร, อูรักลาโว้ยจ เป็นต้น

กระบวนการทำงานออกแบบโดยเปิดโอกาสและสร้างพื้นที่การมีส่วนร่วมของชาวบ้านและชุมชนเจ้าของพื้นที่ โดยมีการทบทวนวรรณกรรม เข้าพื้นที่เพื่อ ปรึกษาหารือ แลกเปลี่ยนความคิด และกำหนดรายละเอียดเนื้อหาาร่วมกัน ที่สำคัญคือ คัดสรรและให้ตัวแทนชุมชนเป็นผู้ถ่ายทอดเรื่องราวประเด็นปัญหา มุมมอง ข้อเสนอจากพื้นที่ โดยผู้รับผิดชอบโครงการและทีมงานซึ่งมีประสบการณ์การทำงานเชิงประเด็นต่างๆของกลุ่มชาติพันธุ์ มีส่วนร่วมในการสร้างสรรค์การนำเสนอให้กระชับ ตรงประเด็น และน่าสนใจสู่สาธารณะ

โครงการมีกระบวนการ เตรียมการ ดำเนินงาน เผยแพร่ และประเมินผล ครบทุกขั้นตอน ผลงานที่นำเสนอผ่านทางสถานีโทรทัศน์ดิจิทัล อมรินทร์ทีวี ได้จัดทำระบบไฟล์ดิจิทัล และอัปโหลดไว้ในแพลตฟอร์มออนไลน์ เช่น เฟซบุ๊กและยูทูบ และจัดทำในเพื่อให้สามารถสืบค้นอ้างอิงได้เสมอ เช่น การสืบค้นจากคำว่า #วาดหวัง เป็นต้น

การดำเนินโครงการได้รับความร่วมมือ เกิดการมีส่วนร่วม และจะทำให้สารคดีทั้ง 13 ตอน สร้างความเข้าใจเกี่ยวกับสังคมไทยสังคมที่ประกอบสร้างจากสังคมพหุวัฒนธรรมตั้งแต่ประวัติศาสตร์ดั้งเดิมและพัฒนา มาสู่ปัจจุบัน รวมทั้งสารคดีได้ทำหน้าที่บันทึกเรื่องราวสถานการณ์ความเคลื่อนไหวร่วมสมัยและได้ตระหนักในต้นทุนทางสังคมวัฒนธรรมซึ่งเกิดขึ้นและดำรงอยู่อย่างมีหวังมีพลังของกลุ่มผู้คนต่างๆในสารคดีอย่างเป็นรูปธรรม

กิตติกรรมประกาศ

โครงการสารคดีร้อยใจเรา ชูต วาดหวัง เกิดจากความตั้งใจอย่างแรงกล้าของผู้รับผิดชอบโครงการ และคณะในฐานะนักสื่อสารมวลชน เพื่อเผยแพร่งานสร้างสรรค์ผ่านสถานีโทรทัศน์ดิจิทัลและออนไลน์ เพื่อสื่อสารว่าในศตวรรษที่ 21 เป็นช่วงหัวเลี้ยวหัวต่อสำคัญที่ระบบคุณค่าและภูมิปัญญาดั้งเดิมของมนุษยชาติที่สืบทอดกันมาหลายชั่วคนกำลังสูญสลายอย่างรวดเร็วหรือจะสามารถคัดสรรรักษาสืบสานไว้เพื่อเป็นต้นทุนอันมีค่าของสังคมในอนาคต กลุ่มชาติพันธุ์ที่กำลังเผชิญปัญหาใดเพื่อรักษาตัวตน ภูมิปัญญา และวิถีชีวิต

สารคดีชุดนี้บันทึกประวัติศาสตร์ท้องถิ่น ประวัติศาสตร์ชาติพันธุ์ ผลกระทบจากการพัฒนา ความเปลี่ยนแปลงของหลายกลุ่มชาติพันธุ์ และความวาดหวังของคนชาติพันธุ์ แสดงถึงปัญหา คุณค่าและต้นทุนสำคัญผ่านมุมมองของตัวแทนชาติพันธุ์ นักวิชาการ นักกิจกรรมสังคม สารคดีชุดนี้มี 13 ตอน ปรากฏรสนชาติของความงาม ความจริง ความทุกข์ ความสุข ความขมขื่น พลัง การขับเคลื่อนที่สร้างสรรค์ และความหวังไปพร้อมกัน

โครงการและรายงานฉบับนี้สำเร็จลงได้ด้วยพลังจากผู้เกี่ยวข้องหลายภาคส่วน ตั้งแต่กระบวนการพิจารณารับโครงการ การวางแผน การผลิตรายการ การกลั่นกรองปรับปรุงพัฒนา ก่อนออกอากาศ การเผยแพร่ ไปจนถึงการประเมินผลงาน

การเข้าพื้นที่ชุมชนเพื่อบันทึกภาพและเสียงสำหรับรายการโทรทัศน์ ทีมงานฝ่ายผลิตและฝ่ายข้อมูล เขียนบท เดินทางไปยอดดอย ชายแดน ห่วงทะเล และชุมชนหมู่บ้านห่างไกล ใช้ชีวิตอย่างไม่ย่อท้อ ต่ออุปสรรค ทีมงานติดต่อและกราฟิกช่วยกันผลิตงานเต็มความรู้ความสามารถ

ตัวแทนกลุ่มชาติพันธุ์ แหล่งข่าว สมาชิกชุมชนชาวบ้าน สละเวลา ให้ความร่วมมือทั้งเบื้องหน้า เบื้องหลังด้วยความกรุณา ความวางใจ ความเชื่อมั่น เป็นทั้งกำลังใจและทำให้การสร้างงานร่วมกันบรรลุเป้าหมายด้วยดี คณะทำงานมีความซาบซึ้งใจเป็นอย่างยิ่ง

ขอบคุณ ที่ปรึกษาฝ่ายวิชาการ ผศ.ดร.มยุรี ถาวรพัฒน์ สถาบันวิจัยภาษาและวัฒนธรรมเอเชีย มหาวิทยาลัยมหิดล และ ผศ.ดร.สุวิชาน พัฒนาไพรวลัย สถาบันโพธิวิซชาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ขอบคุณสถานีโทรทัศน์อมรินทร์ทีวีที่วางใจและมีส่วนสนับสนุนการเผยแพร่

ขอขอบคุณ คณะกรรมการทำงานติดตามประเมินผลโครงการ ได้แก่ ดร.ตรี บุญเจือ, ผศ.ระวีวรรณ ทรัพย์อินทร์, คุณสิทธิศักดิ์ ปาลโพธิ์ และคุณปรีชญาพร ยี่สัน กรุณาตรวจสอบ ให้คำแนะนำต่างๆ ตลอดระยะเวลาการดำเนินโครงการ

และขอบคุณ กองทุนวิจัยและพัฒนากิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคม เพื่อประโยชน์สาธารณะ (สำนักงาน กสทช.) ที่สนับสนุนโครงการสารคดีร้อยใจเรา ชูต วาดหวัง เพื่อสร้างความหวังและความเข้าใจให้สังคมไทยเราเป็นสังคมที่อยู่ร่วมกันอย่างมีความสุขอย่างยั่งยืน.

คำนำ

แผ่นดินที่เรียกว่าประเทศไทยในปัจจุบัน ตั้งอยู่ในเขตร้อนชื้นทำให้มีระบบนิเวศหลากหลาย เป็นทรัพยากรสำคัญ ภูมิศาสตร์ที่บรรจบกันของการค้าทั้งทางบกและทางทะเล เป็นอารยธรรมที่สั่งสม ผู้คน ประวัติศาสตร์ โบราณคดี วัฒนธรรม ภาษา ศาสนา ความเชื่อและวิถีชีวิต มีพัฒนาการสืบเนื่องมายาวนาน คนแต่ละกลุ่มแต่ละพื้นที่ มีอัตลักษณ์ที่แตกต่างกัน ประเทศไทยจึงเป็นประเทศพหุสังคมพหุวัฒนธรรม โดยเฉพาะความหลากหลายของกลุ่มชาติพันธุ์ภาษาในประเทศไทย ซึ่งมีมากกว่า 70 กลุ่ม ภาษา ในจำนวนนี้มีหลายกลุ่มภาษาอยู่ในภาวะวิกฤตใกล้สูญ กลุ่มชาติพันธุ์บนพื้นที่สูง ไปจนถึงริมทะเล และชายฝั่งได้รับผลกระทบจากการพัฒนากระแสหลักจนกลายเป็นคนชายขอบ ต้องการโอกาสในการใช้ชีวิตด้วยอัตลักษณ์และภูมิปัญญาของตน

ความแตกต่างเป็นความงามหลากหลาย ในขณะเดียวกันก็อาจทำให้เกิดความขัดแย้งจากความแตกต่างด้วยเช่นกัน การละลาย ละเมิด ที่เกิดจากมายาคติ ความไม่เข้าใจ ไม่เคารพความเป็นมนุษย์ อาจส่งผลในระยะยาว รอยร้าวจะเด่นชัดและรุนแรงขึ้น เราจะเดินหน้าและอยู่ร่วมกันอย่างสันติ ยั่งยืนและเหมาะสมกับโลกปัจจุบันได้อย่างไร

สารคดีร้อยใจเรา ชุด วาดหวัง หวังจะเป็นส่วนหนึ่งในการส่งเสริมความเข้าใจให้คนในสังคมรับรู้ข้อมูล เข้าใจ คุณค่าความแตกต่างของการอยู่ร่วมกันของคนในพหุสังคมพหุวัฒนธรรม

นิรมล เมธีสุวกุล

หัวหน้าโครงการ สารคดีร้อยใจเรา ชุด วาดหวัง

16 สิงหาคม 2566

สารบัญ

ปก	1
บทคัดย่อ	2
กิตติกรรมประกาศ	3
คำนำ	4
สารบัญ	5
หลักการ เหตุผล วัตถุประสงค์	6
ขอบเขตการดำเนินงาน	7
ตัวชี้วัดความสำเร็จ	8
การดำเนินโครงการ	9
ผลการดำเนินงาน	14
เนื้อหาสารคดีวาดหวัง	17
สรุปผลการดำเนินโครงการสารคดีร้อยใจเรา ชูต วาดหวัง	24
สรุปผลการเผยแพร่รายการ “วาดหวัง”	26
ตารางผลงานสารคดีพร้อมลิ้งค์รายการทั้ง13ตอน	36
ตารางผลงานคลิปเสวนาและการสื่อสารประชาสัมพันธ์	43
สรุปองค์ความรู้เกี่ยวกับการสร้างความเข้าใจพหุสังคมพหุวัฒนธรรม	48
องค์ความรู้เกี่ยวกับการสร้างความเข้าใจพหุสังคมพหุวัฒนธรรม	49
สรุปการเสวนา วาดหวัง ด้วยรักและนับถือ	66
รายละเอียดการเสวนา	
สรุปการเสวนา พิณิจ วาดหวัง	74
รายละเอียดการเสวนา	
ภาคผนวก	
สิ่งที่ส่งมาด้วย	85
แบบสอบถามประเมินผล	86
ตารางผลการประเมิน	90
ตัวอย่างผลประเมินเชิงลึก	95
หลักฐานการออกอากาศ	109
รายชื่อ ผู้เกี่ยวข้อง กรรมการตรวจพิจารณา ผู้รับผิดชอบโครงการ ทีมงาน ที่ปรึกษา	116

หลักการ เหตุผล

ประเทศไทยพหุสังคมประกอบด้วยผู้คนที่แตกต่างกันหลากหลายของอารยธรรมที่เกิดจากภูมิศาสตร์ ประวัติศาสตร์การเคลื่อนย้ายของผู้คนมาตั้งแต่ยุคบรรพกาลเพื่อแสวงหาแหล่งอยู่อาศัยที่เหมาะสม ต่อเนื่องสู่การติดต่อค้าขายในยุคก่อนประวัติศาสตร์ซึ่งเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ซึ่งก็คือสุวรรณภูมิ (ดินแดนคาบสมุทรม) และสุวรรณทวีป (ดินแดนหมู่เกาะต่างๆในภูมิภาค) เป็นฮับ(HUB)สำคัญในการเดินทางของอาหรับ อินเดีย จีน ฯลฯ ทั้งทางบกและทางทะเล

ระยะต่อมาดินแดนที่เรียกว่าประเทศไทยปัจจุบันถูกเติมด้วยกลุ่มคนที่อพยพเคลื่อนย้ายด้วยเหตุผลต่างๆในระยะหลัง เช่น การเคลื่อนย้ายของคนตระกูลไทและปฏิสัมพันธ์กับคนดั้งเดิมในยุคล้านนา ตอนต้น การสังฆกรรมพหุบุคคลจากการขยายอาณาจักรในยุครัตนโกสินทร์ตอนต้น ทำให้มีชนชาติพันธุ์ต่างๆและอารยธรรมหลากหลายในดินแดนนี้ ทั้งกลุ่มคนที่อาศัยอยู่แต่เดิมและที่เข้ามาอยู่ใหม่ กระทั่งในยุคปัจจุบัน สังคมไทยก็ยังมีประชากรใหม่ที่มีวิถีชีวิตที่แตกต่าง เช่น การเคลื่อนย้ายเข้ามาจากภาวะสงคราม ปัญหาเศรษฐกิจ รวมทั้งยุคปัจจุบันที่การทำงานข้ามภูมิภาคด้วยเทคโนโลยีสมัยใหม่ ทำให้กลุ่มประชากรในประเทศยิ่งหลากหลาย เช่น จากประเทศเพื่อนบ้านและชาวต่างประเทศ เป็นต้น ยุคโลกาภิวัตน์ โลกที่เหมือนแคบลงและหมุนเร็วขึ้นท่ามกลางความแตกต่าง คนมากขึ้น ทรัพยากรเสื่อมโทรมและมีน้อยลง การแสวงหาการพัฒนาที่เหมาะสมสำหรับคนกลุ่มต่างๆ โดยลดความขัดแย้งและยอมรับความแตกต่างทางความคิดจึงเป็นเรื่องจำเป็น โดยเฉพาะผลกระทบของโลกสมัยใหม่ต่อกลุ่มคนที่มีความเปราะบาง เช่น กลุ่มชาติพันธุ์ต่างๆที่ต้องการโอกาสในการรักษาอัตลักษณ์ วิถีชีวิต วัฒนธรรม ภาษา ภูมิปัญญา ซึ่งในทางวิชาการ ถือว่า ทรงคุณค่า และหากเสื่อมลงก็ยากจะฟื้นคืน และหากสูญหายก็ไม่สามารถกอบกู้กลับมาได้อีก

ปัจจุบัน มีกลุ่มชาติพันธุ์ต่างๆ โดยเฉพาะกลุ่มที่อยู่ในภาวะวิกฤต ตระหนักในคุณค่าวิถีวัฒนธรรมของตนและพยายามสื่อสารเพื่อให้สังคมได้เข้าใจ รวมทั้งได้ตั้งหลักและขับเคลื่อนกิจกรรมต่างๆอย่างเป็นรูปธรรมในหลายมิติ การสร้างพื้นที่สาธารณะ เช่น สารคดีที่บอกเล่าเรื่องราวของแต่ละกลุ่มแต่ละชุมชน ให้ได้สื่อสารตัวตนและความหวังตั้งใจในการอนุรักษ์ฟื้นฟูวิถีวัฒนธรรม จะเป็นการสร้างความเข้าใจร่วมกันในสังคมและเสริมพลังให้กลุ่มเปราะบางมีความเข้มแข็งและสร้างโอกาสใหม่ ๆ การแสวงหาความร่วมมือและประสานพลังกับคนอื่น ๆ ในสังคม ท่ามกลางโลกที่กำลังเปลี่ยนแปลง

สารคดีวาดหวัง จะเริ่มด้วยการนำเสนอภาพรวมของสังคมพหุวัฒนธรรมพหุสังคม และพหุภาษา จากนั้นจึงนำเสนอตัวอย่างกรณีศึกษาในชุมชนต่างๆที่เป็นตัวแทนเรื่องราวอันหลากหลายของสังคมไทย เช่น กลุ่มชาติพันธุ์ที่มีจำนวนมากและประสบปัญหาแนวทางเดียวกัน (ที่อยู่อาศัยและที่ทำกินตั้งแต่บรรพชน ทับที่การอนุรักษ์ นำเสนอปัญหาและทางออกจากมุมมองอันหลากหลาย), เรื่องการนำองค์ความรู้ วิถีวัฒนธรรม เป็นต้นทุนขับเคลื่อนชุมชนเพื่อการอนุรักษ์ฟื้นฟูและแก้ปัญหาเศรษฐกิจอย่างยั่งยืนเหมาะสมกับบริบทท้องถิ่นและยุคสมัย (กรณีศึกษาจากชาติพันธุ์ ปิซู , ญ้อกูร์ , โย้ย ฯลฯ)

ในช่วงเวลาที่ผ่านมา การพัฒนาที่เน้นด้านเศรษฐกิจเป็นหลักได้กลายเป็นวิธีการแบบอดีต สังคมปัจจุบันมองการพัฒนาประเทศแบบไม่ทิ้งใครไว้ข้างหลัง การละลาย ละเมิด บุคคลที่มีความแตกต่างโดยไม่เคารพความหลากหลายอาจส่งผลในระยะยาว รอยร้าวจะเด่นชัดและรุนแรงขึ้น คำถามว่าเราจะเดินหน้าและอยู่ร่วมกันอย่างสันติยั่งยืนได้อย่างไร สื่อสารคดี วาดหวัง หวังจะมีบทบาทเป็นส่วนหนึ่งในการส่งเสริมและสร้างค่านิยมให้สังคมอยู่ร่วมกันอย่างสันติและยอมรับความแตกต่างหลากหลายของพหุวัฒนธรรม

วัตถุประสงค์

1. สร้างความเข้าใจและส่งเสริมการอยู่ร่วมกันในพหุสังคม
2. สร้างพื้นที่สื่อในเชิงสร้างสรรค์
3. เพื่อส่งเสริมและสนับสนุนการอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข

ขอบเขตการดำเนินงาน

โครงการฯ ผลิตสารคดีเพื่อสร้างความเข้าใจและส่งเสริมการอยู่ร่วมกันในพหุสังคม ภายใต้ชื่อ “วาดหวัง” ความยาว ๒๕ นาที จำนวน ๑๓ ตอน ออกอากาศทางสถานีดิจิทัล อมรินทร์ทีวี และเผยแพร่ทางสื่อออนไลน์ ได้แก่ Facebook Fan page และ YouTube : PayaiTV Channel ภายใต้ชื่อโครงการ “วาดหวัง” โดย อีฟโพลด์ผ่าน เพจ วาดหวัง ซึ่งตั้งขึ้นเพื่อฐานหลักสำหรับจัดเก็บบันทึกคลิปออนไลน์ของโครงการ ในขณะเดียวกันได้ดำเนินการขับเคลื่อนผ่านเพจที่มีผู้ติดตามซึ่งเป็นกลุ่มเป้าหมาย ได้แก่ เพจ คนหัวใจแกร่ง, เกษตรไทยไอดอล, ฟันแสงรุ่ง และเคลื่อนไหวด้านข่าวสารที่สำคัญโดยร่วมมือกับเพจข่าวสด ฯลฯ โดยใช้ #กทปส.#กสทช.#วาดหวัง โดยเน้นยอดวิวหรือการเข้าถึงผู้ชมกลุ่มเป้าหมาย

1. จัดทำ คำบรรยายแทนเสียง (Closed Caption) คำบรรยาย และบริการเสียงบรรยายภาพ (Audio Description) เพื่อให้กลุ่มคนพิการทางการได้ยินและการเห็นสามารถรับชมรับฟังเข้าถึงเนื้อหาของรายการ เช่น ออกแบบบาร์เนม และTEXTต่างๆในสารคดีให้เหมาะสม และไม่ทับซ้อนคำบรรยายและคำบรรยายแทนเสียง) ,คำบรรยาย(Subtitle) ภาษาอังกฤษในสื่อออนไลน์ YouTube : Payai TV Channel
2. จัดส่งคลิปตัวอย่างรายการ เชิญนักวิชาการแสดงความคิดเห็นผ่านการเสวนา สรุบบทเรียนจากสารคดีและถอดองค์ความรู้เป็นไฟล์อิเล็กทรอนิกส์ โดยLiveการเสวนาผ่านเฟซบุ๊ก สองครั้ง เปิดให้สาธารณะสามารถมีส่วนร่วมแลกเปลี่ยนความคิดเห็น
3. ออกแบบสอรับฟังความคิดเห็นต่อรายการ
4. จัดทำสรุปองค์ความรู้ที่ได้จากสารคดีในรูปแบบไฟล์อิเล็กทรอนิกส์และคลิปวิดีโอ

ผลที่คาดว่าจะได้รับ

- มีสารคดีที่สะท้อนเรื่องราวพหุสังคมของไทย พร้อมกรณีศึกษา
- มีรายการที่เป็นองค์ความรู้ เพื่อส่งเสริมความเข้าใจและการมีส่วนร่วมกันในพหุสังคมและถอดความรู้ในรูปแบบไปไฟล์อิเล็กทรอนิกส์ที่สามารถนำไปใช้ต่อยอดเพื่อการพัฒนาในมิติอื่นๆ
- สังคมในหมู่ประชาชนที่รับชมสารคดีมีความเข้าใจการอยู่ร่วมกันในพหุสังคม

ตัวชี้วัดความสำเร็จ

1. มีรายการที่สร้างความรู้ความเข้าใจความตระหนักเกี่ยวกับการสร้างความเข้าใจและส่งเสริมการอยู่ร่วมกันในสังคม ๑ รายการ เนื้อหา ๑๓ ตอน
2. เผยแพร่รายการ “วาดหวัง” ทางช่องโทรทัศน์ระบบดิจิทัลอย่างน้อย ๑ สถานี
3. มีจำนวนการเข้ารับชมทางช่องโทรทัศน์ระบบดิจิทัล มีค่าเฉลี่ยเรตติ้ง ของรายการ ไม่น้อยกว่า ๐.๐๕ ตลอดระยะเวลาการออกอากาศหรือมีจำนวนการเข้ารับชมสื่อออนไลน์ของรายการ ยูทูป เฟซบุ๊กที่ได้รับการส่งเสริมและสนับสนุนรวมกันไม่น้อยกว่า ๖ แสนวิว
4. แพลตฟอร์มออนไลน์เผยแพร่ต่อเนื่องโดยคัดสรรประสานกับเพจที่มีชื่อเสียงและผู้ติดตามจำนวนมากให้มีส่วนร่วมเผยแพร่ เช่น อีพโซลในเพจ วาดหวัง, คนหัวใจแกร่ง, พันแสงรุ่ง ยูทูป Payai TV เพื่อประชาสัมพันธ์และจัดทำภาพประกอบเนื้อหาเพื่อถอดบทเรียนจากรายการ
5. ส่งตัวอย่างรายการไปยังกลุ่มตัวอย่าง ๑๒๐ คน (กลุ่มประชากรวัย ๒๕-๖๕ ปีขึ้นไป) พร้อมแบบสอบถามเพื่อวัดความพึงพอใจและความรู้ความเข้าใจหลังชมรายการ โดยหวังผลว่า กลุ่มตัวอย่างไม่น้อยกว่าร้อยละ ๗๐ มีความพึงพอใจและมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับกลุ่มในกรณีศึกษา
6. เกิดการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น ในประเด็นที่รายการนำเสนอในสังคมออนไลน์อย่างหลากหลายผ่านแพลตฟอร์มต่างๆ ยูทูป เฟซบุ๊ก ให้ผู้ชมเกิดองค์ความรู้การสร้างความเข้าใจในกลุ่มกรณีศึกษามากขึ้น และเชื่อมโยงไปสู่กลุ่มอื่นๆที่อยู่ใกล้ตัวผู้ชมเพื่อส่งเสริมการอยู่ร่วมกันในพหุสังคมจากสารคดี
7. มีสรุปองค์ความรู้การสร้างความเข้าใจและส่งเสริมการอยู่ร่วมกันในพหุสังคมจากรายการ โดย สรุปบทวนเนื้อหาที่ผ่านมา จาก ๑๒ ตอน รวบรวมประเด็นให้มีความชัดเจน เรื่อง พหุสังคมพหุวัฒนธรรมในประเทศไทย แต่ละกลุ่มคนภาคภูมิใจในอัตลักษณ์ของตน และเปิดใจสำหรับชื่นชมคนกลุ่มอื่นชาติพันธุ์อื่นที่มีวิถีแตกต่างกัน แต่ละคนแต่ละกลุ่มมีปัญหาที่เหมือนกันบ้าง แตกต่างกันบ้าง ตามสภาพพื้นฐานสภาพแวดล้อมทรัพยากรและปัจจัยที่เกี่ยวข้อง โดยเฉพาะกลุ่มที่เข้มแข็งรักษาอัตลักษณ์ตนเองและเชื่อมโยงกับคนอื่นๆในสังคม ทั้งการพึ่งพา ช่วยเหลือ แลกเปลี่ยนประสบการณ์ ไม่มีใครหรือกลุ่มใดอยู่ได้เพียงลำพัง ถ้ายทอดประสบการณ์เพื่อให้สังคมเกิดการเรียนรู้ โดยเฉพาะการแก้ไขปัญหาและเสนอทางออกที่ร่วมมือกันหลายฝ่าย เน้นนำเสนอผ่านการ สัมภาษณ์ เล่าเรื่อง ของบุคคลที่เล่าเรื่องผ่านรายการ ๑๒ ตอน สังเคราะห์เป็นเนื้อหาในตอนที่ ๑๓ ชื่อตอน ร้อยใจเรา (เป็นตอนสุดท้ายของสารคดีชุดนี้)

8. นำประเด็นมาเสวนา (หลังออกอากาศไปประมาณ ๑๐ ตอน) ๑ ครั้ง เพื่อเผยแพร่แนวคิด การทำงาน และพลังของกลุ่มชาติพันธุ์ เนื้อหาเกี่ยวกับ เรื่องพลวัตการขับเคลื่อนชุมชนชาติพันธุ์ผ่านกิจกรรม นวัตกรรมเพื่อสื่อสาร การฟื้นฟูสืบทอด และอยู่ร่วมกับผู้อื่นในพหุสังคมพหุวัฒนธรรม (Live) และเผยแพร่คลิปทางออนไลน์ โดยมีวิทยากร นักวิชาการ ตัวแทนกลุ่มชาติพันธุ์และผู้สนใจเข้าร่วมกิจกรรม

การดำเนินโครงการ

การนำเสนอ Mood & Tone

กระฉับกระเฉง มีชีวิตชีวา คล่องแคล่ว

แต่หนักแน่น น่าเชื่อถือ

ด้วยข้อมูลวิชาการ และ ผู้เล่าเรื่องประสบการณ์จริง

พร้อมกับใช้กราฟิกที่ดูสดใส ทันสมัย

เพื่อความน่าติดตามในการเล่าเรื่อง

สื่อสารสะท้อนตัวตนคนเล่าเรื่องอย่างชัดเจนลึกซึ้งเรื่อง

การอยู่ท่ามกลางความแตกต่าง

อย่างมีความหวังและยั่งยืน

รูปแบบรายการ

รายการความยาว ๒๕ นาที ทั้งหมด ๑๓ ตอน

เล่าเรื่องโดยบุคคลที่มีตัวตนจริงและประสบการณ์จริงในพื้นที่มีบทบาทและเกี่ยวข้องกับเนื้อหาโดยตรง

ถ่ายทำในสถานที่จริง เห็นบรรยากาศการสนทนาจับฟังผู้ร่วมรายการ เช่น นักวิชาการ ชาวบ้าน

ผู้ได้รับผลกระทบทั้งเชิงบวกเชิงลบ หลากหลายวัย โดยเฉพาะกลุ่มคนรุ่นใหม่ในแง่มุมต่างๆ

ที่เกี่ยวข้องกับเนื้อหาแต่ละตอน

เน้นภาพประกอบสวยงาม บอกเล่าเรื่องราว

เชื่อมร้อยด้วยกราฟิกที่ดูสดใส ทันสมัย

ใช้เสียงประกอบ และดนตรีประกอบ ที่สอดคล้องกับเนื้อหาและเรื่องราวที่นำเสนอ

บรรยายโดย: นิรมล เมธีสุวกุล

นักข่าว พิธีกรรายการทุ่งแสงตะวัน พันแสงรุ่ง และ เธอ เขา เรา ใคร สำนวณคนไทยในแผ่นดิน

กลุ่มเป้าหมาย

ประชาชนทั่วไป

ผู้สนใจประเด็นพหุสังคมพหุวัฒนธรรม

นักวิชาการ

กลุ่มชาติพันธุ์

พื้นที่ดำเนินการ

เผยแพร่ทั่วประเทศ ทั้งออนแอร์และออนไลน์

พื้นที่ถ่ายทอด

กรุงเทพฯ เชียงใหม่ ลำพูน เชียงราย น่าน สกลนคร นครพนม อุดรฯ ฯลฯ

ช่องทางการเผยแพร่

โทรทัศน์

1. สถานีโทรทัศน์ อมรินทร์ทีวี ออกอากาศ เดือนเมษายน-มิถุนายน ปี2566

วันพุธ 16.21-16.51 น. ออกอากาศเผยแพร่ สัปดาห์ละ 1 วัน

2. สถานีโทรทัศน์รัฐสภา ออกอากาศไตรมาสสุดท้าย ปี 2566

วันเสาร์ เวลา 10.05-10.30 น. ออกอากาศเผยแพร่ สัปดาห์ละ 1 วัน

ออนไลน์

- Facebook Fanpage เฟซบุ๊กเพจ : วาดหวัง , เกษตรไทยไอดอล , คนหัวใจแกร่ง, พันแสงรุ่ง
- เผยแพร่ข่าวและการเสวนา เพจ ข่าวสด
- You Tube : PAYAI TV

ระยะเวลาดำเนินการ สิงหาคม 2565 – สิงหาคม 2566

แผนการดำเนินงาน

จัดทำแผน รูปแบบ แนวทางการและขั้นตอนการดำเนินงาน ร่างบทสารคดี ทำตัวอย่างสารคดี
 ประสานช่องทางการเผยแพร่ ผลิตสารคดี และนำเผยแพร่สู่สาธารณะ โดยจะมีการประชาสัมพันธ์
 และสื่อสารเกี่ยวกับสารคดีผ่านแพลตฟอร์มออนไลน์ ติดตามประเมินผลและส่งมอบรายงานฉบับ
 สมบูรณ์

แผนการดำเนินงาน 12 เดือน สารคดีร้อยใจเรา ชุด วาดหวัง 13 ตอน 2565/2566

ที่	กิจกรรม	เดือน												
		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	
1	จัดทำแผนการ รูปแบบ รายการ แนวทางวิธีการ ดำเนินงานและขั้นตอน	■												
2	จัดทำ (ร่าง) บท รายการโทรทัศน์ ตัวอย่างเนื้อหารายการ		■	■	■									
3	ประสานช่องทาง ออกอากาศรายการ			■	■									
4	ผลิตรายการ			■	■	■	■	■	■					
5	เผยแพร่รายการทางสื่อ โทรทัศน์ดิจิทัล อมรินทร์ ทวี									■	■	■		
6	ประชาสัมพันธ์/Live/ เผยแพร่เนื้อหารายการ ทางสื่อออนไลน์ อาทิ เช่น Facebook You tube									■	■	■	■	
7	ติดตามประเมินผล โครงการ ประเมินผลรายการ													■
8	รายงานฉบับสมบูรณ์ และส่งมอบงาน													■

วิธีการประเมินผล

การประเมินผลเชิงปริมาณ เก็บข้อมูล 2 วิธี ได้แก่

1. จากแบบสอบถามจำนวน 120 ชุด จากผู้ชมทั่วประเทศด้วยระบบอินเทอร์เน็ต คละเทศและ ภูมิภาค โดยมีความเห็น 5 ระดับ คือ พึงพอใจมากที่สุด พึงพอใจมาก ปานกลาง พึงพอใจน้อย และ พึงพอใจน้อยที่สุด
2. วัดจาก Engagement ผลตอบรับการรับชมทางอินเทอร์เน็ต เป็นค่ายอด Views, Likes, Shares และ Comments

การประเมินผลเชิงคุณภาพ เก็บข้อมูลจาก 2 วิธี

1. สัมภาษณ์เชิงลึกแหล่งข่าว คนชาติพันธุ์ จากกรอบคำถามที่ตั้งไว้ คละเทศ และภูมิภาค
2. จากการวิเคราะห์ Comments การรับชมทางออนไลน์ ตามกรอบของวัตถุประสงค์รายการ

**** แบบประเมินและผลการประเมินอยู่ในภาคผนวก**

ผลผลิตสำคัญของโครงการ

ผลงาน	ดัชนีชี้วัดความสำเร็จ	ผลที่คาดว่าจะได้รับ
ต้นแบบผลิตภัณฑ์	สารคดี 13 ตอน	เผยแพร่สู่สาธารณะ
กระบวนการใหม่	การมีส่วนร่วมของกลุ่มชาติพันธุ์อย่างน้อย 8 กลุ่ม	เพิ่มพื้นที่สื่อสาธารณะ
องค์ความรู้สูงเสริมความเข้าใจพหุสังคมพหุวัฒนธรรมจากโครงการวาดหวัง	ความรู้เกี่ยวกับชาติพันธุ์ 13 ตอน สรุปลงองค์ความรู้ 1 ชุด คลิปสรุปโครงการ 1 ตอน	ความเข้าใจต่อชาติพันธุ์ต่างๆ ใช้เผยแพร่ผลงานโครงการ ความยาว 5 นาที
การใช้ประโยชน์เชิงสาธารณะ	เสวนาสื่อสาธารณะ live 2 ครั้ง	การมีส่วนร่วมรับรู้ข้อมูล
การเผยแพร่ประชาสัมพันธ์	เพลง 1 เพลง เพลงเครือข่าย 2 เพลง ออกอากาศทางสถานี 1 สถานี	เผยแพร่กว้างขวาง
การติดตามประเมินผล	ผลิตแบบประเมิน 2 ฉบับ เชิงปริมาณ / เชิงลึก	ประเมินผลการผลิตรายการจากผู้ชมและเครือข่าย แหล่งข่าวที่ร่วมสร้างสรรค์งาน
การจัดให้มีสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับผู้พิการ	มีคำบรรยายแทนเสียง แทนภาพ และSubtitle ภาษาอังกฤษ 13 ตอน	ผู้พิการด้านการได้ยินและสายตาสวมแว่นตาสามารถเข้าใจได้

ผลการดำเนินงาน

1. ถ่ายทำ ตัดต่อ และเผยแพร่ สำหรับสารคดีความยาว 25 นาที จำนวน 13 ชิ้นงาน
2. ถ่ายทำ ตัดต่อ และเผยแพร่คลิป เนื้อหาต่อเนื่องสอดคล้องกับสารคดี เผยแพร่ 11 ชิ้นงาน
3. คลิปสปอตโปรโมทสารคดีรายตอนทางอมรินทร์ทีวี ความยาว 30 วินาที จำนวน 13 ชิ้นงาน
4. จัดทำสารคดีความยาว 25.06 นาที ปรับปรุง end credit เพิ่มโลโก้โทรทัศน์รัฐสภา จำนวน 13 ชิ้นงานและคลิปสปอตโปรโมทสารคดี ความยาว40 วินาที สำหรับโทรทัศน์รัฐสภา 2 ชิ้นงาน
5. คลิปโปรโมทภาพรวมรายการ Trailer ความยาวไม่น้อยกว่า 30 วินาที จำนวน 1 ชิ้นงาน
6. ภาพประกอบคำพูด
7. จัดทำแบบประเมินผลเชิงปริมาณสำหรับผู้ชม และจัดทำแบบประเมินผลเชิงลึกจากผู้ชมและแหล่งข่าว
8. ผลประเมินเชิงปริมาณ ความพึงพอใจของผู้ชมทางสื่อออนไลน์ระดับมากที่สุด
9. ผลประเมินเชิงลึก แหล่งข่าว ผู้เกี่ยวข้อง พึงพอใจในการสร้างพื้นที่สื่อ โครงการมีส่วนร่วมสร้างความเข้าใจและความภาคภูมิใจ สามารถสื่อสารเรื่องราวของกลุ่ม ชุมชนชาติพันธุ์สู่สาธารณะ
10. ผู้ชมผ่านทางโทรทัศน์เฉลี่ยสัปดาห์ละประมาณ 50,000-70,000 เครื่อง
11. ยอดวิวจากการเผยแพร่ทางออนไลน์ สารคดีวาดหวัง ตามตารางแนบ1
คลิปประชาสัมพันธ์สื่อสารประเด็นพหุสังคมพหุวัฒนธรรม ตามตารางแนบ 2

ตาราง 1

สถิติการเผยแพร่รายการวาดหวัง ณ วันที่ 16 ส.ค.2566

ตอน	Views	Impressions	Reach	Engagement (Reactions/Likes, comments, shares)	Shares	YouTube (views)
1 เรื่องแสงประสาน	61,273	143,600	125,800	1,008	107	545
2 ภาษาที่มีชีวิต	55,720	133,400	112,515	1,030	117	275
3 เงินคือมีชัย	58,011	137,500	119,719	1,072	91	385
4 ใครตรวจดูสู่วิธีสระ	55,389	114,500	119,204	1,162	76	462
5 ญัษกร	65,065	153,400	124,889	1,293	117	549
6 โส่ สู้สู้	52,770	107,600	95,576	595	34	485
7 อยู่กันมากกว่าร้อยปี	56,083	124,500	108,185	1,149	110	557
8 ลอยจากรากเหง้า	53,819	120,400	103,993	819	64	379
9 ด่าหลูเกอซอ	58,872	117,900	140,486	1,053	65	339
10 โลกเขยาคอนขยับ	52,699	99,200	89,651	836	73	488
11 โทโยย	60,275	133,800	116,467	2,993	461	767
12 กอบกู้เพื่อส่งต่อ	56,162	110,700	99,582	1,036	84	333
13 ร้อยใจเรา	51,795	115,300	97,965	825	56	220
รวม	737,933	1,611,800	1,454,032	14,871	1,455	5,784

ตาราง 2

สถิติการเผยแพร่คลิปประชาสัมพันธ์รายการวาดหวัง ณ วันที่ 16 ส.ค.2566

คลิป	Views	Impressions	Reach	Engagement (Reactions/Likes, comments, shares)	Shares	YouTube (views)
1 ความเป็นไทยไม่ได้มีแค่หนึ่งเดียว	5,528	21,171	19,880	428	47	-
2 มีอะไรในวาดหวัง	3,463	18,013	16,727	178	13	-
3 สปอศโปรโมตรายการ	4,756	32,641	35,524	358	28	361
4 Trailer วาดหวัง 5 นาที	3,336	21,940	20,424	243	22	1,182
5 ผศ.ดร.สุวิษา พัฒนาไพโรจน์	3,978	21,300	19,739	223	17	351
6 ผศ.ดร.มยุรี ถาวรพัฒน์	3,765	30,100	27,790	281	41	229
7 ดร.ศรี บุญเจือ	2,131	15,377	14,205	111	7	91
8 ผศ. ดร.กัณฑ์ คัชชิวา	6,556	22,100	20,207	612	107	415
9 ขนมหันหนา	1,535	5,274	4,905	94	10	-
10 อภิสิทธิ์ สัมยศ	197	300	326	43	4	-
11 เขียมญีสกุล	95	174	197	34	4	-
12 LIVE เปิดตัวรายการวาดหวัง	7,727	36,544	36,544	470	37	275
13 LIVE สรุปการทำงานวาดหวัง	16,948	35,576	35,576	558	47	257
รวม	60,015	260,510	252,044	3,633	384	3,161

เนื้อหาสารคดี วาดหวัง

เนื้อหา 5 หมวด รวม 13 ตอน

ชีวิตขับเคลื่อนด้วยความหวัง คนเล่าเรื่องในสารคดีนี้ล้วนวาดหวัง และลงมือทำ เพื่อให้ความหวังเป็นจริง หัวใจสำคัญ คือ หวังให้คนอยู่ร่วมกันโดยไม่ละเมิดไม่ละเลยและเคารพความหลากหลาย ทุกตอนเสนอเนื้อหาและประเด็นผ่านมุมมองของคนเดินเรื่องที่คัดสรรว่าโดดเด่นมีความสามารถในการสื่อสารเป็นตัวแทนของปัญหาที่เกิดขึ้นจากความแตกต่างทางภาษาชาติพันธุ์และความเหลื่อมล้ำ ภายใต้แนวคิดที่ว่า ทุกคนทุกกลุ่มเรียนรู้ด้วยความวาดหวังว่า จะปรับตัวสู่บริบทใหม่ ทุกทางแยกมีทางเลือกขอเพียงโอกาสและมีคนเข้าใจ

ข้อ	หัวข้อ/จำนวน	ชื่อตอน	ประเด็น เนื้อหา สาระ
1	พหุภาษานานาชาติพันธุ์ 2 ตอน	1.ประเทศไทยพหุวัฒนธรรม พหุสังคม 2.ภาษาไทยจากรากเหง้าพหุสังคมของไทย	พหุสังคมพหุวัฒนธรรม ส่งเสริมคุณค่าอัตลักษณ์
2	ภาษาในภาวะวิกฤต 3 ตอน	1.ญ้อกูร 2.ลอยจากรากเหง้า 3.คนโส้สูสู	การถูกละเลย ผลกระทบจากการพัฒนา วิถีชีวิตที่แตกต่าง และพลังฟื้นฟู อัตลักษณ์ชาติพันธุ์
3	วิถีชีวิตในภาวะวิกฤต 3 ตอน	1.อยู่กันมากกว่าร้อยปี 2.โลกเขย่าคนขยับ 3.ไทโย้ย	พหุสังคมพหุวัฒนธรรม การถูกละเมิดและละเลย ผลกระทบจากการพัฒนา โอกาส ความเข้าใจ ร่วมด้วยช่วยเหลือขององค์กร หน่วยงาน ผู้เกี่ยวข้อง
4	ถอดบทเรียนส่งต่อองค์ความรู้ 4 ตอน	1.ใคร่ครวญสู่อิสระ 2.ตำลึง เก๋ขอ 3.กอบกู้และส่งต่อ 4.ฉันทคือปี่ชู่	พหุสังคมพหุวัฒนธรรมวิถีใหม่ นวัตกรรมท้องถิ่นเพื่อการอนุรักษ์และสืบสาน ความเข้มแข็ง แสวงหาความร่วมมือ รวมพลังความสามัคคีข้ามพรมแดนกลุ่ม ชุมชน เครือข่าย
5	สรุปเนื้อหาและองค์ความรู้ของรายการ 1 ตอน	1.ร้อยหวังที่ตั้งใจ	สรุปภาพรวมจากประสบการณ์อันหลากหลาย ที่ช่วยกันรักษาฟื้นฟู แก้ไขปัญหาและขับเคลื่อนกิจกรรมด้วยความหวังและตั้งใจสืบสานอัตลักษณ์ชาติพันธุ์และวัฒนธรรมในสังคมไทยในโลกปัจจุบัน

เรื่องย่อสารคดี 13 ตอน

เรื่องแสง ประสาน ประเทศไทยพหุวัฒนธรรมพหุสังคม

เนื้อหา ผลกระทบจากการพัฒนาทำให้กลุ่มชาติพันธุ์ต่างๆกลายเป็นกลุ่มเปราะบาง โดยเฉพาะปัญหาที่อยู่ที่ทำกิน ไม่สามารถดำรงชีพและสืบทอดวัฒนธรรมภาษาเพราะคนหนุ่มสาวต้องออกแสวงหาโอกาสนอกหมู่บ้าน ชุมชนท้องถิ่นอ่อนแอ ชาวบ้าน นักวิชาการ จึงนำเสนอทางออก เช่น พรบ.ที่เพื่อให้สอดคล้องกับรัฐธรรมนูญเกี่ยวกับสิทธิการดำเนินวิถีชีวิตเชิงบรรพชน และการดำเนินแนวทางตามมติ ครม.

เกี่ยวกับกะเหรี่ยงและชาวเล มนุษยชน มีประเด็นว่า กลุ่มชาติพันธุ์ชนเผ่าไม่ได้ต้องการสิทธิเหนือประชาชนทั่วไป แต่ต้องการการดูแลและพัฒนาที่สอดคล้องกับวิถีชีวิต เน้นให้เกิดทัศนคติเคารพความคิดความเชื่อและอัตลักษณ์อันหลากหลาย ด้วยมุมมองหลายมิติเพื่อความเข้าใจและแนวทางการหาออกร่วมกันในอนาคต

เล่าเรื่องโดย นักวิชาการนักวิจัยด้านชาติพันธุ์ นำสู่การสื่อสารลึกซึ้งว่า เหตุใดเราจึงต้องให้โอกาสคนกลุ่มต่างๆหากเขาเลือกจะรักษาอัตลักษณ์แห่งชาติพันธุ์ เหตุใดจึงต้องให้ความสำคัญต่อคุณค่าและการรักษาอัตลักษณ์ทางชาติพันธุ์ เน้นสัมภาษณ์และบรรยายเพื่อปูพื้นฐานภาพรวมประเทศไทยพหุสังคม พหุชาติพันธุ์ โดยนำเสนอผ่านตัวแทนกลุ่มชาติพันธุ์ เรียนรู้ความหลากหลายมองผ่านวิทยาศาสตร์ตีเอ็นเอ และมุมมองจากนักมานุษยวิทยาชาติพันธุ์ เล่าเรื่องสังคมที่มีวัฒนธรรมไทยกระแสหลักเป็นแกน และมีคนชาติพันธุ์ต่างๆอีกจำนวนมาก และบางกลุ่มแม้แต่คนไทยด้วยกันเองก็ไม่รู้จัก ผ่านเรื่องราวที่แสดงอัตลักษณ์ของคนกลุ่มต่างๆ นำเสนอประเด็นปัญหาและเสนอทางออก โดยเฉพาะเรื่อง พรบ.ชนเผ่าพื้นเมืองที่รัฐและหน่วยงานองค์กรต่างๆกำลังผลักดันอยู่ในเวลานี้

ภาษามีชีวิต ไทยจากรากเหง้าพหุสังคมของไทย

เนื้อหา ความเป็นมาและพัฒนาของภาษาไทย ในขณะเดียวกันให้ตระหนักว่า ในประเทศไทยมีหลากหลายภาษา ภาษาไทย ไม่ควรละเลยหรือด้อยค่าคนที่พูดด้วยสำเนียงภาษาที่แตกต่างและให้เจ้าของภาษาและผู้เกี่ยวข้องทั้งทางตรงทางอ้อมเกิดสำนึกต้องการมีส่วนร่วมในการส่งเสริมภาษาอันหลากหลายในสังคมไทย ผ่านมุมมองนักอ่านจารึก ศิลปากร และนักวิจัยภาษา มหิตล รวมทั้งเจ้าของภาษาที่หาฟังได้ยากเพราะเป็นกลุ่มเล็กกลุ่มน้อยที่พยายามรักษาอัตลักษณ์ภาษาของตน เน้นประวัติความเป็นมาของภาษาไทยที่พัฒนาจากพื้นฐานความหลากหลายของสังคมพหุวัฒนธรรมตั้งแต่โบราณจนกลายเป็นภาษาไทยกลางที่ใช้สื่อสารทางการในสังคมปัจจุบัน และให้สังคมได้ตระหนักถึงคุณค่าภาษาดั้งเดิมที่มีมากกว่า 70กลุ่มภาษาที่เป็นอารยธรรมทรงคุณค่าของสังคมไทย และสถานการณ์ภาษาต่างๆที่กำลังวิกฤตในประเทศไทย

ณัฐกร

เนื้อหา ณัฐกรคนในจารึกโบราณพันปีที่ยังมีลมหายใจแต่รวยรินเต็มที วาดหวังอะไรอยู่ เล่าความในใจ โดยนักวิจัยท้องถิ่นและชาวณัฐกร สร้างความรับรู้คุณค่าความหมายของกลุ่มคนเล็กที่กำลังจะถูกกลืนและสร้างพื้นที่เพื่อให้เกิดการส่งเสียงจากคนเล็กคนน้อยที่สะท้อนถึงความเป็นพหุวัฒนธรรมมาตั้งแต่ยุคโบราณประวัติศาสตร์ตอนต้นเชื่อมโยงสู่การบูรณาการองค์ความรู้ประวัติศาสตร์ท้องถิ่นกับการทำงานวิจัยวิชาการด้านภาษาและจารึกซึ่งสามารถสืบค้นและสืบสานอัตลักษณ์ชาติพันธุ์ โอกาส ความเข้าใจ และเห็นใจ ร่วมด้วยช่วยเหลือขององค์กร หน่วยงาน ผู้เกี่ยวข้อง

ลอยจากรากเหง้า

เนื้อหา ชาวเลในประเทศไทยมีสามกลุ่ม มอแกน มอแกลน อูรักลาโว้ย เป็นชาติพันธุ์ที่มีจำนวนน้อย มีผู้พูดน้อย มีประวัติว่าอยู่ในวงล้อมผู้พูดภาษาไทยกลาง ไทยใต้ จีน และปัจจุบันภาษากำลังอยู่ในภาวะวิกฤตใกล้สูญ ประกอบกับเป็นกลุ่มที่ได้รับผลกระทบเรื่องความสูญเสียจากการพัฒนาที่ไม่สอดคล้องกับชีวิต เพราะห้วงเวลาที่ผ่านมากลุ่มชาติพันธุ์มีวิถีแบบดั้งเดิมคือใช้ชีวิตในทะเล หมูเกาะและชายฝั่ง หาปลาจับปลาในทะเลลึกและโยกย้ายที่อยู่ตามฤดูกาล การปรับตัวอย่างช้าๆเพราะมีข้อจำกัด กฎหมายที่ดินและพื้นที่อนุรักษ์ทางทะเลและชายฝั่งของโลกยุคใหม่ ทำให้เกิดผลกระทบต่อชีวิตเป็นอย่างมาก กลุ่มที่เป็นรูปธรรมที่สุดคือกลุ่มชาวเล อูรักลาโว้ย จากที่เคยลอยเรือใช้ชีวิตอิสระ กลายเป็น คนที่ล่องลอยจากรากเหง้า

มีนักวิชาการ นักวิจัย เข้าศึกษา และเชื่อมโยงกับกลุ่มเหล่านี้ ปัจจุบันเริ่มปรับตัวอย่างรวดเร็วและนำเสนอข้อมูลต่อสาธารณะ เช่น มี มติ ครม.เกี่ยวกับชาวเล ทำให้เกิดความหวัง แต่ยังแสนริบหรี่เป็นจริงได้หรือไม่อย่างไร เล่าโดย ตัวแทนชาวเลนักวิจัยท้องถิ่นที่ยังวาดหวังและรู้คุณค่าของภูมิปัญญาของตน บอกเล่าปัญหาาร่วมกันของชาวเล ผ่านกรณีศึกษาชาวอูรักลาโว้ยที่เกาะลันตา จ.กระบี่ ซึ่งเป็นคนอาศัยชายฝั่งดั้งเดิมหาอยู่หากินอิสระตั้งแต่โบราณ จะได้ยินเสียงภาษาอูรักลาโว้ย และพิธีกรรมที่หาชมได้ยากเพื่อแสดงถึงวิถีและคุณค่าที่สะท้อนจิตวิญญาณความเชื่อดั้งเดิม

สารคดีตอนนี้ มุ่งกล่าวถึงข้อจำกัดและความเป็นไปได้ล่าสุด ที่จะรวมพลังทั้งฝ่ายนโยบาย นักวิชาการ ชุมชน เพื่อแก้ไขปัญหาร่วมกัน ในบางพื้นที่ที่เป็นโครงการนำร่อง ซึ่งจะทำให้คนในสังคมเข้าใจปัญหามากขึ้นปัญหาและทางออกแม้ยังไม่มีข้อสรุป แต่มีทิศทางที่เกิดความเข้าใจร่วมกันมากขึ้นเรื่อย ๆ ถอดบทเรียนสู่ความหวังและข้อเสนอเชิงนโยบายต่อชาติพันธุ์ เช่น การกำหนดพื้นที่วัฒนธรรมพิเศษ เป็นต้น

คนไต้สู๊สู๊

เนื้อหา คนไต้สู๊กอพยพโยกย้ายกลายเป็นคนภาษาตระกูลมอญเขมรในแดนดินถิ่นอีสาน หากไม่รักษาภาษาไว้ ไม่นานภาษาคงเสื่อมสลาย คนไต้จึงลุกขึ้นมาอนุรักษ์ภาษาและองค์ความรู้ของตนผ่านภูมิ

ปัญญาสมุนไพรรักษาสุขภาพ และขยายขอบเขตความรู้จากคนเฒ่าสู่คนรุ่นใหม่ โดยเฉพาะกิจกรรมสร้างสรรค์ เข้าป่าชุมชนสำรวจและเรียนรู้สมุนไพรรักษา ซึ่งมิได้จำกัดเฉพาะเด็กชาวโล่ แต่เป็นการขยายพรมแดนความรู้แก่ชุมชนโดยรวม เล่าเรื่องโดยผู้นำชุมชนโล่ นำเสนอปัญหาของผู้คนที่ได้รับผลกระทบจากการถูกละเมิด ต้องโยกย้ายเพราะนโยบายทางการเมืองและการสงคราม เกิดความเป็นอื่นในดินแดนอื่น และเปิดพรมแดนคุณค่าของภาษา ว่า หากภาษาตาย องค์ความรู้ที่มีอยู่ในกลุ่มชาติพันธุ์นั้นๆ ก็อาจจะตายไปด้วยอย่างน่าเสียดายและไม่มีวันหวนคืน จึงช่วยกันรักษาไว้ สะท้อนความเข้มแข็งแสวงหาความร่วมมืออย่างสันติ การแสดงออกที่เหมาะสม ความเชื่อมั่นในการรวมพลังความสามัคคีและความปรารถนาดีของกลุ่ม ชุมชน เครือข่าย และสถาบันวิชาการ ความขอบคุณต่อโอกาส และการร่วมมือกันขององค์กร หน่วยงาน ผู้เกี่ยวข้อง เช่นสถาบันการศึกษา หน่วยงานองค์กรท้องถิ่น ประชาสังคม เป็นต้น

อยู่กันมากกว่าร้อยปี

เนื้อหา มีคนชาติพันธุ์ชนเผ่าบนพื้นที่สูงและห่างไกลจำนวนมาก เคยใช้ชีวิตอย่างมีฐานรากประวัติศาสตร์และที่ดินทำกินพึ่งตนเองกว่าร้อยปี แต่เมื่อสังคมเปลี่ยนไป ระบบการจัดการที่ดินและการถือครองตามกฎหมายสมัยใหม่ ทำให้เกิดการกระทบกระทั่งและส่งผลกระทบต่อวิถีชีวิตคนดั้งเดิม เช่น มีการประกาศพื้นที่อนุรักษ์ทับพื้นที่ทำกิน ตัวอย่างหนึ่งชุมชน คือเรื่องของคนนับล้าน คนปกากะญอเล่าปัญหา การแสวงหาทางออกร่วมกันและความหวัง ของ พญ โอดเชา ลูกชายของคนไทยเชื้อสายกะเหรี่ยง ปกากะญอ เสนอเรื่องราวของชนเผ่าชาติพันธุ์ผ่านสื่อต่างๆอย่างสม่ำเสมอด้วยจุดยืนที่ตรงไปตรงมาและทันสมัย สารคดีตอนนี้ เน้นให้เห็นพื้นที่จริงและปัญหาของชาติพันธุ์ในพหุสังคมพหุวัฒนธรรม สื่อสารปัญหาความเลื่อมล้ำ และผลจากการถูกละเมิดและถูกละเลย ทำให้ไม่สามารถดำเนินวิถีชีวิตแบบบรรพชน ซึ่งเป็นหนึ่งในสิทธิขั้นพื้นฐานที่กำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญ สะท้อนความพยายาม แสวงหาความร่วมมืออย่างสันติ การแสดงออกที่เชื่อมั่นในการรวมพลังความสามัคคีกลุ่ม ชุมชน และเครือข่าย

โลกเขย่าคนขยับ

เนื้อหา ขนบธรรมเนียมและชีวิตแบบจารีตของคน ลัวะบ้านป่ากำ ตัวแทนฐานที่มั่นสุดท้ายของความเชื่อดั้งเดิมและความเปลี่ยนแปลงของกลุ่มชาติพันธุ์ลัวะปรี๊ญ คนพูดตระกูลภาษาออสโตรเอเชียติกในล้านนาตะวันออก ที่มีความเชื่อแบบจารีตดั้งเดิม แต่เมื่อโลกใหม่มาเยือนทั้งแง่การพัฒนา ศาสนาคริสต์ที่เข้ามาเผยแผ่ในชุมชน การอยู่ร่วมกันของคนที่แตกต่างกัน สะท้อนภาพความเป็นจริงในการยอมรับสิ่งใหม่และปรับประคับประคองวิถีเดิมของคนในชุมชน เป็นตัวอย่างการอยู่ร่วมกับท่ามกลางความเปลี่ยนแปลงและความหวังในอนาคต

ฉายภาพความเป็นไปของชุมชนที่อยู่ห่างไกลเข้าถึงได้ยาก หมู่บ้านนี้อาจจะเรียกได้ว่าเป็นชุมชนชาติพันธุ์ที่ดั้งเดิมที่สุด เคยมีอัตลักษณ์ชัดเจนที่สุดของภาคเหนือและสังคมไทย (ผ่านรูปแบบสถาปัตยกรรม

บ้านเรือนมาจาก รูปทรงเดียวกัน หัวทิศเดียวกัน ตามความเชื่อโบราณ พิธีกรรมแบบดั้งเดิมของผู้นำทางจิตวิญญาณ และวิธีการทำไร่หมุนเวียนแบบบรรพชน) ปัจจุบันเป็นช่วงหัวเลี้ยวหัวต่อ กำลังเปลี่ยนผ่านสู่การผสมปนเปทางวัฒนธรรมความเชื่อ เช่น มีถนนข้าง่ายขึ้น ติดต่อกับบุคคลภายนอกสะดวกขึ้น มีสถานือนามัยมาแทนการรักษาตามความเชื่อเดิม ๆ มีโรงเรียนในระบบเข้ามาเติมการศึกษาตามอัยาศัย

บอกเล่าผ่าน เยาวชนรุ่นใหม่ในชุมชน และสัมภาษณ์ผู้นำทางจิตวิญญาณอย่าง “ลุงขอด” ลัวะป่ากำ ถ้ายทอดและเสริมข้อมูลโดยนักวิจัยท้องถิ่นลูกหลานในชุมชนที่เริ่มหันมานับถือศาสนาคริสต์ รับราชการ ฯลฯ

สื่อสารสังคม เพื่อนำเสนอสถานการณ์พหุสังคมวิถีใหม่ ความเปลี่ยนแปลงที่กำลังเกิดขึ้นจากการพัฒนาโอกาสการเรียนรู้และปรับตัวและการอยู่ร่วมกันในความแตกต่างของชุมชนเป็นตัวแทนของอีกหลายแห่งในแผ่นดินนี้

ไทโย้ย

เนื้อหา เรื่องราวไทโย้ย สืบสานและสร้างสรรค์อัตลักษณ์ วาดหวังให้ไทโย้ยยังคงอยู่ถึงลูกหลานต่อไป เล่าเรื่องโดยนักอนุรักษ์เจ้าของภาษานักวิจัยชาวบ้าน เพื่อให้ข้อมูลประวัติศาสตร์ สร้างพื้นที่แก่ชาติพันธุ์โย้ย ที่มีองค์ความรู้เดิม ผนวกกับการปรับตัว สร้างอัตลักษณ์ใหม่ เพื่อรวบรวมคนชาติพันธุ์เดียวกันให้เกิดความภาคภูมิใจและสำนึกร่วม ผ่านการจัดงานเทศกาลและสร้างสรรค์ อัตลักษณ์เสื้อผ้าเครื่องแต่งกายรวมทั้งขับเคลื่อนการท่องเที่ยวเศรษฐกิจชุมชน ในขณะเดียวกันก็มีเครือข่ายการศึกษาที่เข้มแข็งเป็นตัวอย่างการอนุรักษ์วัฒนธรรมแบบข้ามพรมแดนวัฒนธรรมของกลุ่มเฉพาะเป็นการขับเคลื่อนรวมพลังเป็นประสบการณ์แห่งการเรียนรู้เพื่อสร้างโอกาสในโลกสมัยใหม่

ใคร่ครวญสู่อิสระ

เนื้อหา หมู่บ้านหินลาดใน จังหวัดเชียงราย หมู่บ้านเล็กมีจุดยืนที่ยิ่งใหญ่ คือ มีความสามัคคีที่จะขับเคลื่อนชุมชนอย่างมีส่วนร่วม คัดสรรการพัฒนาที่เหมาะสมกับชุมชนและวิถีชีวิต ด้วยการใคร่ครวญอย่างประณีต มีการประชุมหมู่บ้านทุกเดือนเพื่อรับฟัง ตัดสิน และดำเนินการบริหารจัดการชุมชนสามารถส่งทอดสำนักชุมชนจากคนรุ่นปู่ย่าพ่อแม่สู่รุ่นใหม่และกำลังสำคัญขับเคลื่อนสู่ความหวังอย่างเข้มแข็ง โดยมีความเชื่อมั่นว่า หากพัฒนาโดยใคร่ครวญอย่างรอบคอบ หมู่บ้านจะมีความมั่นคงจากภูมิปัญญาดั้งเดิมและเป็นอิสระเพราะพึ่งพาตนเองได้จากการพัฒนาอย่างทันสมัยสอดคล้องกับโลกปัจจุบัน เช่นการขับเคลื่อนเศรษฐกิจชุมชน เล่าเรื่องโดย ดาวใจ ศิริ เด็กสาวชาวปกากะญอ ลูกสาวของชุมชนหินลาดใน ที่สดชื่นเบิกบาน และ เพื่อนๆเยาวชนที่ช่วยกันพัฒนาสินค้าเศรษฐกิจชุมชน ให้เป็นพหุสังคมพหุวัฒนธรรมวิถีใหม่

มีแขกรับเชิญเป็นนักกิจกรรมสังคม กลุ่มสวรรค์บนดินที่นำชาวฮัสสัมในชุมชนไปพัฒนาเป็นแบรนด์ชาที่มีชื่อเสียงและเป็นต้นแบบให้ชุมชนพัฒนาสินค้าของตน

แสดงถึงการปรับตัวและเกิดนวัตกรรมท้องถิ่นเพื่อการอนุรักษ์และสืบสานโดยอาศัยภูมิปัญญาจากบรรพชนในการอยู่ร่วมและพึ่งพาธรรมชาติและพึ่งตนเอง ซึ่งถึงโอกาสและสิทธิในการจัดการตนเองเป็นตัวอย่างการอยู่ร่วมกันแบบพหุวัฒนธรรมในสังคมอย่างยั่งยืน แสวงหาความร่วมมืออย่างสันติ การแสดงออกที่เหมาะสม ความเชื่อมั่นในการรวมพลังความสามัคคีและความปรารถนาดีของกลุ่มชุมชน เครือข่าย

คำทูล เกอซอ

เนื้อหา พหุสังคมพหุวัฒนธรรม การถูกละเมิดและละเลย การผสมผสานมรดกภูมิปัญญาดั้งเดิม ปรับตัวและเกิดนวัตกรรมวิถีวัฒนธรรมใหม่ เพื่อการอนุรักษ์และสืบสาน มีกระบวนการจัดการด้านสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรเพื่อความยั่งยืนโดยประสานและได้รับการสนับสนุนจากหลายเครือข่าย เป็นตัวอย่างที่ดีเกี่ยวกับการทำให้ชุมชนเกิดความเชื่อมั่นและตระหนักในคุณค่าการประสานพลังกับเครือข่ายที่เกี่ยวข้องเล่าเรื่องบรรเลงเพลงโดยคุณ ดีปุ่น ตัวแทนชุมชนคนรุ่นใหม่จากชุมชนที่รวมพลังระดมความเห็นและเลือกใช้ชีวิตอย่างเป็นมิตรกับธรรมชาติสิ่งแวดล้อม การจัดการป่าชุมชนเพื่อเป็นต้นแบบคนอยู่ร่วมกับป่า การสื่อสารผ่านบทเพลงและการเล่าเรื่อง ท่ามกลางปัญหาที่ถาโถมและความพยายามหาทางออกที่เป็นรูปธรรมในการพึ่งพาตนเองและเป็นโมเดลในอนาคต

กอบกู้และส่งต่อ

เนื้อหา ความหลากหลาย ถูกละเลย การปรับตัวและการเกิดนวัตกรรมเพื่อการอนุรักษ์และสืบสานท่ามกลางพหุวัฒนธรรม เป็นรูปธรรมของการแสวงหาความร่วมมือเพื่อรวมพลังและการสื่อสารและแสดงออกที่ทำให้สังคมเข้าใจและเกิดการยอมรับท่ามกลางสังคมที่เต็มไปด้วยความแตกต่างทางชาติพันธุ์

ศาสนาความเชื่อ คนรุ่นใหม่เชื้อสายอูรักลาโว้ย เรียนรู้ด้วยตนเองว่า หากภาษาตาย ความรู้ที่อยู่ในภาษาของบรรพชนก็จะตายไปด้วย เช่น คำสอน จริยธรรม ความรู้ต่างๆในนิทาน เรื่องเล่า พิธีกรรม ฯลฯ

สารคดีตอนนี้จะบอกเล่าคุณค่าวิถีชาวเล ท่ามกลางปัญหา วิกฤตทั้งเรื่องภาษาและวัฒนธรรม และเห็นรูปธรรมของตัวแทนกลุ่มชาติพันธุ์ที่เธอและเพื่อนทุ่มเทร่วมมือกับหน่วยงานวิชาการและโรงเรียนประถมศึกษาในหมู่บ้าน ดำเนินกิจกรรมบอกเล่าเรื่องราวให้เด็กรุ่นใหม่ตระหนักในความหมายของชาติพันธุ์และตัวตน ผ่านเนื้อหาและภาษาในสื่อการเรียนการสอนในโรงเรียนเล็ก ๆ ของชุมชน

ฉันทคือปี่ซู่

เนื้อหา คนปี่ซู่ เป็นกลุ่มชาติพันธุ์เล็กในกลุ่มตระกูลภาษาจีน-ทิเบต ทั้งโลกนี้มีผู้พูดประมาณ 3,000 คน ที่อยู่ทางภาคเหนือของประเทศไทยมานานเป็นคนไทยเชื้อสายปี่ซู่ประมาณ 500 คนเท่านั้น ในมิติวัฒนธรรมถือเป็นกลุ่มชาติพันธุ์ในภาวะวิกฤตวัฒนธรรมประเพณีอยู่ในภาวะถดถอย ในช่วง 4-5 ปี เกิดความตื่นตัวขนานใหญ่ของคนรุ่นใหม่ที่มีเจตจำนงจะเรียนรู้ประวัติศาสตร์และร่วมอนุรักษ์และสืบสาน ประเพณีท่ามกลางความแตกต่าง เล่าผ่าน อาคาร บ้านเรือน อาหารเฉพาะถิ่น โดย ปี่ซู่ คนรุ่นใหม่ในชุมชน ปี่ซู่เป็นอีกหนึ่งความงามอันหลากหลายในสังคมไทย สารคดีตอนปี่ซู่จะแสดงถึงความหลากหลายทางวัฒนธรรม พหุสังคมพหุวัฒนธรรมวิถีใหม่

การปรับตัวและนวัตกรรมท้องถิ่นโดยคนรุ่นใหม่ผนึกกำลังกับผู้อาวุโส ร่วมกันอนุรักษ์และสืบสาน จากที่เคยซ่อนอยู่ในเงาคนอื่น (คนทั่วไปเข้าใจว่าเป็น ชาวลัวะ) อยู่ช่วยการถูกละเลยและละเลยตนเอง เด็กและเยาวชนมีความมั่นใจในตนเองและมีทัศนคติที่ดีขึ้นเมื่อระยะหลัง ชุมชนเริ่มสื่อสารเล่าเรื่องและแสดงอัตลักษณ์ทางชาติพันธุ์ ซึ่งส่งผลต่อสำนักครอบครัวและชุมชน ในขณะที่เดียวกันก็มีอัตลักษณ์ล้านนาซึ่งเป็นวิถีของคนส่วนใหญ่ที่รายรอบ มีภาษาและอาหารที่เป็นเอกลักษณ์ และพร้อมจะให้คนนอกชมชื่นทำความเข้าใจ ระยะเวลาหลังเชิญไปออกร้านออกงานโดยเฉพาะเมนูอาหารชาติพันธุ์จากวัดฤดูบิโนธรรมชาติในชุมชน

ร้อยใจเรา

เนื้อหา สรุปภาพรวมจากประสบการณ์อันหลากหลายของคนในรายการ “วาดหวัง” ที่ช่วยกันรักษา พื้นฟู แก้ไขปัญหาและขับเคลื่อนกิจกรรมด้วยความหวังและตั้งใจแน่วแน่ที่จะสืบสานอัตลักษณ์ชาติพันธุ์และวัฒนธรรมในสังคมไทยที่เป็นอู่อารยธรรมอันหลากหลายในโลกปัจจุบัน ถอดบทเรียนองค์ความรู้ สร้างสำนึกร่วมและขี้มุ่มมองการอยู่ร่วมกันท่ามกลางความแตกต่างใน สังคมพหุวัฒนธรรม

สรุปผลการดำเนินโครงการสารคดีร้อยใจเรา ชุด วาดหวัง

โครงการสารคดีร้อยใจเรา ชุด วาดหวัง ได้รับทุนอุดหนุนจากกองทุนวิจัยและพัฒนากิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคม เพื่อประโยชน์สาธารณะ (สำนักงาน กสทช.)

นิรมล เมธีสุวกุล เป็นผู้รับผิดชอบโครงการ

ผศ.ดร.มยุรี ถาวรพัฒน์ และ ผศ.ดร.สุวิชาน พัฒนาไพรวลัย เป็นที่ปรึกษาฝ่ายวิชาการของโครงการ

ระยะเวลาดำเนินการ สิงหาคม 2565 – สิงหาคม 2566

ดำเนินการโครงการเสร็จสมบูรณ์ตามแผนเมื่อวันที่ 17 สิงหาคม 2566

การดำเนินโครงการ

ระยะแรก: การวางแผนและประสานงาน

ทีมงานประสานงานข้อมูลและปรึกษาหารือ ทบทวนแนวทาง เนื้อหาสารคดี กับ ที่ปรึกษา นักวิชาการฝ่ายต่างๆ และตัวแทนชาติพันธุ์ที่เกี่ยวข้อง ได้รับความร่วมมืออย่างไร เนื้อหาหลักดำเนินไปตามโครงบทเดิมที่เสนอ คณะกรรมการพิจารณาโครงการ มีปรับปรุงเกี่ยวกับกำหนดการเข้าพื้นที่ชุมชน เพื่อให้บันทึกภาพสัมภาษณ์ วิถีชีวิตและวิถีการผลิตของชุมชนที่ดีเหมาะสม

ระยะที่สอง: การเข้าพื้นที่บันทึกถ่ายทำสารคดี

พื้นที่การปฏิบัติงานกว้างขวางหลายจังหวัด และ บางพื้นที่เดินทางยากลำบากเนื่องจากอยู่ชายแดนหรือบนภูเขาสูง บางชุมชนต้องเข้าไปบันทึกเรื่องราวหลายครั้ง หลายฤดูกาล บางพื้นที่ต้องรอเวลาให้ตรงกับวันจัดประเพณีพิธีกรรม ฯลฯ ทีมงานได้รับความร่วมมือจากแหล่งข่าว ชาวบ้าน ชุมชน นักวิจัยในพื้นที่ เป็นอย่างดี การกำหนดโครงการโดยใช้เวลา 365 วัน ทำให้การผลิตงานเป็นไปอย่างสมบูรณ์

ระยะที่สาม: การตัดต่อ กราฟิก ผสมเสียง บันทึกเสียง ตรวจสอบข้อมูล

นำภาพและเรื่องราวที่ได้จากการถ่ายทำรายการ มาสอบทานในเชิงวิชาการ เช่น ภาษา การออกเสียง การเรียกชื่อชาติพันธุ์ บางคนให้สัมภาษณ์ทั้งภาษาชาติพันธุ์และภาษาไทยกลาง ถอดเทปสัมภาษณ์ให้ถูกต้องกับการสื่อความหมายของผู้สัมภาษณ์ ตัดต่อรายการ โดยใช้ดนตรีจากพื้นที่ และดนตรีสมัยใหม่ที่ถูกต้องตามลิขสิทธิ์ ออกแบบไตเติ้ลและไตเติ้ลท้ายรายการ ออกแบบกราฟิกบาร์เนมชื่อบุคคล สถานที่ ฯลฯ ให้ถูกต้องเหมาะสม

ระยะที่สี่ : ตรวจสอบ

หลังจากจัดทำสารคดีเสร็จ ส่งตรวจความถูกต้องเหมาะสมของผลงานสารคดีให้ที่ปรึกษาฝ่ายวิชาการและคณะกรรมการตรวจพิจารณาโครงการ หลังจากนั้นปรับปรุงแก้ไขให้สมบูรณ์

ระยะที่ห้า : เผยแพร่ผลงานและสื่อสารประชาสัมพันธ์

1. สารคดีร้อยใจเราชุดวาดหวัง ความยาว 25 นาที จำนวน 13 ตอน
2. ออกอากาศทางสถานีดิจิทัล อมรินทร์ทีวี และโทรทัศน์รัฐสภา

3. เผยแพร่ทางสื่อออนไลน์ โซเชียลมีเดีย ได้แก่ Facebook Fanpage : วาดหวังและเครือข่าย และ YouTube : Payai TV Channel มีคำบรรยายภาษา(Subtile) อังกฤษและเคลื่อนไหวด้านข่าวสารที่สำคัญ เช่น การเสวนา โดยร่วมมือกับเพจข่าวสด ฯลฯ
4. จัดเสวนา 2 ครั้ง
 - ครั้งที่ 1.ออนไลน์และออฟไลน์ เชิญนักวิชาการและผู้เกี่ยวข้องประชาสัมพันธ์รายการสารคดีวาดหวัง
 - ครั้งที่ 2.จัดเสวนาออนไลน์ เชิญนักวิชาการ ตัวแทนชาติพันธุ์แต่ละชุมชน และผู้เกี่ยวข้อง แสดงความคิดเห็นผ่านการเสวนา ผ่านเพจวาดหวัง และแชร์ผ่านเพจข่าวสด เปิดให้สาธารณะสามารถมีส่วนร่วม
5. จัดทำคลิปสั้นที่เกี่ยวข้องกับรายการและประเด็นองค์ความรู้ความเข้าใจพหุสังคมพหุวัฒนธรรม เผยแพร่ผ่านแพลตฟอร์มออนไลน์ จำนวน

ระยะที่หก : สรุปผลงาน

ออกแบบสอบถามเพื่อรับฟังและประเมินผลรายการ

สรุปองค์ความรู้จากสารคดีชุดวาดหวังในรูปแบบคลิปสั้นความยาว 5 นาที

และบทสารคดีเป็นไฟล์อิเล็กทรอนิกส์

สรุปองค์ความรู้เป็นไฟล์อิเล็กทรอนิกส์เผยแพร่ผ่านสื่อออนไลน์

จัดทำรายงานฉบับสมบูรณ์ส่ง กสทช.

สรุปผลการเผยแพร่รายการ “วาดหวัง”

1. วาดหวังออนแอร์

-เผยแพร่ทางสถานีดิจิทัล อมรินทร์ทีวี

ทุกวันพุธ เวลา 16.21-16.51 น. เดือนเมษายน-มิถุนายน ปี2566

จำนวน13 ตอน แบ่งเนื้อหาตอนละเป็น 3 เบรก เพื่อเว้นช่วงฉายสปอตต่างๆตามปกติของสถานี

จำนวนผู้ชมโทรทัศน์เฉลี่ยสัปดาห์ละ 50,000-70,000 เครื่อง

****ไฟล์ออกอากาศส่งมาใน Hard disc และ ลิ้งค์ยูทูป**

****หลักฐานการออกอากาศ อยู่ ภาคผนวก**

-จัดทำต้นฉบับสารคดีส่งเผยแพร่ทางสถานีดิจิทัล โทรทัศน์รัฐสภา

ทุกวันเสาร์ เวลา 10.05-10.30 น. เดือนกันยายน-พฤศจิกายน 2566

****ไฟล์ออกอากาศส่งมาใน Hard disc และ ลิ้งค์ยูทูป**

2. วาดหวังออนไลน์

เผยแพร่ทางแพลตฟอร์ม เฟซบุ๊กและยูทูป เน้นสื่อสารสังคมผ่านโซเชียลมีเดีย Facebook ซึ่งเป็นที่นิยมและเข้าถึงกลุ่มเป้าหมายในปี 2023 ซึ่งเป็นช่วงเวลาของแผนปฏิบัติการโครงการ ในขณะเดียวกันก็อัปเดตเนื้อหารายการไว้ที่ยูทูปเพื่อเป็นพื้นที่สำรองสำหรับการสืบค้นและติดตามเนื้อหาสารคดีในระยะยาว ผลจากการเผยแพร่พบว่า ผู้ชมทั่วไปในเฟซบุ๊กมีโอกาสรับทราบข้อมูลเกี่ยวกับการเผยแพร่รายการมากกว่าล้านคน และมียอดเข้าชมกว่า 700,000 ครั้ง (จากเป้าหมายโครงการ 600,000 ครั้ง) มีปฏิสัมพันธ์ เช่น การแสดงความคิดเห็น หรือ แชร์ สารคดี

โดยทิศทางความคิดเห็นหลัก คือ ชื่นชมวิถีและแนวคิดของชุมชนในการอนุรักษ์พัฒนาภาษาและวัฒนธรรม,การแสดงความคิดเห็นและแสดงตนในฐานะชนเผ่าชาติพันธุ์,การแสดงความคิดเห็นเพิ่มเติมเกี่ยวกับการพัฒนาชุมชน,การแสดงความคิดเห็นเพิ่มเติมในฐานะที่รู้จักหรือเคยรับรู้เรื่องราวของกลุ่มชาติพันธุ์ รวมทั้งการสนับสนุนการอยู่ร่วมกันแบบถ้อยทีถ้อยอาศัยในสังคมพหุวัฒนธรรม จากจำนวนผู้รับชมและทิศทางความคิดเห็นต่างๆ นับว่า ผลงานสารคดีได้กระตุ้นและส่งเสริมความรู้ความเข้าใจเรื่องความแตกต่างหลากหลายและการอยู่ร่วมกันโดยรู้คุณค่าการให้เกียรติในความแตกต่าง ในขณะที่ผู้ชมที่เป็นเจ้าของชาติพันธุ์เกิดการแสดงตนและภาคภูมิใจในอัตลักษณ์ภาษาและวัฒนธรรมของตน ** ความคิดเห็นต่างๆ ปรากฏในคอมเมนต์เพจวาดหวังที่ยังสามารถคลิกอ่านได้ และนำบางส่วนมาประกอบในเอกสารรายงานนี้แล้ว

Facebook <https://www.facebook.com/CultureConnectTH>

เพจวาดหวัง และเครือข่ายได้แก่ คนหัวใจแกร่ง,เกษตรไทยไอดอล สัปดาห์ละ1ครั้ง

จำนวนผู้ชม (View) เฉลี่ยสัปดาห์ละ 50,000-60,000 คน
 ยอด Reach การเข้าถึงรวม 1,454,032
 ยอด View เข้าชมรวม 737,933
 (สถิติถึงเดือนสิงหาคม2566 มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นตามระยะเวลา)

YouTube : Payai TV

https://youtube.com/playlist?list=PLjkdO3-mwxmuYsWI_0laApFas0enXlKim

ตั้งเป็น Playlist วาดหวัง Cultural Connect เปิด CC.ภาษาอังกฤษและภาษาอื่นๆ
 จำนวนผู้ชม (View) 300-1,000 คน
 (สถิติเดือนสิงหาคม2566 มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นตามระยะเวลา)

คลิปที่เกี่ยวข้องกับรายการเพื่อสร้างความเข้าใจพหุสังคมพหุวัฒนธรรม ออนไลน์
 เผยแพร่เผยแพร่ทางแพลตฟอร์ม เฟซบุ๊กและยูทูบ

Facebook วาดหวัง

วาดหวัง,คนหัวใจแกร่ง,เกษตรไทยไอดอล สัปดาห์ละ1ครั้ง
 จำนวนผู้ชม (View) เฉลี่ยสัปดาห์ละ 4,615 ครั้ง
 ยอด Reach การเข้าถึง 252,044 ครั้ง
 ยอด View เข้าชม 60,015 ครั้ง
 (สถิติถึงเดือนสิงหาคม2566 มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นตามระยะเวลา)

YouTube : Payai TV โดยตั้งเป็น Playlist วาดหวัง Cultural Connect

จำนวนผู้ชม (View) 300-1,000 คน
 (สถิติเดือนสิงหาคม2566 มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นตามระยะเวลา)

****ตาราง1.ผลงานทั้ง13ตอน**

ตาราง2.งานประชาสัมพันธ์เผยแพร่ทางออนไลน์
พร้อมลิงค์แนบในตารางแล้ว

สรุปภาพรวมผลการประเมินจากแบบสอบถามเชิงปริมาณและเชิงลึก

ผลการประเมินจากแบบสอบถามเชิงปริมาณ

แบบสอบถาม 128 ชุด

ผู้ตอบแบบสอบถาม ชาติพันธุ์ ล้านนา ลาว แสก โส อูร์กลาโวจ มอญ จีน ไทย ฯลฯ

เพศ ชาย 40.62% เพศหญิง 56.25% ไม่ต้องการระบุเพศ 3.13%

อายุ 15-60 ปีขึ้นไป กลุ่มตอบแบบสอบถามมากที่สุด อายุ 41-60 ปี คิดเป็น 57%

ช่องทางการรับชมเรียงตามลำดับ ดังนี้

อินเทอร์เน็ต 69.53%

โทรทัศน์ดิจิทัล+อินเทอร์เน็ต 17.97%

เฉพาะทางโทรทัศน์ดิจิทัล 12.50%

ผู้ตอบแบบสอบถาม ร้อยละ 52.34% ติดตามชมมากกว่า 3 ตอน

เกณฑ์ประเมินความพึงพอใจของผู้รับชม ค่าเฉลี่ย คิดเป็น 92.80 %

ผลการประเมินจากแบบสอบถามเชิงลึก

แหล่งข่าวชาติพันธุ์ชุมชนต่างๆ ยืนยันว่า การสร้างความเข้าใจท่ามกลางความแตกต่างในสังคมพหุวัฒนธรรมมีความจำเป็น เพราะหากเกิดความไม่เข้าใจจะเกิดความขัดแย้งรุนแรง คนเล็กคนน้อย ถูกกดทับและถูกละเมิดละเลย เกือบทั้งหมดมีความพึงพอใจ ที่เรื่องราวของชุมชนมีช่องทางเผยแพร่สิ่งๆ ทำให้เกิดความภาคภูมิใจ และได้สื่อสารประเด็นปัญหาที่ได้รับผลกระทบจากความไม่เข้าการอยู่ร่วมกันในพหุสังคมพหุวัฒนธรรม มีความพึงพอใจในสารคดี และ เห็นว่าทีมงานผู้ผลิตสามารถสื่อสารเรื่องราวได้ดี ตรงประเด็น บางชุมชนเห็นว่าครบถ้วนดีแล้ว แต่หลายชุมชนอยากให้มีการจัดทำสารคดีในชุมชนและในพื้นที่อื่น ๆ ที่มีปัญหาร่วมกันซึ่งส่วนใหญ่หมายถึง ความเหลื่อมล้ำ ปัญหาสิทธิ โดยเฉพาะปัญหาที่ดิน ปัญหาที่ทำกิน การจัดการศึกษา การมีส่วนร่วมจัดการทรัพยากร และ การขับเคลื่อน พ.ร.บ.คุ้มครองส่งเสริมชนพื้นเมืองชนเผ่าชาติพันธุ์เพื่อการอยู่ร่วมกันอย่างสันติและการดำรงอัตลักษณ์แห่งชาติพันธุ์

ความคิดเห็นผ่านระบบออนไลน์

ผู้ชมมักมีปฏิสัมพันธ์กับเพจวาดหวัง ในประเด็นชื่นชมสิ่งๆ ที่หาชมได้ยาก ชื่นชมเรื่องราวของชนเผ่าชาติพันธุ์ของตนที่ไม่ค่อยมีสื่อบอกเล่า เห็นด้วยในประเด็นการนำเสนอผ่านรายการ แสดงความห่วงใย ผลกระทบที่ได้รับจากการพัฒนา เสนอให้ช่วยกันสื่อสารส่งเสริมการอนุรักษ์วัฒนธรรมที่แตกต่างของแต่ละพื้นที่ เป็นต้น

ตัวอย่างความคิดเห็นจากผู้ชมออนไลน์ ในเพจ วาดหวัง

-

Pituk Panyajan
 เมื่อก่อนต้องเดินจากบ้านส้วมขึ้นไปบ้าน
 ป่าก่า

9w Like Reply 1 🙄
-

วันชาติ บุญเรืองศักดิ์
 หนูศิริพร เก่งมากๆครับ

9w Like Reply 1 ❤️
-

Pornpen Coffee
 ชอบมากค่ะชอบคุณธรรมชาติที่สวยงาม

9w Like Reply 1 ❤️
-

นพรคำ - NapornKham · Follow
 นำชิ้นชม เป็นคลิปนำเสนอที่ดีค่ะ เป็นเรื่อง
 ละเอียดอ่อนและต้องใช้เวลาในการ
 ทำความเข้าใจเรื่อง ไม่สามารถขยายพื้นที่
 นาไรหมุนเวียนได้อีก นอกจากสิ่งที่มีอยู่
 แล้วและเพิ่มผลผลิตในพื้นที่จำกัดนั้น การ
 ศึกษาเดี่ยวนี้ไม่เท่าไรหากถนนหนทางดี
 ขึ้น แต่สาธารณสุขนี้ ปัญหาบุคลากรยังคง
 อยู่

9w Like Reply 4 🙄👍
-

ถวัลย์ บุญมา
 ควรอนุรักษ์ วิถีชีวิต ประเพณีเดิมๆไว้

<

วาดหวัง posted a video to
playlist.

11 Jun · 🌐

...

ชุมชนเกิดความเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว
 ในเรื่องสิทธิที่ทำกิน, ที่ดิน, การเปลี่ยนศาสนา

คล้ายโลกเก่าถูกเขย่า
 คนลี้ะป่าก่า ตรีตรองและขยับปรับเปลี่ยน
 กำลังเผชิญอะไร วาดหวังสิ่งใด

·

[#วาดหวัง](#) [ตอน โลกเขย่าคนขยับ](#)
[#culturalconnect](#)
[#กสทช](#)
[#กทปส](#)
[#ลี้ะ](#) [#ลี้ะปรัย](#) [#คนลี้ะ](#) [#เรือนลี้ะ](#)
[#ป่าก่า](#) [#บ้านป่าก่า](#)

กานต์พิชชา ใจปิง
 ทดสอบสัมภาษณ์ ๑.๕ ชม
 แต่ว่า ณ เวลาก็คือหน้าคามันหมดไปแล้ว

52.7K views

ครู วันชัย สวัสดิทิพย์
ขอชื่นชมนะครับ อยากให้ช่วยกันอนุรักษ์
วิถีชีวิต ประเพณี และวัฒนธรรมที่ดีเอาไว้
เพื่อเป็นมรดกของชาติบ้านเมือง และให้
เยาวชนรุ่นหลัง ได้เรียนรู้ รากเหง้า ของ
ตนเอง รายการนี้ เป็นรายการที่ดีมาก ขอ
เป็นกำลังใจ ให้คณะผู้จัดทำ และผู้ร่วม
รายการทุกท่านครับ

9w Like Reply

7

Ngwe Aye

9w Like Reply

บรรจง การถาง
โลกเปลี่ยนไปเรื่อยๆตามกาลเวลาต่างก็
ดิ้นรนหาความเจริญกันไปตามยุคสมัย

9w Like Reply

2

วาดหวัง posted a video to
playlist.

18 Jun ·

ไทโย้ย ตัวอย่างการอนุรักษ์ภาษาที่กำลังเสี่ยงสูญ
เรื่องราวจากสกลนคร

[#วาดหวัง](#) ตอน ไทโย้ย

[#Culturalconnect](#)

[#กสทช](#)

[#กทปส](#)

[#ไทโย้ย](#) [#ภาษาโย้ย](#)

[#ไทกะได](#) [#โย้ยกลองเลง](#)

[#กลองเลง](#) [#ไหลเรือไฟ](#)

[#ป่าใหญ่ศรีเอชัน](#)

60.3K views

Like

Comment

Share

793

Nareesin Kaibood
บ้านข่อยดิณี

7w Like Reply

ต้ม ศุภชัย พ่อฟลุค
เยี่ยม,,ครับ

1w Like Reply

Jitty Farm
ขอชื่นชมและขอแชร์การสืบสาน
วัฒนธรรมอันดีงามให้ยั่งยืนตลอดไปครับ

8w Like Reply

จรรย์ธร วงศ์วันดี
จับเจือดี

8w Like Reply

นพรคำ - **NapornKham** · Follow
100 🙌🙌🙌🙌 ถ่ายทำได้ดีจังคะ สวยงาม

วาดหวัง posted a video to
playlist.

2 Jul · 🌐

ร้อยใจเรา: เรื่องราวพลังพลเมืองรักษ์อัตลักษณ์
·
ประสบการณ์ทรงคุณค่าจากผู้คนและชุมชนที่วาด
หวังอนุรักษ์ ฟื้นฟู สืบทอด วิถีชีวิตวัฒนธรรม
ชาติพันธุ์สังคมพหุวัฒนธรรม

·
#วาดหวัง ตอน ร้อยใจเรา
#culturalconnect
#กสทช
#กทปส
#ปกากะฉะญอ **#ญัฮกุร** **#อุรักลาโว้ยจ** **#โล้** **#บีซู**
#โย้ย **#ล๊ะ** **#กะเหรี่ยง**
#ป่าใหญ่ศรีเอชัน

[เสียง โขลกน้ำพริก/เสียงดนตรี]

51.8K views

- **Rukchat Promboot**
ไทอากาศฯมารวมตัวกันครับบบ
7w Like Reply
- **Tip Canac**
สนับสนุนด้วยเจ้า
8w Like Reply 2
- สุภาวดี เฉลิมวัฒน์
ขอชื่นชมและขอร่วมภาคภูมิใจด้วยค่ะ
8w Like Reply 2
- **Daungjai Umawan**
ดีจัง!!!
8w Like Reply 3
- **Arporn Riyabud**
รักษารักษาไ้ยย เฮาะ อากาศบ้านเฮาค่ะ
8w Like Reply 1
- เทวีรัตน์ ชนทิท้าว
ควรรักษาไว้ที่สุด อยู่บ้านกับครอบครัว
ต้องพูดภาษาถิ่น ผู้ใหญ่ปฏิบัติต้องเป็น
แบบอย่าง จึงจะอนุรักษ์ไว้ได้ ไม่อายที่จะ
พูด #ออกนอกบ้านก็พูดภาษาอื่นๆตาม
สถานการณ์#ภาษาไ้ยยน่ารักนะ
- ณัฐพล ฤาเดช
รักเลย อັตลัษณ์ ภาษาท้องถิ่น ของบ้าน
อากาศ เเตง รักษาไว้เด้อลูกหลานไ้ยย
8w Like Reply 2
- **Watchareeporn Suriyawongkullaboot**
คิดถึงงงง
-
- 8w Like Reply 2 **
- **Take Care Hi**
ขอชื่นชมและร่วมภาคภูมิใจ ในอັตลัษณ์
ภาษาท้องถิ่น รักษาไว้้นะ
8w Like Reply 1
- **Somchai Navavitpaisit**
สร้างสื่อสำเนียงภาษาให้ลูกหลานดู ใ้
สำเนียงเดิมพูดคุยกัน ยังไงก็ต้องฟังพูด

วาสนา นามชัน
อนุลักษณ์ไว้ดีแล้วค่ะขอชื่นชม

7w Like Reply

สังวร ดีชานนท์
ที่หาดราไวย์ภูเก็ต เป็นชาวเลที่ใช้ภาษา
อะไรครับ

7w Like Reply

Yupa Rodkliang
สังวร ดีชานนท์ ภาษาอุรักลาโว้ยจะ

1w Like Reply

Write a reply...

เพ็ญศรี บุตรแสนคม
เงาไม่ใช่เราแต่เป็นเงาเวลามีแสงแดดเงา
ก็จะมีเขาถึงเรียกว่าเป็นเงาตามตัว

7w Like Reply

Pirom Impat
เดี๋ยวนี้ที่ไหนก็จะเหมือนกันค่อยๆลิม
ภาษาพูดถิ่นดั้งเดิม

7w Like Reply

Kiti Khongon
ถูกต้องแล้วครับ 🙌🙌🙌

7w Like Reply

Somchai Na Songkla
เคยมีเพื่อนชาวเลสกุลชาญทะเลที่กระบี่

7w Like Reply

Arong Mohsu
เป็นเอกลักษณ์ภาษาถิ่นแต่ละภาค

7w Like Reply

วาสนา นามชัน
อนุลักษณ์ไว้ดีแล้วค่ะขอชื่นชม

< วาดหวัง posted a video to playlist. 25 Jun · 🌐

เมื่อภาษาแม่กำลังวิกฤต คนหนุ่มสาวอุรักลาโว้ย พยายามต่อลมหายใจให้ภาษาแม่และวัฒนธรรมให้เขาชนรุ่นถัดไป

•
 #วาดหวัง ตอน กอบกู้เพื่อส่งต่อ
 #culturalconnect
 #กสทช
 #กทปส
 #อุรักลาโว้ย
 #วิกฤตภาษา
 #บ้านสังกาอู๋ #เกาะลันตา #กระบี่
 #ป่าใหญ่ศรีเขชัน

56.1K views

👍 Like 💬 Comment ➦ Share

👍❤️ 488

Kong Krang

แสดงว่าคนเผ่านี้ไม่ใช่คนไทยใช่ไหม?? ประเทศไทยเป็นประเทศที่มีชนเผ่าหลากหลายมาอยู่รวมกัน

7w Like Reply

👤 Author

วาดหวัง

Kong Krang คนไทยเชื้อสายอุรักลาโว้ย หรือที่คนรู้จักทั่วไปว่า ชาวเล (ชาวเลที่อาศัยริมทะเล/ชายฝั่ง มีความเชี่ยวชาญเรื่องการใช้ชีวิตในทะเล หมูเกาะ มี3กลุ่มภาษย่อย ใช้ชีวิตสัมพันธ์กับผู้คนในคาบสมุทรเอเชียตะวันออกเฉียงใต้มาแต่โบราณค่ะ)

7w Like Reply

1 👍

Write a reply...

พิจิตร ไพรอนันต์

7w Like Reply

สมชาย อาจอำนวย
ขอให้รักษาและวัฒนธรรมของเรามากๆ
นะ

7w Like Reply

ตุ้ม ศุภชัย พ่อฟู้ค
เยี่ยม,,สุดยอดครับ

1w Like Reply

Boonmee Buaphan
เอกลักษณ์ภาษาถิ่นแต่ละพื้นที่สวยงาม
เสมอ ควรรักษาไว้อย่างยิ่งค่ะ

7w Like Reply

วิรัตน์ ก้านคำ
ทุกภาคทุกภาษามีคุณค่าควรอนุรักษ์ไว้
ครับจากบ้านเฮาอีสานใต้

7w Like Reply

Ayothaya Mahanakon
สื่อคุณภาพจะเป็นอมตะ

6w Like Reply

Ple Ple

6w Like Reply

นาวิน ทองมาก
การส่งเสริมให้เขาคิดจากผลผลิตที่พวกเขา
มีในรูป
การถนอมอาหารและแปรรูปเพื่อเพิ่ม
คุณค่าจาก
ภูมิปัญญาของพวกเขาเองคงมั่นคงและ
ถาวรละ..
พัฒนาด้วยวิธีการอยู่ร่วม(ไม่ทำลายก่อน
แล้วสร้าง)การเปลี่ยนแปลงในสิ่งที่มีอยู่
แล้วค่อย
คัดสรร.สิ่งที่ดีกว่าเปลี่ยนแปลงแบบ
พึ่งพา..

ตารางผลงานสารคดี 13 ตอน ในเฟซบุ๊กและยูทูป

	ชื่อตอน	ภาพประกอบและลิงค์
1	เรื่องแสงประสาน 5 เม.ย.66	 <p>https://fb.watch/mqx6pOMYZq/</p> <p>https://youtu.be/rE9Xil1qOUk</p>
2	ภาษามือชีวิต 12 เม.ย.66	 <p>https://fb.watch/mqwY0uh564/</p> <p>https://youtu.be/8FvVgt8DyH4</p>

<p>3</p> <p>ฉันทคือบิซู</p> <p>19 เม.ย.66</p>		 <p>https://fb.watch/mqR100tEcq/</p> <p>https://youtu.be/iGsBOYZqaDY</p>
<p>4</p> <p>ใคร่ครวญสู่อิสระ</p> <p>26 เม.ย.66</p>		 <p>https://fb.watch/mqR9yCGA2V/</p> <p>https://youtu.be/yV9yDj9cHz8</p>

<p>5</p> <p>ญ้อกูร 3 พ.ค.66</p>		 <p>https://fb.watch/mqRcOK19ib/</p> <p>https://youtu.be/AN4KRniLLeo</p>
<p>6</p> <p>โส้ สู้สู้ 10 พ.ค.66</p>		 <p>https://fb.watch/mqReNnCTXX/</p> <p>https://youtu.be/XmM6JMzlgno</p>

7	<p>อยู่กันมากกว่าร้อยปี</p> <p>17 พ.ค.66</p>	 <p>https://fb.watch/mqRhqdE8zG/</p> <p>https://youtu.be/7OzkM1GTHKM</p>
8	<p>ลอยจากรากเหง้า</p> <p>24 พ.ค.66</p>	 <p>https://fb.watch/mqRL0m_cSG/</p> <p>https://youtu.be/NqOGL3zhzug</p>

<p>9</p> <p>ตำหลู่เก๋อซอ</p> <p>31 พ.ค.66</p>		 <p>https://fb.watch/mqRnbPsMJt/</p> <p>https://youtu.be/Xw0xzpUEf1w</p>
<p>10</p> <p>โลกเขย่า</p> <p>คนขยับ</p> <p>7 มิ.ย.66</p>		 <p>https://fb.watch/mqRoY5T6XM/</p> <p>https://youtu.be/O0-npoJ4_rw</p>

<p>11</p>	<p>ไทโย้ย 14 มิ.ย.66</p>	 <p>https://fb.watch/mqRq-0x3ZZ/</p> <p>https://youtu.be/2m8lzxGtqyU</p>
<p>12</p>	<p>กอบกู้เพื่อส่งต่อ 21 มิ.ย.66</p>	 <p>https://fb.watch/mqRtcX7xKi/</p> <p>https://youtu.be/DtJfcc3wsT4</p>

13	ร้อยใจเรา 28 มิ.ย.66	 <p>https://fb.watch/mqRuJhiC-4/</p> <p>https://youtu.be/oKMlvxyj-E</p>
14	สปรอตรายการ ความยาว30วิ	<p>https://youtu.be/y9XbVei8Mug</p> <p>สปอตประชาสัมพันธ์ประจำสัปดาห์13ชิ้นงาน (ส่งแบบไฟล์ดิจิทัลในHD)</p>

ตารางคลิปประชาสัมพันธ์รายการที่เผยแพร่ วาดหวัง และลิงค์

จำนวน	ออนไลน์	คลิป
1	ทำไมต้องวาดหวัง 23 มี.ค.66	 <p>ทำไมต้อง... วาดหวัง</p> <p>https://fb.watch/mqW0tiC0nB/</p>
2	มีอะไรในวาดหวัง 25 มี.ค.66	 <p>มีอะไรใน... วาดหวัง</p> <p>https://fb.watch/mqX8XwbOAI/</p>

3	<p>Live เสวนาครั้งที่ 1 ด้วยรักและนับถือ</p> <p>26 มี.ค.66</p>	 <p>https://fb.watch/mqZglhREq_/</p> <p>https://youtu.be/5gAh3ucnaAM</p>
4	<p>Spot</p> <p>31 มี.ค.66</p>	 <p>https://fb.watch/mqXjbPZjPS/</p> <p>https://youtu.be/y9XbVei8Mug</p>

5	<p>หลักฐานสำคัญ ที่บ่งชี้ว่า สังคมไทย เป็นพหุสังคม 2 เม.ย.66</p>	 <p>https://fb.watch/mqXBetakkz/ https://youtu.be/1OD3cRxeBJs</p>
6	<p>ความหลากหลาย เป็นทุนทางสังคม 2 เม.ย.66</p>	 <p>https://fb.watch/mqY4l2SFDh/ https://youtu.be/tGuLrZDNP28</p>
7	<p>ภาษาในภาวะวิกฤต 14 เม.ย.66</p>	 <p>https://fb.watch/mqYg1TJV-e/ https://youtu.be/OZokGzG4Xpl</p>

8	กสทช.กับกทส.กับ แนวคิดการส่งเสริม ความเข้าใจในพหุ สัจคม 22 เม.ย.66	 <p>https://fb.watch/mqYrDBW5By/ https://youtu.be/39Pl0oeqLmM</p>
9	ภาษาในจารึก 25 เม.ย.66	 <p>https://fb.watch/mqYOelBJ4g/ https://youtu.be/OBdo-Cn6E4E</p>
10	ขนมดรากรากซูล 19 พ.ค.66	 <p>https://fb.watch/mq-6c3vaA1/</p>

<p>11</p>	<p>Live เสวนา ครั้งที่ 2 พินิจวาดหวัง 1 มี.ย.66</p>	 <p>https://fb.watch/mqZq-ZfOIP/ https://youtu.be/aZsuLvOhVp4</p>
<p>12</p>	<p>คนลี้ะป่ากำ 16 ส.ค.66</p>	 <p>https://fb.watch/mtuzbei-Se/</p>
<p>13</p>	<p>เยี่ยมญาติฮกกร 16 ส.ค.66</p>	 <p>https://fb.watch/mtuwY1_gBm/</p>

สรุปองค์ความรู้เกี่ยวกับความเข้าใจและส่งเสริมการอยู่ร่วมกันในพหุสังคมจากสารคดี

** บทความนี้รวบรวมเนื้อหาจากเนื้อหาบทสารคดี คำให้สัมภาษณ์และการเสวนาโครงการสารคดีร้อยใจเรา ชุด วาดหวัง

** นิรมล เมธีสุกุล

สรุปย่อประเด็นเนื้อหา

ภาพรวมประชากรและภาษาของโลก

พันธุศาสตร์ประชากร : ดีเอ็นเอประชากรในประเทศไทยแสดงถึงสังคมพหุวัฒนธรรม

ภาษาจากจารึก : ภาษาไทย คือหลักฐานว่าสังคมไทย เป็นสังคมพหุวัฒนธรรม

ภาษาอันหลากหลายในประเทศไทย : ชุมชนต้องการที่จะอนุรักษ์และฟื้นฟูภาษาของตน

สถานการณ์และการขับเคลื่อนกิจกรรมด้านภาษาของกลุ่มชาติพันธุ์

แนวทางการคุ้มครองและส่งเสริมกลุ่มชาติพันธุ์ในพหุสังคมพหุวัฒนธรรม

สิทธิการดำรงวิถีชีวิตภาษาวัฒนธรรม : เสียงสะท้อนจากภูเขาถึงทะเล

องค์ความรู้เกี่ยวกับความเข้าใจและส่งเสริมการอยู่ร่วมกันในพหุสังคมจากสารคดี

** บทความนี้รวบรวมสรุปจากเนื้อหาบทสารคดี คำให้สัมภาษณ์และการเสวนาโครงการสารคดีร้อยใจเรา ชุด วาดหวัง

ประเทศไทยพหุสังคมพหุวัฒนธรรม มีประชากรที่หลากหลายกลุ่มชาติพันธุ์ภาษา ในขณะที่เดียวกันคนไทยแต่ละคนก็มีความหลากหลายในตนเองด้วย สัญลักษณ์ความเป็นไทยจึงมีได้มีหนึ่งเดียว ความหลากหลายที่งดงามนี้ เป็นเหมือนแสงเรืองรองในพื้นที่ต่างๆทั่วไทย แต่บางแห่งถูกทำให้ริบหรี่ลงด้วยเหตุผลนานาประการ ทั้งที่ความหลากหลายคือต้นทุนพัฒนาประเทศและพัฒนาชีวิต ที่สำคัญคือความเข้าใจซึ่งกันและกัน ก้าวข้ามมายาคติต่างๆ นำสู่การขับเคลื่อนเชิงนโยบาย การอยู่ร่วมกันอย่างเหมาะสมสันติสุขและยั่งยืน โครงการวาดหวังเป็นส่วนหนึ่งของการสร้างความเข้าใจดังกล่าว โดยเน้นเรื่องภาษาและวัฒนธรรมชาติพันธุ์โดยเฉพา กลุ่มเล็กที่กำลังอยู่ในภาวะวิกฤตในสังคมไทย

ประชากรและภาษาของโลก

ปัจจุบัน โลกนี้มีภาษาประมาณ 7,000-8,000 ภาษา*สถาบันวิจัยภาษาและวัฒนธรรมเอเชีย มหาวิทยาลัยมหิดล
ภายในศตวรรษนี้ร้อยละ 90 ของภาษาในโลกจะตายไปหรือสูญไป ซึ่งหมายความว่า องค์ความรู้จากกลุ่มชนต่าง ๆ ก็สูญสิ้นไปด้วยมีเฉพาะภาษาใหญ่ๆ ภาษาระดับนานาชาติและภาษาประจำชาติที่มีผู้พูดจำนวนมากและมีการธำรงรักษาอย่างเข้มแข็งเท่านั้นที่จะรอดปลอดภัย

กลุ่มประชากรที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ประเทศต่างๆในโลกนี้ มีทั้งประชากรที่อยู่มาตั้งแต่ดึกดำบรรพ์และที่เคลื่อนย้ายอพยพมาหลายระลอก มีประชากรชนพื้นเมืองซึ่งหมายถึงคนที่อยู่อาศัยในพื้นที่มาตั้งแต่ดั้งเดิมก่อนมีขอบเขตพรมแดนประเทศ ประมาณ 470 ล้านคน 4,000กว่าภาษา ประมาณ 2ใน3 อาศัยอยู่ในทวีปเอเชีย

ในประเทศไทย มีประชากรมากกว่า 70 กลุ่มชาติพันธุ์ภาษา กระจายอยู่ในส่วนต่าง ๆ ของประเทศในทุกภูมิภาค กลุ่มชาติพันธุ์ หมายถึงกลุ่มชนที่มีวัฒนธรรม และภาษาพูดของตนเองวัฒนธรรมไม่อยู่หนึ่งตายตัวจากการปฏิสัมพันธ์ ข้ามกลุ่มชาติพันธุ์ การอพยพย้ายถิ่น เป็นต้น

ดินแดนที่เรียกว่าประเทศไทยปัจจุบัน เป็นเส้นทางของคนจากอาหรับ อินเดีย พม่า จีน ลาว เวียดนาม เขมร มาเลเซีย หมู่เกาะต่างๆ ติดต่อกันมาแต่โบราณ สืบย้อนไปนับพันปี มีหลักฐานเชิงประวัติศาสตร์ โบราณคดี การค้า และ พันธุศาสตร์ประชากร ประเทศไทยเต็มไปด้วยผู้คนอันหลากหลายตั้งแต่อดีตมาจนถึงปัจจุบัน

พันธุศาสตร์ประชากร

ดีเอ็นเอประชากรในประเทศไทยแสดงถึงสังคมพหุวัฒนธรรม

รศ.ดร.จตุพล คำปวนสาย

ผู้เชี่ยวชาญเรื่องพันธุศาสตร์ประชากร

คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

ศึกษาด้านการเคลื่อนย้ายประชากรไทย โดยวิเคราะห์จากดีเอ็นเอโบราณ และดีเอ็นเอคนไทยปัจจุบัน

กล่าวว่า เทคโนโลยีสมัยใหม่ และประวัติศาสตร์โบราณคดี ทำให้ได้ข้อมูลประชากรในประเทศไทยชัดเจนขึ้นมาก

“ประวัติศาสตร์และ จากข้อมูลทาง DNA ประเทศเรามีความหลากหลายของผู้คน มีความหลากหลายของตัว DNA ในแต่ละบุคคลที่เกิดขึ้นจากการผสมผสานทางพันธุกรรม ในเชิงของอัตลักษณ์ที่ปรากฏออกมา ไม่ว่าจะเป็นภาษาพูด การแต่งกาย หรือวัฒนธรรมประเพณีต่าง ๆ เหล่านี้จะทำให้เราเห็นซึ่งความงามของตัวความหลากหลายที่เกิดขึ้นในประชากรในประเทศ”

“การศึกษา DNA สามารถสืบกลับไปถึงกำเนิดของมนุษยชาติได้ หลักฐาน DNA ยืนยันตรงกันว่ามนุษยชาติเกิดขึ้นที่ทวีปแอฟริกาเมื่อประมาณ 100,000 – 150,000 ปีก่อน แล้วเชื้อสายนี้ก็ถูกถ่ายทอดมาจนถึงคนปัจจุบัน”

“ส่วนการศึกษากลุ่ม DNAโบราณ กลุ่มประชากรที่เป็นกระดูกเก่าที่ขุดค้นทางโบราณคดี แล้วสามารถสกัด DNA ได้ จะเป็นตัวแทนของคนในยุคนั้น พบว่า คนในดินแดนนี้ มีความกำกวมกันอยู่ระหว่าง 2 ตระกูลภาษา คือตระกูลภาษาออสโตรเอเชียติก (Austroasiatic) ที่เป็นกลุ่มประชากรดั้งเดิมที่อยู่ในพื้นที่มาก่อน กับกลุ่มประชากรที่พูดภาษาตระกูล ไท – กะได (Tai – Kadai) ซึ่งเป็นกลุ่มที่อพยพลงมาจากตอนใต้ของประเทศจีนในช่วงประมาณ 1,000 – 2,000 ปีก่อน”

“การศึกษาของลักษณะหลักฐานทางพันธุศาสตร์หรือว่าการใช้ DNA ยืนยันได้ว่าตัวสังคมไทยมีความเป็นพหุสังคม ประกอบด้วยกลุ่มชนที่มีความหลากหลายมาอยู่ร่วมกัน พหุสังคมอาจจะไม่ใช่สิ่งที่เกิดขึ้นเฉพาะในยุคปัจจุบันเท่านั้น ความหลากหลายในเชิงพันธุกรรมอาจจะอยู่ร่วมกันมาแล้ว พหุสังคมอาจจะเกิดมาตั้งแต่อดีตแล้ว”

ผลการศึกษาดีเอ็นเอ สอดคล้องกับหลักฐานทางประวัติศาสตร์ โบราณคดี เกี่ยวกับชนเผ่าดั้งเดิมและคนที่มี ความสัมพันธ์ผ่านการค้าและการเคลื่อนย้าย เช่น คนทางใต้ มีทั้งคนท้องถิ่นดั้งเดิมคือชาวเลและชาวมานี คนมานีหรือมันนีในภาคใต้ เป็นกลุ่มที่เก็บของป่าล่าสัตว์ อยู่มาดั้งเดิมนานมาก DNA สืบย้อนไปแล้ว น่าจะเป็นกลุ่มชนที่อยู่ในพื้นที่มานานมากกว่ากลุ่มประชากรที่เป็นกลุ่มประชากรหลัก คือประชากรไทยซึ่งเข้ามาทีหลัง และแตกต่างจากประชากรหลักของภาคใต้ในปัจจุบัน

“ชาวเล” ชนเผ่าพื้นเมือง อาศัยในทะเลอันดามันและหมู่เกาะในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ออกทะเลออกเรือจับปลามีความเคลื่อนย้ายอยู่บ้างในอาณาบริเวณครอบครองพื้นที่ทางทะเล พุฒภาษาในตระกูลออสโตรนีเซียน (Austronesian) ซึ่งเป็นตระกูลภาษาที่ใช้กันตามหมู่เกาะต่าง ๆ มาเลเซียหรือทางอินโดนีเซียด้วย

ชาวเล ในไทยมีหลายกลุ่มย่อย มอแกน มอแกลน อูรักลาโว้ย แต่พบว่ามี DNA 2 กลุ่มตระกูลภาษาคือตระกูลภาษาออสโตรนีเซียน (Austronesian) กับดีเอ็นเอของกลุ่มชนที่พูดภาษาในตระกูลออสโตรเอเชียติก (Austroasiatic) ด้วย อาจเกิดจากการผสมผสานกันมานานแล้ว

ดีเอ็นเอคนทางใต้มีร่องรอยมีการผสมผสานของเชื้อสายจากอนุทวีปอินเดีย อินเดีย อาหรับและคนจีนที่เดินทางทางทะเล บางส่วนตั้งรกรากสืบสายต่อมา เพราะคาบสมุทรทางใต้เป็นเส้นทางเดินเรือทะเลอินเดีย และทะเลจีนใต้มาตั้งแต่ยุคก่อนประวัติศาสตร์ตอนปลาย คือเมื่อ 1,000 – 2,000 ปีก่อน มีหลักฐานคือการตั้งถิ่นฐานเมืองโบราณ โบราณสถาน และข้าวของจำนวนมาก

ภาคกลาง เคยเป็นแหล่งอยู่อาศัยของคนมอญยุคทวารวดี และเขมรโบราณ มีความสัมพันธ์ต่อเนื่องไปทางอีสานใต้เชื่อมถึงอาณาจักรโบราณในกัมพูชา จังหวัดในภาคกลางมีการติดต่อค้าขายกับจีนทางทะเล โดยเฉพาะในช่วงอาณาจักรอยุธยา ทางภาคกลางกับภาคใต้จะมีปัจจัยของกลุ่มคนที่พูดภาษาออสโตรเอเชียติก (Austroasiatic) โดยเฉพาะกลุ่มคนมอญซึ่งอย่างที่เรารู้จัก กลุ่มคนมอญเป็นกลุ่มประชากรพื้นถิ่นที่อยู่ที่นี่มาก่อนนะครับ ก็อย่างมีอาณาจักรทวารวดีที่สร้างขึ้นในยุคในภาคกลางครอบคลุมพื้นที่ของภาคกลางและภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

คนชาติพันธุ์ต่างๆในอีสานตอนบนมีความสัมพันธ์และเคลื่อนย้ายข้ามโขงซึ่งเป็นพื้นที่หาอยู่หากินข้ามไปมา ในสมัยที่ยังไม่มีรัฐชาติ ในขณะที่ทางอีสานเองก็จะมีมีการผสมผสานระหว่างกลุ่มประชากรที่พูดภาษาตระกูลไทกับกลุ่มภาษาตระกูลออสโตรเอเชียติก (Austroasiatic) ซึ่งเป็นกลุ่มชนเดิมที่อยู่ในพื้นที่เอเชียตะวันออกเฉียงใต้มาก่อนที่คนไทยจะอพยพลงมา

คนภาคเหนือ ติดต่อกับพม่าและจีน ซึ่งส่วนใหญ่เป็นจีนแบบไทลื้อสิบสองปันนา มีประวัติศาสตร์ยาวนาน มีหลักฐานคือบันทึกของจีน ว่า ล้านนาติดต่อกับอาณาจักรจีนผ่านทางสิบสองปันนาเมื่อเกือบพันปีก่อน มีความสัมพันธ์กับกลุ่มคนทางตอนใต้ของประเทศจีนค่อนข้างมาก รับเอา DNA ของกลุ่มประชากรที่พูดภาษาตระกูลไท – กะได (Tai – Kadai) จากตอนใต้ของประเทศจีน

จากเมืองหรือนครรัฐแรกเริ่มเติบโตเป็นอาณาจักร รวบรวมคนหลากหลายเข้าอยู่ใต้การปกครองเพื่อเป็นแรงงาน เท่ากับยิ่งเพิ่มความหลากหลายของชาติพันธุ์ในแผ่นดิน คนชาติพันธุ์ต่างๆ ไทยวน ลาวพวน ลาวเวียง ลาวครั่ง ไทดำ เป็นต้น สมัยโบราณคนแต่ละชาติพันธุ์อยู่กันเป็นกลุ่มก้อน แต่ก็ติดต่อสัมพันธ์ซื้อขาย

แลกเปลี่ยนสินค้าและทรัพยากร ค่อยๆรับและให้วัฒนธรรมซึ่งกันและกัน สังคมพหุวัฒนธรรมไทย จึงมีทั้งลักษณะที่เหมือนและแตกต่างกันไปอย่างหลากหลาย หากต่างฝ่ายต่างมีความเข้าใจและให้เกียรติซึ่งกันและกัน ความคับข้องใจหรือความขัดแย้งก็จะไม่ทวีคูณ และอยู่ร่วมกันได้

ภาษาจากจารึก

“ภาษาไทย คือหลักฐานว่าสังคมไทย เป็นสังคมพหุวัฒนธรรม”

ประเทศไทย มีภาษาไทย เป็นภาษากลางและเป็นภาษาราชการ เราใช้ภาษาไทยทุกวัน หากพิจารณาถ่วงถ่วงจะพบว่า แท้จริงแล้วภาษาไทย คือหลักฐานว่าสังคมไทย เป็นสังคมพหุวัฒนธรรมมาตั้งแต่ดั้งเดิม

ผศ.ดร.กั้วล คัชชิตมา

คณะโบราณคดี มหาวิทยาลัยศิลปากร

ผู้เชี่ยวชาญการอ่านจารึกโบราณ มองประวัติศาสตร์พัฒนาการภาษาผ่านจารึก

“สมัยเริ่มมีตัวหนังสือใช้ จะเห็นว่าพบแรกๆจะอยู่ทางภาคใต้ ทางแถวทางจังหวัดระนองทางจังหวัดกระบี่ อาจจะเกิดจากที่มีการติดต่อกับผู้คนภายนอก มีการซื้อขายสินค้าแลกเปลี่ยนสินค้ากัน ตัวอักษรที่พบก็จะเห็นว่าใช้ตัวอักษรแบบอินเดีย อินเดียตั้งแต่รุ่นเก่าเลยนะครั้นรุ่นตั้งแต่สมัยพระเจ้าอโศกเลยนะครั้น ต่อมาคนในบริเวณ Southeast Asia รวมทั้งดินแดนที่เป็นประเทศไทยปัจจุบันด้วยเนี่ย ก็ใช้ตัวหนังสือแบบอินเดียมาปรับปรุงในการเขียนภาษาของตัวเอง พอเริ่มมีการเขียนเป็นภาษาตัวเอง อันนั้นยังแสดงให้เห็นชัดว่า สมัยแรกๆ นอกจากจะมีการเขียนด้วยภาษาบาลีสันสกฤต ซึ่งอาจจะเป็นภาษากลางในสมัยนั้นๆแล้ว ภาษาที่พบที่ใช้ในบริเวณภาคกลางของไทยในปัจจุบันก็จะเป็นภาษามอญครั้น ส่วนอื่นๆก็มีการใช้ภาษาเขมรโบราณด้วย”

“จารึกวัดป่ามะม่วงเป็นจารึกที่เขียนหลายภาษา ก็คือเขียนทั้งภาษาไทย มี 2 หลักนะครั้น เป็นภาษาบาลีก็คือหลักนี้ 1 หลัก แล้วก็ที่เป็นภาษาเขมรโบราณอีก 1 หลัก แสดงให้เห็นว่ามันก็มีกลุ่มคนที่มีกลุ่มอำนาจอยู่ กลุ่มคนที่เป็นหัวหน้าของคนต่างๆที่พูดภาษาต่างๆในสมัยสุโขทัย ต่อมาเมื่อเราเริ่มมีการบันทึกตัวหนังสือด้วยภาษาไทย เขียนเป็นภาษาไทย พบภาษาบาลี ภาษาสันสกฤต ภาษามอญ ภาษาเขมรเข้ามาปะปนอยู่ในภาษาไทยเป็นจำนวนมาก จารึกสุโขทัยทั้งหลาย มีการศึกษามีการดูตัวคำอย่างละเอียด ก็จะพบว่า มันมีภาษาต่างๆปะปนอยู่ในภาษาไทยที่ใช้ในสมัยสุโขทัย เป็นอย่างมาก แสดงให้เห็นว่าสมัยสุโขทัย มีทั้งกลุ่มคนที่พูดภาษาไทยและมีกลุ่มคนที่ใช้ภาษาเขมร อาจจะรวมถึงกลุ่มคนที่พูดภาษาอื่นด้วย อยู่ร่วมกันอย่างสันติ มีความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน”

จากการศึกษาทางวิชาการในระดับนานาชาติ “ภาษาไทย” ที่เราใช้ทุกวันนี้ มีถิ่นกำเนิดดั้งเดิมในดินแดนโบราณที่ปัจจุบันเป็นส่วนหนึ่งของประเทศจีนและเวียดนาม จากนั้นผู้คนชาติพันธุ์ตระกูลภาษาไตหรือไท ได้เคลื่อนย้ายมาทางเวียดนาม ลาว พม่า ไปจนถึงบางส่วนของอินเดีย เช่น อัสสัม เป็นต้น ภาษากระจายไปหลายพื้นที่ เพราะการเคลื่อนย้ายของคนในยุคโบราณ ปัจจุบันภาษาตระกูลไทกะไตหรือขร้าไทที่ยังใช้กันใน

ประเทศต่างๆ มีคำพื้นฐานบางคำมีรากศัพท์ที่พอเข้าใจได้ แต่เมื่อเป็นการสนทนาในชีวิตประจำวัน ภาษามีความแตกต่างกันไปมากเพราะรับอิทธิพลด้านภาษาอื่นๆ ในพื้นที่ที่ตั้งรกรากกันมานานหลายชั่วคน

ดินแดนประเทศไทยปัจจุบันเคยเป็นแหล่งรวมผู้คน ที่อยู่กันมาแต่ดั้งเดิมและคนที่เคลื่อนย้ายเข้ามาเป็นระลอก สิ่งสมออารยธรรม ภาษาไทยก็กำเนิดขึ้นจากพหุสังคม อินเดีย มอญ เขมร

ตัวอย่างเช่น หนังสือพจนานุกรมไทย (ฉบับราชบัณฑิตยสถาน) พจนานุกรมมีคำศัพท์หลายแสนคำ จำนวนเกินครึ่ง มีนาภาษา โดยเฉพาะคำจากภาษาบาลี สันสกฤต เขมร ทมิฬ ฮินดี เปอร์เซีย อังกฤษ จีนญี่ปุ่น โปรตุเกส เป็นต้น อักษรและภาษาที่เคยบันทึกในจารึก ใบลาน กระจาดข ปัจจุบันกลายเป็นระบบดิจิทัล

พจนานุกรมออนไลน์ คลิกหาคำต่างๆ ได้สะดวก รวดเร็วภาษาเป็นเครื่องมือสำหรับสื่อสารในสังคมอุปกรณ์ อาจจะไปเปลี่ยนไปตามยุคสมัย แต่สิ่งที่ไม่เคยเปลี่ยน คือภาษามีชีวิต มีการปะทะสังสรรค์ แลกเปลี่ยน รับ และให้ เปลี่ยนแปลง อักษร คำศัพท์ใหม่ๆ เกิดขึ้นตลอดเวลา มีร่องรอยความหลากหลายทางวัฒนธรรมตลอดมา ด้วยเช่นกัน

ภาษาอันหลากหลายในประเทศไทย

“ชุมชนต้องการที่จะอนุรักษ์และฟื้นฟูภาษาของตน”

ผศ.ดร.มยุรี ถาวรพัฒน์

นักวิชาการภาษาศาสตร์ ศูนย์ศึกษาและฟื้นฟูภาษาและวัฒนธรรมในภาวะวิกฤต

สถาบันวิจัยภาษาและวัฒนธรรมเอเชีย มหาวิทยาลัยมหิดล

จากยุคแรกเริ่ม คนดั้งเดิมก็ยังมีอยู่ ผู้คนใหม่ๆ เคลื่อนย้ายเข้ามาหลากหลายขึ้นเรื่อย ๆ จนถึงปัจจุบันก็ยังคงมีคนพูดภาษาหลากหลายในสังคมไทย ในบรรดาภาษากลุ่มชาติพันธุ์ภาษามากกว่า 70 กลุ่มภาษา

มีคนพูดมากบ้างน้อยบ้าง บางภาษามีแต่ภาษาพูด บางภาษามีทั้งภาษาพูดและตัวเขียน บางชุมชนรักษาไว้ได้ แต่บางชุมชนก็เลือนหายไป หลายกลุ่มภาษาใช้ภาษาไทยกลางเป็นภาษาทางการหรือภาษาราชการ ส่วนภาษาที่คนกลุ่มใหญ่ๆ ยังใช้ภาษาของตนเข้มข้นในปัจจุบัน ได้แก่ กะเหรี่ยง เขมรถิ่น คำเมืองในล้านนา มลายูถิ่นในภาคใต้ เป็นต้น

“ประเทศไทยเป็นประเทศสังคมพหุวัฒนธรรมพหุภาษามาตั้งแต่อดีตกาลตั้งแต่โบราณ มีกลุ่มคนต่างๆ ที่อยู่ในอาณาเขตของประเทศไทย ทั้งที่เป็นคนที่อยู่ดั้งเดิมและคนที่ย้ายเข้ามาอยู่ใหม่จะกะ แบ่งออกเป็น 5 ตระกูลภาษา ได้แก่ ตระกูลจีน-ทิเบต *Sino-Tibetan*, ออสโตรเอเชียติก *Austroasiatic*, ม้ง-เมี่ยน *Hmong-Mien*, ออสโตรนีเซียน *Austronesian* และ ตระกูลไท กะไต (ขร้า-ไท) *Tai Kadai (Kradai)* แต่ถ้าเป็นกลุ่มคนที่เข้ามาอยู่ใหม่ก็จะรวมพวกภาษาอินโดอารยันหรือภาษาตระกูลอื่นๆ เข้ามาด้วย ก็จะมีมากกว่า 5 กลุ่มตระกูลภาษา”

ในจำนวน 5 กลุ่มตระกูลภาษาหลักในประเทศไทย มีกลุ่มภาษาต่างๆแยกย่อยไปอีกหลายกลุ่ม ประมาณ 20 ปีก่อน วิจัยพบคนกลุ่มต่างๆประมาณ 60 กว่ากลุ่มชาติพันธุ์ภาษา ต่อมาทีมงานวิจัยเชิงลึก พบคนและข้อมูลของกลุ่มภาษาต่างๆละเอียดเพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ ปัจจุบัน สถาบันวิจัยภาษาและวัฒนธรรมเอเชีย มหาวิทยาลัยมหิดล ระบุว่าประเทศไทยมีกลุ่มชาติพันธุ์ต่างๆ 70 กว่ากลุ่มชาติพันธุ์ภาษา

บรรดาภาษาต่างๆที่หลากหลาย มีกลุ่มภาษาที่จำนวนคนพูดเหลือน้อย และเริ่มขาดการสืบทอด อยู่ในภาวะเสี่ยงสูงหากไม่รักษา เช่น ภาษากะซอง ชำเร ซอง ชอ้ง มลาบริ เลอเวือะ อิมปี ปีซู ญฮุกร โส้ โส้ทะวีง มานี อูรักลาโว้ย มอแกน มอแกลน ไทซิ่น ไทหย่า แสก โย้ย ญ้อ หลายกลุ่มภาษาในภาวะวิกฤตอาจถึงขั้นสูญหายในชั่วอายุคนปัจจุบันนี้เพราะเหลือผู้พูดซึ่งเป็นผู้สูงวัยไม่กี่คนแล้วเป็นต้น ภาษาเป็นแหล่งเก็บภูมิปัญญา เก็บความรู้ท้องถิ่น เก็บความรู้ของกลุ่มคนต่างๆ ผ่านภาษา หากสูญไป องค์ความรู้ ความคิด วิถีชีวิตที่ถ่ายทอดผ่านภาษาก็จะสูญไปด้วย กลุ่มชาติพันธุ์ต่างๆรู้คุณค่าภาษาถิ่น ภาษาชาติพันธุ์ จึงมีความพยายามรักษาอัตลักษณ์ภาษาเพราะรู้คุณค่า เช่น คนโส้ ที่พัฒนาภาษาโส้ จนมีตัวเขียนและบูรณาการทำงานร่วมกับสถาบันการศึกษา เพื่อสืบทอดภาษาให้กับเด็กและเยาวชน การเรียนการสอนในระบบโรงเรียน

สถานการณ์และการขับเคลื่อนกิจกรรมด้านภาษาของกลุ่มชาติพันธุ์

มีกลุ่มคนชาติพันธุ์ที่ภาษาเริ่มวิกฤตเนื่องจากขนาดกลุ่มและจำนวนคนพูดน้อยอย่างยิ่ง อย่างเช่น กลุ่มอูรักลาโว้ย ญฮุกร โย้ย โส้หรือโทรเป็นต้น หลายกลุ่มพบว่า ภาษาอยู่ในภาวะถดถอย ต้องการอนุรักษ์และฟื้นฟู

ญฮุกร

เป็นภาษาที่เก่าแก่ที่สุดภาษาหนึ่ง มีความใกล้เคียงกับจารึกโบราณเมื่อพันปีก่อน ยังรักษาภาษาโบราณเอาไว้ได้ แต่อยู่ในภาวะเสี่ยงใกล้สูญ จึงมีความกระตือรือร้นที่จะอนุรักษ์ภาษาของตน รวมทั้งนำเสื้อผ้า อาหารเป็นต้นทุน ขับเคลื่อนชุมชนตนเอง ให้เป็นเศรษฐกิจชุมชน เช่น สีนค้ำ หรือ การท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติและวัฒนธรรม เป็นต้น

พนม จิตรจรรย์ ชาวญฮุกรบ้านไร่กล่าวว่า *“ถ้ามีภาษา ภาษาคงอยู่ สิ่งอื่น ๆ มันก็จะอยู่ วัฒนธรรมก็อยู่ ภาษา และวัฒนธรรมมันจะต้องอยู่กับชุมชน ภาษาไม่ใช่เป็นแค่ คำพูด แต่ภาษาถิ่นได้”*

อูรักลาโว้ย

คนอูรักลาโว้ย ส่วนใหญ่อยู่อาศัยชายฝั่ง หมู่เกาะ สถานที่ที่ปัจจุบันมักเป็นแหล่งท่องเที่ยว ต้องการรักษาอัตลักษณ์ทั้งในแง่ของการดำรงชีวิต ที่อยู่ ที่ทำมาหากิน และภาษา ในภาษามีภูมิปัญญา เรื่องราว คำสอน หากไม่รักษาไว้จะสูญหาย ชาวเลอูรักลาโว้ย พยายามสืบสานสู่เด็กรุ่นใหม่หลายรูปแบบ รวมทั้งในโรงเรียน พัฒนาตัวเขียนและกิจกรรมต่างๆร่วมกับนักวิชาการด้านภาษาและมานุษยวิทยา

ภาษาอูรักลาโว้ย มีรากเหง้าร่วมกับชนหลายพื้นที่ในภูมิภาคอาเซียน โดยเฉพาะประเทศตามหมู่เกาะที่เรียกว่า สุวรรณทวีป สามารถสื่อสารและสนทนากับนักท่องเที่ยวมาเลเซีย อินโดนีเซีย

สมจิตร ทะเลเล็ก ชาวอูรักลาโว้ย จ.กระบี่

“นักท่องเที่ยวอินโดนีเซียมาเที่ยว เขาพูดภาษาอังกฤษไม่ค่อยได้ มาฟังภาษาเรากับอินโดฯคล้ายๆกัน ตกลงคนนั้นเด่นกว่าใคร คนอินโดพูดอะไร เขาตอบรับได้เลย เป็นภาษาอูรักลาโว้ยกับภาษาอินโด นี่มันสำคัญ”

“หลังจากได้ตัวเขียนมา ก็การพัฒนาเข้าระบบโรงเรียน ครูสอนเด็กๆ พยายามต่อยอดมาเรื่อยๆเท่าที่จะทำได้”

บุญณา ทะเลเล็ก เขาวชนอูรักลาโว้ย จ.กระบี่ ร่วมโครงการจัดการเรียนรู้โรงเรียนบ้านสังกาอู จ.กระบี่

“พอได้มาสอน ได้มาทำโครงการนี้ รู้สึกว่า อยากรู้อยากเห็นความสำคัญ เพราะเราก็ผ่านมาแล้ว อยากรู้อยากเห็นเรียนรู้ตั้งแต่เด็ก”

พิริวิชัย ทะเลเล็ก “ทำยังไงให้ภาษาที่มีอยู่นี้ ได้มีการสืบทอดต่อไป มันสำคัญแล้วที่เราจะต้องอนุรักษ์ ในการพูดเพราะว่า คำว่าภาษาอูรักลาโว้ยนี่มันจะเป็นตัวที่บ่งบอกว่าเรานี้คือชาวอูรักลาโว้ย ผ่านภาษาพูดของเรา”

ไทโย้ย

ปรับตัววิถีพหุสังคมสมัยใหม่ ส่งเสริมการเรียนรู้ภาษาโย้ยในโรงเรียนเพื่อการเรียนรู้และอนุรักษ์

โรงเรียนบ้านอากาศ อ.อากาศอำนวย จ.สกลนคร ครูและนักการศึกษาเห็นคุณค่าของภาษาและวัฒนธรรมท้องถิ่น ดำเนินการเรียนการสอนในห้องเรียนภาษาโย้ย สอดแทรกเรื่องภาษาและวัฒนธรรม มีสื่อการเรียนการสอนและตัวเขียนโดยใช้อักษรไทยแทนเสียง

คนโล้ (โทร)

มีกิจกรรมอนุรักษ์ภาษาและองค์ความรู้ผ่านภูมิปัญญาสมุนไพรดูแลสุขภาพ สมุนไพรแต่ละชนิดเป็นภาษาโล้ เกรงว่าองค์ความรู้ด้านนี้จะสาบสูญไป จึงมีคนหลายวัย เข้าป่าชุมชนสำรวจเรียนรู้สมุนไพรโล้ ขยายพรมแดนความรู้ให้ผู้อื่น รวมทั้งนำองค์ความรู้ภูมิปัญญาเข้าสู่ระบบการเรียนการสอนในโรงเรียน นับเป็นกิจกรรมนวัตกรรมของชาติพันธุ์ที่สำคัญ

ไกรสร ฮาดกะตี ครูโรงเรียนบ้านกุดสะกอย อ.กุสุมาลย์ จ.สกลนคร

“ภาษาหายไป อันดับแรกเลย ความเป็นตัวตนคนโล้ คนโทรมันก็จะหมดไป ภาษาโล้มีความสำคัญ เป็นมรดกของคนโล้ ถ้าภาษาหายไป อาจจะสูญเสียบางอย่างที่อยู่ในตัวภาษานั้น ก็มีอะไรอยู่ลึกๆข้างใน คำบางคำหรือคำสอนหรืออะไรต่างๆที่เป็นภูมิปัญญาของคนโทร คนโล้”

“ภาษาโทร ภาษาโล้ ไม่ใช่เกิดมาวันสองวัน สักสมมาไม่สามารถนับได้ อย่าให้มันไปจบอยู่ที่รุ่นของเราเลย”

จำลอง จูมไม้เมือง คนโล้บ้านกุดสะกอย อ.กุสุมาลย์ จ.สกลนคร

“ให้ทั้งโลกรู้ว่าโลโก้จริง ผมดีใจภูมิใจในตัวของผม หวังว่าโอกาสหน้าให้ลูกหลานเก็บภาษานี้ไว้ อนุรักษ์ไว้ เป็นวัฒนธรรม ประเพณีของเรา เป็นวงศ์ตระกูลของเรา เป็นชาติของเรา เราเป็นชาติไทย แต่ก็ยังเป็นชาติโล้อยู่ด้วย (หัวเราะ)”

พระรัตนกรวิสุทธิ รองเจ้าคณะจังหวัดสกลนคร

“ภาษามันเป็นเครื่องบอกความเป็นชนนั้น ความเป็นเผ่า นั้น ความเป็นกลุ่มนั้น ความเป็นชาติพันธุ์นั้นแหละ”

ทองสวัสดิ์ นินจันทรบุตร คนโสบ้านโพธิ์ไพศาล อ.กุสุมาลย์จ.สกลนคร

“ถ้าเราไม่รักษา ไม่สืบสาน ไม่อนุรักษ์ มันก็จะหายจากโลกนี้ไปเลย”

ปืชู

คนปืชู อยู่กันเพียงกว่า 700 คน ที่เชียงรายอยู่ท่ามกลางวงล้อมของคนเมือง หรือคนล้านนา ถูกเรียกว่าลัวะ ขณะนี้กำลังเร่งฟื้นฟูวิถีวัฒนธรรมของตน มีภาษาพูดแบบเดียวกับคนปืชูในจีน มีเมนูอาหารสุขภาพที่เด่นมากก็คือ ลาบพริกปืชู ซึ่งสะท้อนวิถีเกษตรกรรมธรรมชาติ การพึ่งตนเอง ภูมิปัญญาสมุนไพร กลายเอกลักษณ์หนึ่งของชุมชนและระดับจังหวัด

พิบูลย์ชัย สวัสดิ์สกุลไพร คนปืชู ดอยชมพู กล่าวว่า *“ลาบพริกเนี่ย ก็เคยได้รับใบประกาศที่หนึ่งยังมีเลยนะ เขาบอกว่ามันเป็นอาหารพื้นบ้านที่ไม่เหมือนใคร”*

มลายูปัตตานี

ภาษามลายูปัตตานี เป็นภาษาถิ่นที่ใช้ในดินแดนสามจังหวัดชายแดนใต้ เป็นภาษามลายูที่มีเอกลักษณ์และแตกต่างจากภาษามลายูที่อื่นๆ เด็กใน 3 จังหวัดชายแดนใต้ส่วนใหญ่เกิดและเติบโตท่ามกลางภาษาแม่ นักวิชาการระบุว่า หากเด็กเล็ก เริ่มเข้าเรียนมีโอกาสใช้ภาษาแม่เป็นหลัก มีการจัดการเรียนการสอนภาษามลายูและเนื้อหาสอดคล้องกับชีวิต จากนั้นค่อยๆปรับตัวเรียนรู้ภาษาไทย จะทำให้เรียนอย่างมีความสุขและผลการเรียนมีประสิทธิภาพ

ด้านการอนุรักษ์ภาษาและวัฒนธรรม ปัจจุบันมีโรงเรียนตาดีกาบางแห่ง ร่วมมือกับสถาบันวิจัยภาษาและวัฒนธรรมเอเชีย จัดการเรียนการสอนโดยใช้ภาษามลายูปัตตานี สร้างสื่อการเรียน จัดการเรียนการสอน เช่น โรงเรียนตาดีกาบือแนปีแน ผลการเรียน พบว่าเด็ก ๆ มีพัฒนาการที่ดีขึ้นพร้อมกับได้เรียนรู้วัฒนธรรมด้วย

นาซีฟะห์ หะยีลาเตะ ครูพี่เลี้ยง

“เราใช้ภาษามลายู เขาจะสืบทอดตั้งแต่รุ่นต่อรุ่นมาแล้ว ภาษาสำคัญสำหรับเด็กๆ การเรียนรู้ อย่างสื่อการสอน หนังสือเล่มยักษ์ มีภาพประกอบ ช่างรูปเขียนด้วยภาษามลายู ในเมื่อเด็กอ่านแล้ว เด็กจะเอาคำศัพท์เหล่านั้นมาจินตนาการ เรียนรู้ภาพกับภาษาแล้วก็จินตนาการไปตามรูปเลยได้ค่ะ”

การที่กลุ่มคนชาติพันธุ์ภาษาต่างๆ ตระหนักในคุณค่าและช่วยกันลงมือสืบสาน นับว่าเป็นการช่วยกันอนุรักษ์ และสืบทอดองค์ความรู้และภูมิปัญญาของชาติ และเป็นประจักษ์พยานที่ทำให้เราตระหนักใน ประวัติศาสตร์ การอยู่ร่วมกันและที่มาของอารยธรรมอันหลากหลายและทรงคุณค่าในสังคมพหุวัฒนธรรม

แนวทางการคุ้มครองและส่งเสริมกลุ่มชาติพันธุ์ในพหุสังคมพหุวัฒนธรรม

ปัญหาาร่วมของหลายชาติพันธุ์ก็คือ โอกาสในการดำรงวิถีชีวิตที่เป็นทางเลือกของตน ปัญหาที่ดิน ผลกระทบจากการพัฒนาและระบบกฎหมายสมัยใหม่ ขัดแย้งกับระบบจารีต หรือวิถีบรรพชน มีชนเผ่าพื้นเมืองในโลกนี้จำนวนมาก

ดินแดนที่อาศัยอยู่มักถูกจัดสรร ขาย ให้เช่าทำสัมปทาน เพื่อผลประโยชน์ ชนเผ่าพื้นเมืองได้รับผลกระทบ เช่นถูกโยกย้ายออกจากดินแดนดั้งเดิม เผชิญกับความรุนแรงเมื่อพยายามปกป้องดินแดนที่อยู่อาศัย

ในประเทศไทย การพัฒนาที่ผ่านมาส่งผลกระทบต่อกลุ่มคนชาติพันธุ์หลายประการที่ควรเร่งแก้ไขหาทางออก โดยมีข้อเสนอ คือ การคุ้มครอง ส่งเสริม และพัฒนา สิทธิ วิถีชีวิตชนเผ่าชาติพันธุ์

“การอยู่แบบพหุสังคมพหุวัฒนธรรม

ทุกคนควรได้รับสิทธิและการปฏิบัติอย่างเท่าเทียมกัน”

รศ.ดร.นฤมล อรุโณทัย

ผู้อำนวยการสถาบันวิจัยสังคม จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

นักวิจัยวิชาการมานุษยวิทยาชนเผ่า ชนพื้นเมืองและการจัดการทรัพยากรธรรมชาติ

ที่ผ่านมาวิธีคิด มีโครงสร้างแบ่งผู้คนเพราะต้องการจะสร้างความเป็นรัฐชาติ ความเป็นหนึ่งเดียว

แต่การมีโครงสร้างการบริหาร ระบบการศึกษาระบบเดียว ระบบรวมศูนย์ส่วนกลาง ทำให้มองข้ามความหลากหลายทางด้านวัฒนธรรมทางด้านภาษาวิถีชีวิต พอมันค่อยๆหายไปจึงจะหันกลับมาตระหนักในคุณค่า

“กะเหรี่ยงมีวิถีไร่หมุนเวียนเนื่องจากในการทำต้องมีการถางพื้นที่ เพื่อที่จะได้ปลูกข้าวไร่ ซึ่งถูกเข้าใจผิดว่าเป็นไร่เลื่อนลอย อันนี้ความเข้าใจผิดของสังคมใหญ่ เมื่อความเข้าใจผิดนี้ก่อร่างสร้างตัวเป็นโครงสร้างในเชิงกฎหมาย

เช่น กฎหมายเรื่องการอนุรักษ์เห็นว่าเป็นการทำลายพื้นที่สีเขียว ไร่หมุนเวียนก็เลยกลายเป็นสิ่งที่ผิดกฎหมาย ทั้งที่ไร่หมุนเวียนเหมือนยอดภูเขา น้ำแข็ง ข้างล่างเป็นราก ปรชญา เป็นสิ่งที่ใหญ่โต มีคุณค่า ความอุดมสมบูรณ์ ความมั่นคงทางอาหาร การเกื้อกูลกันระหว่างวิถีชีวิตคนกับวิถีธรรมชาติ

พ.ศ. 2553 มีมติ ค.ร.ม. ชาวเล และ กะเหรี่ยงเรื่องเกี่ยวกับการฟื้นฟูวิถีวัฒนธรรม หัวใจส่วนหนึ่งของมติ ครม. คือการพูดถึงพื้นที่วัฒนธรรมพิเศษ แต่วามติ ค.ร.ม. มีศักดิ์ไม่เท่ากฎหมาย หน่วยงานราชการยังมี พันธกิจ ต้องถือข้อบัญญัติกฎหมายโน่นนี่ มติ ค.ร.ม. ก็เลยเคลื่อนไปไม่ได้มากนัก จึง พัฒนามติ ค.ร.ม. เป็น ร่างบัญญัติ คุ่มครองและส่งเสริมกลุ่มชาติพันธุ์”

“ถ้ามีพื้นที่วัฒนธรรม เช่นชาวเล อยู่กับทะเลแล้วไม่ได้ใช้เรือประมงขนาดใหญ่ ไม่ใช่เครื่องมือที่ทำลายล้าง ชาวกะเหรี่ยงอยู่กับป่าแล้วสามารถจะทำไร่หมุนเวียน โดยที่ไม่ได้ถางเตียน ไม่ได้ทำพืชเชิงเดี่ยว ไม่ใช่ปุ๋ยใช้ยา ก็ควรจะมึสิทธิ์รักษาและอยู่ร่วมกับทรัพยากรธรรมชาติได้อย่างยั่งยืน”

ถ้าชาวกะเหรี่ยงยังมีพื้นที่ส่วนกลางเป็นไร่หมุนเวียน รักษาพื้นที่ส่วนกลางไว้ มีการเจรจา มีการเอื้อเฟื้อใน ชุมชน ความเป็นชุมชน ความเป็นกลุ่มก้อนมันเกิดแล้วความเป็นกลุ่มก้อนนี้มันไม่ทิ้งใครไว้เบื้องหลัง”

“เราคงหวังให้เกิดการเปลี่ยนแปลงข้ามคืนไม่ได้ สถาบันวิจัยสังคมเป็นหนึ่งในภาคีที่ผลักดันเรื่องป่าชุมชนเมื่อ 40 ปีที่แล้ว เกิดจากงานวิจัยเกิดจากการลงชุมชนแล้วค่อยๆผลึกขึ้นมา แนวทางในอนาคตเราก็ต้องใจเย็น สร้างจากข้างล่างขึ้นมา ชุมชนเริ่มรวมตัวกัน จากการทำงานวิชาการและเกาะติดพื้นที่ ชุมชนเริ่มเข้มแข็งขึ้น ชาวเลเริ่มมีปากมีเสียง และเชื่อมโยงกับปัญหาของกลุ่มอื่นๆที่เราได้ร่วมและเคลื่อนไหว เพื่อจะเรียกร้องสิทธิ์ ด้วย เห็นเป็นความหวัง ทั้งกับตัวเขาเอง และกับสังคมใหญ่ด้วย”

การอยู่แบบพหุสังคมพหุวัฒนธรรม ทุกคนควรได้รับสิทธิและการปฏิบัติอย่างเท่าเทียมกัน บนพื้นฐานของ ศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ เคารพซึ่งกันและกัน ให้ความยอมรับ เห็นคุณค่าของการปะทะสังสรรค์ ทาง ความคิด ได้รับความหลากหลายซับซ้อน มุ่งลดทอน ไม่ผลักไสคนบางกลุ่มให้ประสบภาวะไร้ความสุข และไม่ทิ้งใครไว้ข้างหลัง

“ความหลากหลายคือทุนทางสังคมและวัฒนธรรม แต่ต้องมีการจัดการที่มีความหลากหลายด้วย”

ผศ.ดร.สุวิชาน พัฒนาไพรวลัย

วิทยาลัยโพธิวิชชาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ผู้ขับเคลื่อนประเด็นสิ่งแวดล้อม ป่าชุมชน และสืบสานองค์ความรู้ภูมิปัญญากลุ่มชาติพันธุ์

“ปัญหาธรรมของพี่น้องชาติพันธุ์บนพื้นที่สูง จากแรกเริ่มคือ มาคาดคิดว่าด้วยเรื่องของ ความเป็นอื่นที่ไม่ใช่คน ดั้งเดิมในแผ่นดินนี้ เป็นคนต่างตัวต่างแดนเป็นแค่ผู้อาศัย ถูกมองว่าอาจเป็นภัยต่อความมั่นคงของประเทศ เป็นมาคาดติที่เป็นมรดกตกทอดของยุคสงครามเย็น ในขณะที่ความมั่นคงของชาติทุกวันนี้ เป็นความภัยความ มั่นคงร่วม ไม่ใช่ภัยความมั่นคงของชาติใดชาติหนึ่ง เขาคิดถึงความมั่นคงของชาติ ที่เป็นมนุษยชาติในโลกด้วย

เข้าไป ที่ต้องร่วมกันอาศัยความรู้ ที่หลากหลายวิถีชีวิตของชาติพันธุ์ ธรรมชาติกับคนมันอยู่ด้วยกัน ภูมิปัญญาท้องถิ่น นโยบายการจัดการทรัพยากร”

ความหลากหลายคือทุนทางสังคมและวัฒนธรรม แต่ต้องมีการจัดการที่มีความหลากหลายด้วย มีทางเลือกหลายช่องทาง แต่ละความต่างคือความรู้นะ มากกว่าความสวยงาม เป็นคุณค่า ต้นทุนทางสังคม พอเรามีความแตกต่างกัน วิถีปฏิบัติก็ต้องต่างกัน จะใช้วิธีการเดียวกันไม่ได้

สังคมไทยต้องมองมุมใหม่ 3 ประการ

ความหลากหลายส่งเสริมความมั่นคงไม่ใช่มองความหลากหลายเป็นภัยต่อความมั่นคง

ความหลากหลายที่ไม่ใช่ความอ่อนแอ สงเคราะห์ หรือสงสาร

ความหลากหลายคือความแข็งแรง ที่จะเสริมความแข็งแรงของชาติของสังคมพหุวัฒนธรรม

ความหลากหลายไม่ใช่ภาระ แต่เป็นทุนทางสังคมและวัฒนธรรม

ถ้ารู้จักคุณค่าความงดความงาม ใช้ประโยชน์ ทุนที่เป็นคุณูปการต่อสังคมและประเทศชาติ

“ต้องจัดการความหลากหลายใหม่โดยใช้แนวคิดนิเวศพหุวัฒนธรรม เราเรียนเรื่องต้นไม้สัมพันธ์กับเรื่องอื่นๆ ความหลากหลายจะงดงามได้ต้องมองเชิงนิเวศวัฒนธรรม คน ชุมชน อยู่ลำพังอยู่โดดเดี่ยวไม่ได้ ต้องสัมพันธ์กับสิ่งอื่น ความสัมพันธ์ของคนกับคน คนกับธรรมชาติ คนกับสิ่งเหนือธรรมชาติ คนเป็นสิ่งมีชีวิตธรรมชาติ เช่นกัน เราจัดการความสัมพันธ์ที่ไม่แบ่งแยกส่วน ไม่ทำแบบตัดเลื้อยโหลหรือเหมารวม ใช้สูตรเดียวไม่ได้ ต้นไม้บางชนิดต้องอยู่ริมน้ำ อยู่บนภูสูง อยู่ในเขตร้อน เขตหนาว ต้องการน้ำเยอะ นาน้อย อาหารต่างกัน ถ้าเราดูแลต้นไม้โดยไม่ปล่อยให้เหมือนกัน ให้อาหารเหมือนกันโดยไม่รู้จักความหลากหลายของต้นไม้ มันอยู่ เราก็จะไม่เห็นความงดงาม เราเองที่ลดทอนคุณค่าผ่านการจัดการที่ไม่หลากหลาย

วัฒนธรรมที่หลากหลายต้องการจัดการที่หลากหลาย เข้าใจบริบท เข้าใจนิเวศความสัมพันธ์วัฒนธรรม

จะทำให้วัฒนธรรมเหล่านั้นผลิดอกแตกใบจึงจะเห็นความงดงามของดอกไม้ ได้กลิ่นหอม เห็นลูกเห็นผล ได้รสชาติความเปรี้ยวหวานมัน ได้เมล็ดพันธุ์เพาะพันธุ์ขยายต่อ ถ้าจัดการแบบหลากหลายความงดงาม”

ชนเผ่าพื้นเมืองประเทศไทยค่อนข้างก้าวหน้าไม่แพ้ชนเผ่าพื้นเมืองประเทศอื่น มีเครือข่าย มีโครงสร้าง กลไก การจัดการตัวเองทั้งในระดับภาค และระดับเครือข่าย แต่ ต้องมีการยกระดับเป็นกลไกกลาง นำไปสู่ ยุทธศาสตร์

มีกฎหมายหลายข้อหลายประเด็น ที่ไม่สอดคล้องกับวิถีชาติพันธุ์ เช่นกฎหมายที่ดิน และการจัดการทรัพยากร กฎหมายว่าด้วยเรื่องการศึกษา กฎหมายว่าด้วยเรื่องสัญชาติ จะทำอย่างไรให้จะมีกฎหมายคุ้มครองความปลอดภัยความมั่นคงทางวิถีวัฒนธรรม

“มติ ครม. 2 มิถุนายน 2553 การฟื้นฟูวิถีชีวิตชาวเล กับมติครม 3 สิงหาคม 2553 วิถีชีวิตกะเหรี่ยง เป็นเหมือนการทดลองสำหรับหน่วยงานภาครัฐ แต่ว่าสำหรับภาคประชาสังคมเราจริงจังมาก เพราะมติครม. พูดถึงการฟื้นฟูวิถีชีวิต มองต้นทุนที่เป็นชีวิต วัฒนธรรม ภาษา หลังจากฝึกซ้อมมติ ครม แปลงให้เป็นรูปธรรม ในชุมชนในพื้นที่ปฏิบัติการ เราค้นพบว่ามีความจำเป็นและมีความสำคัญต่อทุกคนเผ่าทุกชาติพันธุ์ที่มีความหลากหลาย ควรจะได้รับการหนุนเสริมในทิศทางนี้ อย่าลืมนะว่า พรบ.นี้ เราไม่ได้ต้องการสิทธิพิเศษ แต่ต้องการกฎหมายฉบับนี้มาทำให้ช่องโหว่ของว่างลดลง ให้สิทธิเราเท่ากับคนอื่น ไม่ต้องการมากกว่าหรือเหนือคนอื่น”

คนชาติพันธุ์ ภาคองค์กรพัฒนาเอกชน สถาบันวิชาการ ขับเคลื่อนกฎหมายคุ้มครอง ยกกระดับเป็น ร่าง พรบ. มีเป้าหมายสนับสนุนส่งเสริมคุ้มครองวิถีวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ที่มีความหลากหลาย มี พ.ร.บ.หลายร่างจากองค์กรต่างๆ เช่น พ.ร.บ. ชาติพันธุ์, พ.ร.บ. สภานชนเผ่าพื้นเมืองแห่งประเทศไทย, พ.ร.บ. คุ้มครองวิถีชีวิตวัฒนธรรมชุมชนชาติพันธุ์ เป็นต้น มีเป้าหมายเนื้อหาเดียวกัน คือ คุ้มครองส่งเสริมและพัฒนาวิถีชีวิตของชาติพันธุ์ เป็นเครื่องมือที่มีทางเลือก มีช่องทางวิธีการ หล่อเลี้ยงความหลากหลายที่ตรงกับความต้องการและความต้องการ พ.ร.บ นี้จะเปิดพื้นที่กลางการเรียนรู้และเปิดพื้นที่สาธารณะ ให้พื้นที่ของคนในนิเวศสังคมได้มาร่วมกันถกเพื่อออกแบบวิธีการที่เหมาะสมตามพื้นที่และยุคสมัย การทำกฎหมายเปิดเอื้อต่อความหลากหลาย ไม่พิศขแต่แข็งวิถีวัฒนธรรม ไม่ถูกด้อยค่า ไม่ถูกทำให้เป็นวัฒนธรรมเฉพาะ นับรวมคนชนเผ่าชาติพันธุ์ว่าเป็นส่วนหนึ่งของนิเวศวัฒนธรรมของสังคมไทย คาดหวังว่าสารตั้งต้นที่ทำมาแล้วจะนำสู่การขับเคลื่อนที่ได้รับการยอมรับสู่ความเห็นชอบกับผู้เกี่ยวข้องในอนาคต เป็นสัญญาเชิงรูปธรรม วาดหวังร่วมกัน ไม่ใช่เฉพาะคนชนเผ่า มีพี่น้องเครือข่ายภาคีที่มาร่วมกันวาดร่วมกันและหวังว่าจะสร้างสรรค์สังคมไทยที่เคารพความงดงามของความหลากหลายได้

สิทธิการดำรงวิถีชีวิตภาษาวัฒนธรรม : เสี่ยงสะท้อนจากภูเขาสู่ทะเล

ตัวอย่างเสี่ยงสะท้อน

เด็ยว ทะเลลึก อูร์กลาโวจ ที่เกาะลันตา

“มีปัญหาเรื่องที่ดิน ที่ทำมาหากิน ได้รับผลกระทบจากการออกเอกสารสิทธิ์ทับที่มีกฎหมายอนุรักษ์ทับพื้นที่วิถีชีวิตและวัฒนธรรม ป่าช้า ยิ่งหลังจากสึนามิ ที่ดินจะมีคนจับจองหมดเลย มีโฉนด มีน.ส.3 มีอะไร ซึ่งที่เราเคยทำมาหากิน ทำไร่นา มีเจ้าของหมดเลย การทำมาหากินไม่ได้ ทำให้การดำรงชีวิตของเรามาแน่นแอ่ง”

พถ โอโตเขา ปกาเกอญอบ้านป่าคาใน จ.เชียงใหม่

หมู่บ้านเราไม่ควรจะตกอยู่ในสภาวะอุทยาน เพราะอุทยานแล้ว มันจะไม่มีคนไปเกี่ยวข้องกับธรรมชาติตรงนั้น มันจะถูกตัด โดยกฎหมายที่เข้มงวดกว่า

หนึ่ง เราต้องค้ำอุทยานไม่ให้นำประกาศทับ

สอง เราต้องขอยู่ในป่าสงวนต่อ เพื่อที่จะมีกฎหมายอย่างเช่น ป่าชุมชน กฎหมายเขตวัฒนธรรมพิเศษ กฎหมายส่งเสริมพื้นที่ชีวิตชาวกะเหรี่ยง หรือขอ พ.ร.บ.ฉบับใหม่มาคุ้มครองวิถีชีวิตและมาหาทางออก กฎหมายอุทยานควรจะเข้าใจ หรือ หน่วยงานรัฐ ควรเข้าใจและยุคนี้ควรจะเข้าใจการจัดการป่าแบบมีชุมชน และก็มีทรัพยากรที่ไปด้วยกัน

ก็ปีแล้ว 30 ปีแล้วใช้ไหมครับ

จนผมหงอกตามพ่อบุญแล้ว แวนตาต้องใส่แล้ว ฟันก็หลอแล้วเนี่ย เรื่องนี้เหมือนกับจะยากขึ้น

บัญชา มุสเส ปกาเกอญอดอยช้างป่าแม่ จ. ลำพูน

ผมคิดว่ามันจะเป็นความสำคัญที่จะเป็นการก้าวต่อไป ที่จะแก้ไขปัญหาในพื้นที่ความขัดแย้งอื่นๆ

เกิดการยอมรับทั้งด้านนโยบายและวิถีชีวิตในการอยู่ร่วมกับชุมชนรอบข้าง ยอมรับในความเป็นศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์

ในความแตกต่าง เราอยู่กับป่าเรารักษาป่า เราตีม้าเรารักษาป่า เรากินเขียดเราดูแลผา เรากินปลารักษาป่า ห้วย

ดาวใจ ศิริ ปกาเกอญอบ้านหินลาดใน จ. เชียงราย

ที่ชุมชนอยู่ได้ ส่วนหนึ่งเพราะอยู่กันเป็นเครือข่าย มีชุมชนรอบๆ ทำด้วยกันด้วย มีคนและหน่วยงานจากองค์กรต่างๆ

จากหลายๆที่ หนูคิดว่าไม่ว่าจะเป็นในส่วนของรัฐ ป่าไม้ อะไรต่างๆ สามารถช่วยกัน ประสานกัน เราจะอยู่ร่วมกันได้

ผศ.ดร.สุวิชาน พัฒนาไพรวลัย

วาดหวัง ทำให้งานเชิงวิชาการกับงานของคนที่เป็นเจ้าของเรื่องมาเจอกัน

แล้วมาถ่ายทอดออกมาเป็นรายการสะท้อนเรื่องราวที่ได้รับผลกระทบทั้งเชิงบวกเชิงลบจากการข้ามวัฒนธรรม ผลมกลมกลืน กลืนกลาย อัตลักษณ์ชาติพันธุ์ควรได้รับการอนุรักษ์สืบสาน เป็นโอกาสการสื่อสารเพื่อการพัฒนาของพี่น้องชาติพันธุ์บนพื้นที่สูง เป็นโอกาสของสังคมไทย ที่จะเกิดความรู้ใหม่ๆ ในการจัดการความแตกต่างหลากหลายได้อย่าง เรียนรู้ เคารพและ ยอมรับ

วิถีบรรพชนภูมิปัญญาความรู้ต่างๆ เป็นต้นทุนเศรษฐกิจที่สำคัญ โดดเด่น และอาจจะเป็นคำตอบให้กับคนหนุ่มคนสาวรุ่นใหม่ในเรื่องการพึ่งตนเองท่ามกลางโลกที่กำลังเปลี่ยนแปลง เยาวชนเริ่มใช้ข้อมูลเป็นเครื่องมือในการต่อรอง ในการอธิบาย ในการสื่อสาร มีความหมายต่ออนาคตชุมชน มีความหมายต่อปัจจุบันของชุมชน

เราถูกดูแลปกป้องธรรมชาติ ในขณะที่เดียวกันเราก็ต้องเป็นผู้หล่อเลี้ยงผู้ดูแลผู้ปกป้องธรรมชาติเช่นกัน ผ่านภูมิปัญญา ผ่านความเชื่อ ผ่านศรัทธา ผ่านวิถีปฏิบัติ ผ่านพิธีกรรมเหล่านี้ ไม่ได้แยกดินออกจากน้ำ ไม่ได้แยกน้ำ

ออกจากป่า ไม่แยกป่าออกจากฟ้า ไม่ได้แยกอาทิตย์ออกจากดวงจันทร์ ไม่ได้แยกดวงจันทร์ออกจากดวงดาว
ทุกอย่างสัมพันธ์ ไม่แยกคนออกจากป่า ไม่ได้แยกป่าออกจากคน คุณเอาคนออกจากป่าได้ แต่คุณเอาป่าออก
จากใจคนไม่ได้

บทสรุป

จากการเข้าพื้นที่ พบปะ สนทนา แลกเปลี่ยนความคิดเห็น และสำรวจประเมินด้วยแบบสอบถาม เสียงสะท้อน
จากตัวแทนกลุ่มชาติพันธุ์ในชุมชนพื้นที่ปฏิบัติงานของโครงการ มีภาพรวมความหวังให้การดำรงอยู่ในพหุสังคม
พหุวัฒนธรรมมีทิศทางความต้องการร่วมกัน คือ ความแตกต่างในพหุสังคมพหุวัฒนธรรมอยู่จริง จะไม่เกิด
ปัญหาถ้ามีข้อตกลงในการอยู่ร่วมกัน หากต่างฝ่ายต่างไม่เข้าใจกัน จะนำไปสู่ปัญหาความขัดแย้ง ความรุนแรง
อาจแพร่กระจายออกไปเป็นวงกว้าง หรือเกิดการจัดการที่มีความเหลื่อมล้ำในสังคม ความไม่เข้าใจเรื่องความ
แตกต่างทางวัฒนธรรม ทำให้ปัจจุบันวิถีชีวิตการทำมาหากินของกลุ่มชาติพันธุ์ทั้งบนพื้นที่สูง ทะเล และชายฝั่ง
ซึ่งเป็นพื้นที่ทำกินมีผลกระทบ มีปัญหาสิทธิขั้นพื้นฐาน สิทธิในที่อยู่อาศัย ที่ทำกิน สิทธิพื้นฐานในด้าน
เศรษฐกิจ การจัดการการศึกษา หากระบบการศึกษายังไม่เปลี่ยนให้สอดคล้องกับวิถีวัฒนธรรมในแต่ละพื้นที่
มุ่งเน้นแต่หลักสูตรที่มาจากส่วนกลาง โรงเรียนไม่ได้สอนภาษาแม่ ทำให้การสื่อสารกับครูไม่รู้เรื่อง เด็กไม่อยาก
ไปโรงเรียน ประสิทธิภาพการเรียนรู้ไม่ดี ภาษาท้องถิ่นและอัตลักษณ์ของแต่ละชนเผ่าสูญหาย เอกลักษณ์ของ
พื้นที่ชาติพันธุ์ก็จะหายไปโดยปริยาย

วาดหวังให้ชุมชนอบอุ่น สามัคคี มีวิถีชีวิตที่ดี สืบทอดความเชื่อ พิธีกรรม ฟื้นฟู สืบสาน รักษาภาษา วัฒนธรรม
ได้พื้นที่ประกอบการประกอบพิธีกรรมเพราะบางพื้นที่ถูกห้าม เช่นเป็นเขตอุทยาน งานประเพณีต่างๆ คนทุกวัยมี
ส่วนร่วมกิจกรรมชุมชน ส่งเสริมให้คนรุ่นใหม่ตระหนัก สำนึก ภาคภูมิใจในรากเหง้าตนเอง ครอบครัวยุคใหม่
พูดสื่อสารด้วยสำเนียงภาษาแม่ ระบบการศึกษามีการจัดสอนเรื่องชาติพันธุ์ภาษาวิถีชีวิตในโรงเรียน หรือ
ระบบการเรียนตามอัธยาศัย เพิ่มคุณค่าและมูลค่าจากภาษา/วัฒนธรรม/ผลผลิตทางเกษตรของท้องถิ่น การ
จัดการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม เชื่อมเครือข่าย คนสืบทอดและมีคนถ่ายทอด หน่วยงานต่างๆ ไม่คดโกง
ส่งเสริมชุมชนให้เข้มแข็ง คาดหวังให้มีกลไก หรือเครื่องมือบางอย่าง เข้ามาสนับสนุน เจ้าของวัฒนธรรม
เช่น องค์ความรู้ ควรมีการส่งเสริมจัดทำฐานข้อมูลกลุ่มชาติพันธุ์ของตัวเอง ทั้งข้อมูลในด้านวิถีชีวิตและ
ประวัติศาสตร์ในทุกมิติ วิถีชีวิตการทำมาหากินไม่ถูกจำกัดพื้นที่ด้วยมายาคติ

การนำเสนอสาระเนื้อหา ภาพรวมประชากรและภาษาของโลก, พันธุศาสตร์ประชากร : ดีเอ็นเอประชากรใน
ประเทศไทยแสดงถึงสังคมพหุวัฒนธรรม, ภาษาจากจารึก : ภาษาไทย คือหลักฐานว่าสังคมไทย เป็นสังคมพหุ
วัฒนธรรม, ภาษาอันหลากหลายในประเทศไทย : ชุมชนต้องการที่จะอนุรักษ์และฟื้นฟูภาษาของตน,

สถานการณ์และการขับเคลื่อนกิจกรรมด้านภาษาของกลุ่มชาติพันธุ์,แนวทางการคุ้มครองและส่งเสริมกลุ่มชาติพันธุ์ในพหุสังคมพหุวัฒนธรรม,สิทธิการดำรงวิถีชีวิตภาษาวัฒนธรรม : เสียงสะท้อนจากภูเขาลงทะเลหวังจะเป็นส่วนหนึ่งที่จะสร้างความเข้าใจ ความคิด แนวทาง และข้อเสนอแนะจากฝ่ายต่างๆที่เกี่ยวกับกับโครงการสารคดีร้อยใจเรา ชูต วาดหวัง

นิรมล เมธีสุวกุล

กลางฤดูฝน เดือน สิงหาคม 2566

ขอขอบคุณแหล่งข้อมูล

รศ. ดร.นฤมล อรุโณทัย

รศ. ดร.จตุพล คำปวนสาย

ผศ. ดร.กังวล ศัชชีมา

ผศ. ดร.มยุรี ถาวรพัฒน์

ผศ. ดร.สุวิชาน พัฒนาไพรวัลย์

เด็กและครูโรงเรียนบ้านอากาศ อ.อากาศอำนวย จ.สกลนคร

โรงเรียนบ้านกุดสะกอย อ.กุสุมาลย์ จ.สกลนคร

ศูนย์การศึกษาศาสนาอิสลามประจำมัสยิด(ตาดีกา) ปือแนปีแน อ.ยะรัง จ.ปัตตานี

ชาวมอแกน มอแกน อูร์กลาไวยจ จ.ภูเก็ต จ.กระบี่

โรงเรียนบ้านสังกาอู้อ อ.เกาะลันตา จ.กระบี่

ชาวอูร์กลาไวยจบ้านสังกาอู้อ อ.เกาะลันตา จ.กระบี่

ชาวบิซูบ้านดอยชมภู อ.แม่อลาว จ.เชียงราย

ชาวไส้อ อ.กุสุมาลย์ จ.สกลนคร

พระครูรัตนากรวิสุทธิ

พิบูลย์ชัย สวัสดิ์สกุลไพร

ประดิษฐ์ คีอินธิ

ไกรสร ฮาดคะดี

ทองสวัสดิ์ นินจันทร์บุตร

จำลอง จูมไม้เมือง

พนม จิตรจำนงค์

เด็ยว ทะเลลึก

สมจิตร ทะเลลึก

ปุ่นณภา ทะเลลึก

พีรวิชญ์ ทะเลลึก

ศิริพร ใจปึง
อภิสิทธิ์ ลัมยศ
ดาวใจ ศิริ
พฤ โอโตเซา
บัญชา มุแฮ

“ความหลากหลายจะงดงาม
อย่างแท้จริงได้อย่างไร”

พศ. ดร.สุวิธาน วัฒนไพโรจน์

พศ. ดร.เมย์รุ่ ทวารพัฒน์

ดร.ตรี บุญเจือ

นิรมล เมธีสุวกุล

วาทะดั่ง

Live
เสวนา

อาทิตย์ 26 มี.ค. 2566 เวลา 14.00-15.00 น.
เพจ วาทะดั่ง, เกษตรไทยไฮโดร, คนหัวใจแกร่ง

ZOOM

กานบ.

กทปส.

บริษัท ป่าใหญ่ ครีเอชั่น จำกัด

สรุปงานเสวนา ครั้งที่1.วาดหวังด้วยรักและนับถือ

งาน เสวนา วาดหวัง ด้วยรักและนับถือ

จัดงานวันอาทิตย์ 26 มี.ค. 2566 เวลา 14.00-15.00 น.

เผยแพร่ผ่านเพจ วาดหวัง,เกษตรไทยไคคอล,คนหัวใจแกร่ง และแชร์โพสต์ ในเพจ ข่าวสด

ผู้วิทยากร ร่วมเสวนา ณ บำใหญ่ศรีเอชชั่น และร่วมงานลงทะเบียนทางออนไลน์ สแกนคิวอาร์โค้ด

วิทยากร

ผศ.ดร.สุวิชาน พัฒนาไพรวลัย

ผศ.ดร.มยุรี ถาวรพัฒน์

ดร.ตรี บุญเจือ

ดำเนินรายการ โดย นิรมล เมธีสุวกุล

การเสวนา เน้นเนื้อหาแนะนำรายการวาดหวัง และ ให้ข้อมูลภาพรวมเพื่อสร้างความรับรู้เกี่ยวกับสังคมไทยเป็นพหุสังคมพหุวัฒนธรรม กลุ่มคนเล็กๆกลุ่มคนชาติพันธุ์ต่างๆ เป็นความหลากหลายที่งดงาม แต่ก็เผชิญอุปสรรคปัญหา แต่ความหลากหลายจะงดงามอย่างแท้จริงได้อย่างไร

ผศ.ดร. สุวิชาน พัฒนาไพรวลัย ในฐานะคนชาติพันธุ์ปกากะญอและเป็นนักวิชาการนำเสนอว่าสังคมไทยต้องมองมุมใหม่ เปลี่ยนจากการมองว่าความหลากหลายของกลุ่มชาติพันธุ์เป็นภัยต่อความมั่นคง ให้เป็นมุมมองว่าเสริมความมั่นคง จากการมองว่าอ่อนแอ ต้องสงเคราะห์สงสาร ให้เป็นความแข็งแรงของสังคม ไม่ใช่ภาระ แต่เป็นทุนทางสังคม ที่เป็นคุณูปการต่อสังคมและประเทศชาติ ที่สำคัญคือการจัดการหลากหลาย ควรทางเลือกไม่ตัดเชื้อโหล ควรใช้แนวคิดนิเวศพหุวัฒนธรรม ต้องลงทุนเรื่องเวลา มีพื้นที่ในการเคลื่อนไหว ต่อยอด ต้องสร้างพื้นที่กลางเพื่อการเรียนรู้สาธารณะแบบเปิด ไม่จัดการโดยใครคนใดคนหนึ่ง คนกลุ่มใดกลุ่มหนึ่ง หรือว่าคนในตัดสินใจกันเองโดยไม่คิดถึงคนอื่น ทุกคนร่วมจับต้องวัฒนธรรมของกันและกัน ต้องมีโอกาสเปล่งศักยภาพของตนเอง สนับสนุนการร่าง พรบ.ที่มีเป้าหมายสนับสนุนส่งเสริมคุ้มครองวิถีวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ คือ ปกป้องคุ้มครองส่งเสริมสนับสนุนและพัฒนาวิถีชีวิตของชาติพันธุ์ เปิดพื้นที่กลางการเรียนรู้และเปิดพื้นที่สาธารณะ ให้พื้นที่ของคนในนิเวศสังคมได้มาร่วมออกแบบวิธีการที่เหมาะสมตามยุค ตามพื้นที่ ตามสมัย วาดหวังร่วมกันสร้างสรรค์สังคมไทยที่เคารพความงดงามของความหลากหลาย

ในประเด็นพหุภาษาของกลุ่มชาติพันธุ์ต่างๆ โดยเฉพาะกลุ่มภาษาในภาวะวิกฤต **ผศ.ดร.มยุรี ถาวรพัฒน์** เสนอข้อมูลว่า เราต้องรักษาภาษาไว้เพราะภาษามีองค์ความรู้ภูมิปัญญาซ่อนอยู่ ประเทศไทยอย่างน้อย 17 กลุ่มภาษาอยู่ในภาวะถดถอยมากใกล้จะสูญ ภาษาค่อยๆสูญ สามารถวัดเบื้องต้นจากการภาษาในยุคปัจจุบันกับยุครุ่นพ่อรุ่นแม่มีภาษาอื่นมาปะปนมากขึ้น ภาษาของตนเองเริ่มถดถอย ขนาดกลุ่มก็ส่งผลทำ

ให้ภาษาไม่สามารถขยายออกได้ ในที่สุดจะเหลือเพียงสำเนียงภาษาเท่านั้น มีกลุ่มคนที่เหลือพูดเพียง 3-5 คนก็มีเราต้องเก็บรวบรวมข้อมูลภาษาภูมิปัญญาให้มากที่สุดเพื่อศึกษาต่อไปในอนาคต ภาษาจะงอกเงยงอกงามต้องมีคนรุ่นใหม่ นำ ความรู้จากรุ่นพ่อแม่ปู่ย่าตายายประยุกต์ใช้ร่วมกัน การอนุรักษ์ฟื้นฟูประยุกต์ใช้ภาษาก็จะยังอยู่และเจริญงอกงาม

ในทางภาษามีมุมมองหลากหลาย เช่น อาจมองว่าภาษาเป็นปัญหาต้องควบคุม เคยมีอยู่ยุคหนึ่งรัฐห้ามใช้ภาษาในโรงเรียนหรือในพื้นที่สาธารณะถูกจำกัด หรือมองว่าภาษาเป็นทรัพยากรที่ต้องช่วยกันดูแลรักษาสนับสนุนเพราะมีคุณค่า และอาจมองว่าภาษาเป็นสิทธิ คนต่างๆควรมีสิทธิใช้ภาษาของตนเองพูดสื่อสารอยู่ในการเรียนการสอน ใช้ภาษาในโรงเรียนได้ ปัจจุบันประเทศไทยมีนโยบายภาษาเปิดให้กลุ่มคนจัดการเรียนการสอนภาษาใช้ความรู้ท้องถิ่น แต่ต้องมีนโยบายสนับสนุน การทดลองใช้ภาษาแม่ในการเรียนการสอน ผลการเรียนรู้ของเด็กดีขึ้นอย่างเห็นได้ชัด สิ่งเหล่านี้จะต้องการการสืบทอด ผักกาด มีหลักสูตรมีสื่อการเรียนการสอน เชื่อมต่อกับภาครัฐ จากภาษาแม่ไปสู่ภาษาราชการ ต้องสร้างกลไกอะไรบ้าง ต้องช่วยกัน จะเปิดพื้นที่การศึกษาต้องได้รับการสนับสนุนทั้งจากคนนอกคนใน ยังมีอีกหลายกลุ่มที่ต้องการการสนับสนุนส่งเสริมสิ่งเหล่านี้จะเป็นประโยชน์อีกมากในอนาคต

ส่วน **ดร. ตรี บุญเจือ** ในฐานะตัวแทน กสทช.กทปส.ส่งเสริมความเข้าใจพหุสังคมพหุวัฒนธรรม กล่าวว่า กสทช.เป็นองค์กรอิสระทำงานเชิงนโยบายและกำกับดูแลหลายด้าน สนับสนุนส่งเสริม คุ่มครองผู้บริโภค ทำหน้าที่จัดสรรคลื่นความถี่ คุ่มครองผู้บริโภค ทำงานกับเครือข่าย ในช่วงแรกสร้างเครือข่ายความหลากหลายในสังคมไทย ติดตามการดูแลการทำงานของสื่อ บางสื่อมีการละเมิดเหมารวม สร้างความเข้าใจผิด ปัจจุบันเข้าสู่ช่วง 2 เรื่องสิทธิการเข้าถึงและการมีพื้นที่ มีกองทุนจาก กทปส. สนับสนุนรายการต่างๆที่ควรส่งเสริมการสร้าง ความเข้าใจ เช่น เรื่องครอบครัว ทักษะชีวิต การส่งเสริมศาสตร์ความรู้ต่างๆ และการสร้างความเข้าใจในสังคมที่มีความหลากหลาย เช่น รายการวาดหวัง เป็นประเภทที่ 2 เกิดจากยุทธศาสตร์รูปแบบวิธีคิดของ กสทช. เป็นการทำงานเชิงวิชาการและให้คนเจ้าของเรื่องถ่ายทอดมีความเชื่อมโยงและการมีส่วนร่วม เราทุกคนเป็นคนชาติพันธุ์ใดชาติพันธุ์หนึ่งทั้งนั้น เป็นองค์ประกอบของสังคมที่มีความแตกต่างหลากหลาย มีสิ่งใดที่อยากจะเติมเต็มประสานงานมายัง กสทช.

นิรมล เมธีสุวกุล ในฐานะผู้ควบคุมการผลิตรายการวาดหวัง กล่าวเชิญชวนติดตามสารคดีวาดหวัง นำเสนอผ่านสถานีโทรทัศน์ อมรินทร์ทีวี และทางโซเชียลมีเดีย เฟซบุ๊กวาดหวังและเครือข่าย รวมทั้งในยูทูบ ได้ตั้งแต่เดือนเมษายน 2566 นี้เป็นต้นไป หวังตั้งใจในการอนุรักษ์ฟื้นฟูวัฒนธรรม สร้างโอกาสใหม่ๆ เพื่อประสานพลังกับคนอื่นๆในสังคม ท่ามกลางโลกที่กำลังเปลี่ยนแปลง.

รายละเอียดการเสวนา วาดหวัง ด้วยรักและนับถือ

ผศ.ดร. สุวิ خان พัฒนาไพรวัลย์

ปัจจัยหรือเงื่อนไขที่นำสู่ความหลากหลายที่ตรงตามอย่างแท้จริง สังคมไทยต้องมองมุมใหม่ 3 ประการ เปลี่ยนจากการมองว่าความหลากหลายเป็นภัยต่อความมั่นคง มาเป็นความหลากหลายส่งเสริมความมั่นคง, เปลี่ยนที่เคยมองความหลากหลายเป็นความอ่อนแอ ต้องสงเคราะห์ต้องสงสาร ทำให้ขาดความตรงตามขาดคุณค่านองใหม่ว่าความหลากหลายคือความแข็งแรง ที่จะมาเสริมความแข็งแรงของชาติของสังคมพหุวัฒนธรรม, เปลี่ยนที่เคยมองความหลากหลายคือภาระ ต้องมองว่าความหลากหลายคือทุนทางสังคมและวัฒนธรรม

ประเทศเรามองไม่เห็นความงดงาม ใช้ประโยชน์จากความหลากหลายน้อยเกินไป

ถ้ารู้จักคุณค่าความงดงาม ใช้ประโยชน์ ทุนที่เป็นคุณูปการต่อสังคมและประเทศชาติ

เราต้องมีการจัดการความหลากหลายใหม่โดยใช้แนวคิดนิเวศพหุวัฒนธรรม คน ชุมชน อยู่ลำพังอยู่โดดเดี่ยวไม่ได้ ต้องสัมพันธ์กับสิ่งอื่น ความสัมพันธ์ของคนกับคน คนกับธรรมชาติ คนกับสิ่งเหนือธรรมชาติ ต้องจัดการหลากหลาย มีทางเลือก ใช้สูตรเดียวไม่ได้ วัฒนธรรมที่หลากหลายต้องการจัดการที่หลากหลาย เข้าใจบริบท เข้าใจนิเวศความสัมพันธ์วัฒนธรรม จะเห็นความงดงามของดอกไม้ ได้กลิ่นหอม เห็นลูกเห็นผล ได้รสชาติความเปรี้ยวหวานมัน ได้เมล็ดพันธุ์เพาะพันธุ์ขยายต่อ

การจัดการอย่างยั่งยืน ความง่ายความเร็วมันไปไม่ไกล เหมือนไฟไหม้ฟาง แต่ไม่ใช่หนึ่งเหมือนตายแล้ว การจัดการกับความหลากหลายที่ตรงตามอย่างยั่งยืน ต้องลงทุนเรื่องเวลา มีพื้นที่ในการเคลื่อนไหว ต่อยอดได้ และต้องใช้เวลา ความหลากหลายจะงอกงามได้ การดูแลหล่อเลี้ยงก็ต้องหลากหลายด้วยเช่นกัน เราจะต้องเรียนรู้และเข้าถึงคุณค่าความหลากหลายว่า เป็นทุน มีคุณูปการอะไรบ้าง ดูแลหล่อเลี้ยงแตกต่าง ไม่ใช่มาตรฐานเดียว รูปแบบเดียว สูตรเดียว

เราต้องสร้างพื้นที่กลาง Public sphere พื้นที่สำหรับการเรียนรู้สาธารณะแบบเปิด ให้มีการเรียนรู้พัฒนาต่อยอด ไม่จัดการความหลากหลายโดยใครคนใดคนหนึ่ง คนกลุ่มใดกลุ่มหนึ่ง เป็น inclusive Society ที่ทุกคนร่วมจับต้องวัฒนธรรมของกันและกัน พัฒนา วิพากษ์ ไม่ใช่อีกคนหนึ่งตัดสินใจแทนให้อีกคน หรือว่าคนในตัดสินใจกันเองโดยไม่คิดถึงคนอื่น การตัดสินใจอยู่บนฐานการตัดสินใจร่วมกัน ต้องอยู่บนฐานของนิเวศ ที่มีระบบความสัมพันธ์กันความหลากหลาย เราจะต้องมาเรียนรู้จุดต่างของกันและกัน มีพื้นที่รับความเข้าใจตรงตาม การสร้างพื้นที่กลางในการตัดสินใจร่วมกัน จะทำให้เกิดความงดงาม ทำให้ความหลากหลายเหล่านั้นเป็นเจ้าของร่วมกันเป็นนิเวศสังคมนิเวศชีวิต

ความหลากหลายจะงดงามต้องมี ศักยภาพ ศักดิ์ศรี ศักดิ์สิทธิ์
 ต้องมีโอกาสเปล่งศักยภาพของตนเอง มีศักดิ์ศรีในการตัดสินใจร่วมอยู่ร่วมอยู่รอดร่วมกับนิเวศของความ
 หลากหลายอื่นๆ มีความศักดิ์สิทธิ์ เคารพ ยอมรับความหลากหลาย

คนชาติพันธุ์ ภาคองค์กรพัฒนาเอกชน สถาบันวิชาการ ขับเคลื่อนกฎหมายคุ้มครอง เราเริ่มต้นจาก เรื่อง
 ของมติกรม 2 มิถุนายน 2553 การฟื้นฟูวิถีชีวิตชาวเล กับมติกรม 3 สิงหาคม 2553 วิถีชีวิตกะเหรี่ยง
 หลังจากฝึกซ้อมติ กรม แปลงให้เป็นรูปธรรม ในชุมชนในพื้นที่ปฏิบัติการ เราค้นพบว่ามีความจำเป็นและ
 มีความสำคัญต่อทุกคนเผ่าทุกชาติพันธุ์ที่มีความหลากหลายควรจะได้รับ การหนุนเสริมในทิศทางนี้
 เรายกระดับจากมติกรม 3 สิงหาคม 2 มิถุนา กลายเป็น ร่าง พรบ.หลายร่างหลายชื่อ มีเป้าหมาย
 สนับสนุนส่งเสริมคุ้มครองวิถีวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ที่มีความหลากหลาย ทั้งหมดอยู่ 5 ร่าง จาก
 องค์กรที่แตกต่าง พ.ร.บ. ชาติพันธุ์ ,พ.ร.บ สภาชนเผ่าพื้นเมืองแห่งประเทศไทย ,พ.ร.บ.คุ้มครองวิถีชีวิต
 วัฒนธรรมชุมชนชาติพันธุ์

เนื้อหาเป้าหมายเดียวกัน คือ ปกป้องคุ้มครองส่งเสริมสนับสนุนและพัฒนาวิถีชีวิตของชาติพันธุ์ เป็นเครื่องมือ
 ที่มีทางเลือกมากขึ้น มีช่องทางวิธีการในการหล่อเลี้ยงความหลากหลายที่ตรงกับความเป็นและความ
 ต้องการ พ.ร.บ. นี้เป็น เปิดพื้นที่กลางการเรียนรู้และเปิดพื้นที่สาธารณะ ให้พื้นที่ของคนในนิเวศสังคม
 ได้มาร่วมกันถกเพื่อออกแบบวิธีการที่เหมาะสมตามยุค ตามพื้นที่ ตามสมัย การทำกฎหมายเปิด เอื้อต่อ
 ความหลากหลาย ไม่ใช่พิทักษ์แข่งวัฒนธรรม วิถีวัฒนธรรมไม่ถูกแข่งแข่ง ด้อยค่า ไม่ถูกทำให้เป็น
 วัฒนธรรมเฉพาะ เป็นการนับรวมว่าเป็นส่วนหนึ่งของนิเวศวัฒนธรรมของสังคมไทย เราคาดหวังว่า สาร
 ตั้งต้นที่ทำมาแล้วจะนำไปสู่การขับเคลื่อน ที่ได้รับการยอมรับสู่ความเห็นชอบกับผู้เกี่ยวข้องในอนาคต เรา
 ยังหวัง ยุบสภาแล้ว เรายังไม่ยุบ ต้องเคลื่อนไหวกันต่อ เป็นสัญญาเชิงรูปธรรม วาดหวังร่วมกัน
 ไม่ใช่เฉพาะคนชนเผ่า มีพี่น้องเครือข่ายภาคีที่มาร่วมกันวาดรวมกันและหวังว่าจะสร้างสรรค์สังคมไทยที่
 เคารพความงามของความหลากหลายได้

ผศ.ดร.มยุรี ถาวรพัฒน์

คนในสถานการณภาษาวิฤต

กลุ่มที่อยู่ในภาษาวิฤตของประเทศไทยอย่างน้อย 17 กลุ่มภาษาอยู่ในภาวะถดถอยมากชนิดที่ถดถอย
 ออกซิเจนแล้วภาษาจะสูญสิ้น เราเป็นนักวิชาการมีการทำงาน 2 ชักคือคนนอกและคนในคนในบางครั้ง
 อาจมองไม่ออกมองไม่รู้ว่ภาษาของตนกำลังถดถอยเช่นมลาบริ ตัวเขาเองคิดว่าภาษายังไม่ตายเพราะยัง
 ใช้กันอยู่ในกลุ่มของเขาเองนักวิชาการก็พามาดูเยี่ยมคนของภาษาของ ที่เริ่มหายไป ทำให้เขาได้สำรวจ
 ความแตกต่างกันใช้ภาษาในยุคของตนเองกับยุครุ่นพ่อรุ่นแม่และพบว่าภาษาอื่นมาปะปนมากขึ้น
 เรื่อยๆภาษาของตนเองเริ่มถดถอย

กลุ่มในภาษาวิกฤต กลุ่มปืซุ ที่เชียงราย กลุ่มอิมปี้ที่แพร์ เลอเวือะ อยู่บนดอยสูง
 กลุ่มกว๋องที่สุพรรณบุรี อีสานมิโซ่หรือโทร โซ่ทเว็งที่สองดาว กลุ่มที่กำลังวิกฤตหนัก เช่น ชะอู่้ง ซำเร
 ของไกล่สุญ ทางไต้อูร์กลาไวยจ มอแกน มอแกลน ซึ่งนอกจากภาษาที่รับอิทธิพลจากภาษาอื่นแล้วขนาด
 กลุ่มก็ส่งผลทำให้ภาษาไม่สามารถขยายออกได้ ทำไมเราต้องรักษาภาษาไว้เพราะภาษามีองค์ความรู้ภูมิ
 ปัญญาซ่อนอยู่

กลุ่มใหญ่เองก็ต้องระวังเพราะจะมีคำศัพท์ภาษาอื่นๆเข้ามาในที่สุดจะเหลือเพียงสำเนียงภาษา
 เท่านั้น มีกลุ่มคนที่เหลือพูดเพียง 3-5 คนก็มีเราต้องเก็บรวบรวมภาษาภูมิปัญญาเอาไว้ให้ได้มากที่สุด
 เรียกเป็นภาษาอังกฤษว่า language Documentation เพราะภาษาและความรู้ อย่างเช่นภาษาฮิบรู
 เคยสูญไปแต่ฟื้นขึ้นมาเป็นภาษาประจำชาติ ภาษาตายแล้วสามารถฟื้นได้ เราทำงานแบบนั้นเหมือนกัน
 ภาษาฮิบรูของกลุ่มประเทศอิสราเอลในยุคหนึ่งถูกห้ามใช้ถูกบังคับด้วยกระบวนการต่างๆทำให้ภาษาตาย
 ไปแต่บันทึกอยู่ในศาสนาได้นำกลับมาศึกษาใช้ในการศึกษาก็ฟื้นขึ้นได้

สถานการณ์ภาษาในประเทศไทยเรามีการทำงานของนักภาษาศาสตร์มีการสำรวจภาษาอยู่ในสถานการณ์
 ไหนอยู่ในขั้นไหน ถ้าวิกฤตมากๆคนในแรงไม่พอ เราก็เข้าไปเสริมแรงบันทึกเก็บภาพวิถีต่างๆ เพื่อเป็น
 ความรู้ให้ผู้สนใจศึกษาต่อไปในอนาคต ถ้าบางกลุ่มยังแข็งแรงก็เก็บข้อมูลเก็บภาษาถ่ายทอดสื่อสารด้วย
 ตนเอง ทำเป็น ดำเนินการด้วยตนเอง แต่สิ่งเหล่านี้ไม่ง่ายและเร็ว ต้องต่อเนื่อง เราเองทำงานคลุกคลี
 เท่าที่สำรวจ 10 ปีถึงจะเห็นผล ยืนได้ด้วยตนเอง ไปเชื่อมต่อกับหน่วยงานในพื้นที่ได้ เช่นกลุ่มญ้อกร
 มอญโบราณมี กระบวนการอนุรักษ์ฟื้นฟูติดต่อเชื่อมต่อกับหน่วยงานในพื้นที่ที่มีการสนับสนุนงบประมาณ
 มาหนุนเสริมเข้มแข็งทำงานได้เอง กลุ่มอุร์กลาไวยจ ชาวเล กระบี่เข้มแข็งมากขึ้น ทำงานต่อเนื่อง กลุ่ม
 ที่มารับการถ่ายทอดรุ่นกลางรุ่นสูงอายุอย่างเดียวไม่ได้ ที่จะงอกเงยงอกงามคือรุ่นเยาวชน ถ้าทำได้ เขามี
 ความคิดสมัยใหม่มีเทคโนโลยีใหม่ ได้รับความรู้จากรุ่นพ่อแม่ปู่ย่าตายาย นำมาประยุกต์ใช้ร่วมกัน ก็จะ
 ยั่งยืน

การอนุรักษ์ฟื้นฟูไม่ใช่การแข่งแข่ง อะไรที่ถูกหยิบมาประยุกต์ใช้ มันก็จะยังอยู่และเจริญงอกงาม
 เราอนุรักษ์เพื่อพัฒนาต้องร่วมมือกันทุกภาคส่วนคนในคนนอกนักวิชาการภาครัฐ

ในมุมมองในทางภาษาศาสตร์มีมุมมอง 3 มุม

1 มองว่าภาษาเป็นปัญหาต้องจัดการต้องไม่ให้ใช้ต้องควบคุม

2 ภาษาเป็นทรัพยากรที่ต้องช่วยกันดูแลรักษาสนับสนุนทำนุบำรุงเพราะมีคุณค่าประเทศไทย
 หลากหลายเป็นคุณค่าเป็นสีสันความหลากหลายของผู้คนมีอัตลักษณ์ศักดิ์ศรีของตนยุคนี้แม้แต่เศรษฐกิจ
 การท่องเที่ยวก็นำอัตลักษณ์มาเป็นผลิตภัณฑ์ใหม่เป็นสิ่งของที่ขายได้เป็นผลิตภัณฑ์ทางวัฒนธรรมแบบ
 นั้นก็พัฒนาอีกรูปแบบหนึ่ง

3 ภาษาเป็นสิทธิภาษาต่างๆคนต่างๆมีสิทธิ์ใช้ภาษาของตนเองพูดสื่อสารอยู่ในการเรียนการสอนมีอยู่ยุค
 หนึ่งรัฐห้ามใช้ภาษาในโรงเรียนหรือในพื้นที่สาธารณะถูกจำกัด

พวกเรามีสิทธิ์ที่จะใช้ภาษาในโรงเรียนได้นโยบายภาษาเปิดให้กลุ่มคนจัดการเรียนการสอนภาษาใช้ความรู้ท้องถิ่นแต่ความเข้มแข็งศักยภาพยังไม่พอ อยากอนุรักษ์ภาษาแต่หลักสูตรทำอย่างไรวิธีการจัดการเรียนการสอนทำอะไรต้องมีครุมีวุฒิการศึกษาสำหรับการสอน นโยบายเปิดแต่ความพร้อมยังไม่มี ยังไม่พอ อยากจะเชิญชวนบอกต่อในพื้นที่ต้องการสิ่งเหล่านี้แต่จะทำอย่างไรเพราะยังขาดแคลน บางที่เราหนุนเสริมได้แต่ไม่มีงบประมาณทำทั้งประเทศ ก็ทำเท่าที่ทำได้ อย่างเช่นอุรุกรลาโวจภาคใต้ทำงานมา 9 ปีโครงการจบลงแล้วอย่างสวยงามผลการเรียนรู้ของเด็กดีขึ้น ทางภาคเหนือก็มีการเรียนรู้ของเด็กดีขึ้นมีแนวโน้มจะขับเคลื่อนขยายต่อ สิ่งเหล่านี้จะต้องการการสืบต่อ ต้องการฝึกครู ต้องการหลักสูตรการเรียนการสอน รวมทั้งไม่มีสื่อการเรียนการสอน

คนกะเหรี่ยงมีคนจบปริญญาโทปริญญาตรีมาก มาเป็นครูสอนได้ แต่บางพื้นที่ไม่มี การสอนที่เชื่อมต่อกับภาครัฐ จากภาษาแม่ไปสู่ภาษาราชการ กลไก เป็นอย่างไรบ้างต้องช่วยกัน จะเปิดพื้นที่การศึกษาต้องได้รับการสนับสนุนทั้งจากคนนอกคนใน ยังมีอีกหลายกลุ่มที่ต้องการการสนับสนุนส่งเสริมสิ่งเหล่านี้จะเป็นประโยชน์อีกมากในอนาคต

ดร. ตรี บุญเจือ

กสทช.กทปส.ส่งเสริมความเข้าใจพหุสังคมพหุวัฒนธรรม

กสทช.เป็นองค์กรอิสระทำงานเชิงนโยบายและกำกับดูแลหลายด้าน

สนับสนุนส่งเสริม คุ่มครองผู้บริโภค ทำหน้าที่จัดสรรคลื่นความถี่

เรื่องการคุ้มครองผู้บริโภคทำงานกับเครือข่าย มิติอะไรที่ผู้บริโภคต้องการหรือติดขัดถูกละเมิดถูกละเลย

ในช่วงแรกสร้างเครือข่ายความหลากหลาย กลุ่มชาติพันธุ์และชนเผ่าพื้นเมือง กลุ่มความหลากหลายทางเพศ กลุ่มเด็กและเยาวชน กลุ่มผู้พิการเป็นต้น กลุ่มชาติพันธุ์และชนเผ่าพื้นเมืองทำงานร่วมกันติดตามการดูแลการทำงานของสื่อ บางสื่อมีการละเมิดเหมารวม สร้างความเข้าใจผิด

ช่วงหลังการละเมิดเหมารวมเริ่มมีความเข้าใจมากขึ้น จึงเข้าสู่ช่วง 2 สิทธิการเข้าถึงและการมีพื้นที่

กสทช.มีกลไกกฎหมาย เราดูแลเรื่องมิติทางกฎหมาย ผังรายการ การจัดระดับความเหมาะสมกลุ่มผู้ชม แนวทางที่จะต้องระมัดระวัง สิ่งที่เราสนใจมี 3 เรื่องคือ เรื่องทางเพศ เรื่องภาษาและเรื่องพฤติกรรม ความรุนแรง

มีกองทุนจาก กทปส. เช่น รายการวาดหวังได้รับทุนจาก กทปส.มีรายการต่างๆที่ควรส่งเสริมการสร้าง ความเข้าใจ เช่น เรื่องครอบครัว ทักษะชีวิต การส่งเสริมศาสตร์ความรู้ต่างๆ และการสร้างความเข้าใจในสังคมที่มีความหลากหลาย

ในปี 2564 กสทช.ส่งเสริมให้มีนโยบายสนับสนุนรายการที่มีประโยชน์กับสังคมหลายลักษณะหลายประเภท โครงการวาดหวังนี้เป็นประเภทที่ 2 เกิดจากยุทธศาสตร์รูปแบบวิธีคิดของ กสทช.กำหนดหลักการว่าควรจะไปในทางไหน วาดหวังมีกระบวนการทำงานแต่ต้นว่าทำงานเชิงวิชาการและให้คน

เจ้าของเรื่องถ่ายทอดเป็นรายการ เกิดจากความเชื่อมโยงและการมีส่วนร่วม ผู้มีส่วนร่วมเป็นกรรมการอีก 2 ท่าน คือ ผศ.ระวีวรรณ ทรัพย์อินทร์ ซึ่งทำเรื่องสื่อและนวัตกรรมสังคม และคุณสุทธิศักดิ์ ปาลโพธิ์ นักเขียนนักแปลประวัติศาสตร์ชาติพันธุ์ถือเป็นตัวจริงทั้งสองท่าน เราทุกคนเป็นคนชาติพันธุ์ใดชาติพันธุ์หนึ่งทั้งนั้น เป็นองค์ประกอบของสังคม มีความแตกต่างหลากหลาย อยากให้ทุกคนดูรายการชุดนี้อย่าง อิมเมจ ดีใจที่ได้ร่วมงานกับทุกท่าน

กสทช.ดูแลเรื่องกฎหมายและปัญหาที่เกี่ยวข้องกับสื่อ มีเว็บไซต์ โซเชียลมีเดีย กองทุน กทปส.มีงานวิจัยพัฒนาเทคโนโลยี เท่าทันสื่อ สร้างความเข้มแข็งแก่ผู้บริโภค พัฒนาศักยภาพคนในวิชาชีพให้ไปพัฒนาอุตสาหกรรม มีงานหลายมิติและเชื่อมโยงกับกองทุนพัฒนาสื่อปลอดภัยและสร้างสรรค์ มีหลายโครงการ เช่นพหุวัฒนธรรมพหุสังคมอย่างไรการวาดหวัง และมีรายการ Someone หนึ่งในหลาย นอกจากนั้นยังมีกลุ่มรายการเพื่อคนพิการ สื่อยอดนักสืบ และเรื่องของการสร้างพลังใจ ชูตัวเท่าทันสื่อเป็นซีรี่ส์และความรู้ รู้เท่าทันโฆษณาผลิตภัณฑ์สุขภาพ กระจายตื่นรู้ มีสิ่งใดที่อยากจะเพิ่มเติมประสานงานมายังเว็บไซต์ กสทช.เว็บไซต์กองทุน ก.ท.ป.ส. หรือสื่อโซเชียลของเราได้

นิรมล เมธีสุวกุล

เชยุดิตตามสารคดีวาดหวัง

จะนำเสนอผ่านสถานีโทรทัศน์ อมรินทร์ทีวี และทางโซเชียลมีเดีย เฟซบุ๊กสามเพจ และยูทูบ ได้ตั้งแต่เดือนเมษายน 2566 นี้เป็นต้นไป โลกที่แคบลงและหมุนเร็วขึ้น คนมากขึ้น ทรัพยากรเสื่อมโทรมและมีน้อยลง การพัฒนาที่เหมาะสมสำหรับคนกลุ่มต่างๆ จึงเป็นเรื่องจำเป็น โดยเฉพาะกลุ่มคนความเปราะบาง เช่น กลุ่มชาติพันธุ์ต่างๆที่ต้องการรักษาอัตลักษณ์ วิถีชีวิต ภาษาภูมิปัญญา หากเสื่อมลงก็ยากจะฟื้นคืน และหากสูญหายก็ไม่สามารถกอบกู้กลับมาได้อีก ปัจจุบัน กลุ่มชาติพันธุ์ต่างๆ ตระหนักในคุณค่าวิถีวัฒนธรรมและพยายามสื่อสารเพื่อให้สังคมได้เข้าใจ

ตั้งหลักและขับเคลื่อนกิจกรรมต่างๆหลายมิติ หวังตั้งใจในการอนุรักษ์ฟื้นฟูวิถีวัฒนธรรม สร้างโอกาสใหม่ๆ เพื่อประสานพลังกับคนอื่น ๆ ในสังคม ท่ามกลางโลกที่กำลังเปลี่ยนแปลง

1 มิถุนายน 2566
13.30-14.30

สแกนเข้าร่วมเสวนา

 payaicreation@yahoo.com
 Inbox เพจवादหวัง

สรุปงานเสวนา ครั้งที่2. พินิจ วาดหวัง

ชื่องาน เสวนา พินิจวาดหวัง

จัดวันพฤหัสบดีที่ 1 มิถุนายน 2566 เวลา 13.30 – 14.30 น.

สถานที่ป่าใหญ่ศรีเอช ชั้น วิทยากรและตัวแทนชุมชนชาติพันธุ์เสวนาทางออนไลน์

วิทยากร

ผศ.ดร.สุวิชาน พัฒนาไพรวัลย์

ผศ.ดร.มยุรี ถาวรพัฒน์

ดร.ตรี บุญเจือ

ผศ.ระวีวรรณ ทรัพย์อินทร์

สุทธิศักดิ์ ปาลโพธิ์

พญ. โอโดเชา

บัญญัติ มุแฮ

ดาวใจ ศิริ

พนม จิตรจำนงค์

สุรดา บัวเปี้ย

ณฤต เลิศอุตสาหกุล

ปุกณณา ทะเลเล็ก

พีรวิชญ์ ทะเลเล็ก

เด็ยว ทะเลเล็ก

ไกรสร ฮาดคะดี

ประดิษฐ์ คิอินธิ

พิบูลย์ชัย สวัสดิ์สกุลไพร

นิรมล เมธีสุวกุล ผู้ดำเนินรายการ กล่าวต้อนรับว่า ผู้เกี่ยวข้องกับการผลิตรายการสารคดีวาดหวัง เห็นว่า รายการได้ทยอยเผยแพร่แล้ว และมีความประสงค์รับฟังความคิดเห็นและข้อเสนอแนะจากวิทยากรและตัวแทนชาติพันธุ์จากชุมชนในพื้นที่ปฏิบัติการ ซึ่งในวันนี้ กสทช.กทปส.ในฐานะผู้สนับสนุน ที่ปรึกษารายการ และ แหล่งข่าวได้ออนไลน์เข้ามาพร้อมหน้า ขอแนะนำวิทยากร และเชิญทุกคนร่วมแสดงความคิดเห็น

ผศ.ดร.มยุรี ถาวรพัฒน์ ที่ปรึกษาวิชาการด้านภาษาศาสตร์ กล่าวว่า ชื่อรายการน่าสนใจ เนื้อหารายการ วาดหวังทำให้คนไทยและคนต่างประเทศเห็นว่าสังคมไทยมีความหลากหลายและเห็นคนที่

อนุรักษ์ พัฒนาภาษาและวัฒนธรรมของตนให้เข้มแข็งไปในทิศทางที่ดี หลายกลุ่มมีพลัง เขียนฝัน วาดหวังของตัวเองออกมาเป็นรูปธรรมและความสำเร็จ รายการทำให้ได้ยินเสียงของ หน้าตา ภาษา ตัวหนังสือ วิถีชีวิตของกลุ่มเล็กๆ ทำให้เข้าใจกลุ่มคนเหล่านี้มากขึ้น **ผศ.ดร.สุวิธาน พัฒนาไพรวัลย์** ที่ปรึกษาวิชาการชาติพันธุ์

รายการวาดหวังเป็นพื้นที่ เป็นโอกาสของคนไร้เสียง ไร้พลัง ได้มีโอกาสรับทราบปัญหาถูกส่งเสียง ถูกทำให้มองเห็น อะไรเป็นปัญหาอุปสรรคที่ขัดขวางปัญญาของเขาทำให้ไม่สามารถทำหน้าที่รับใช้คนในท้องถิ่นของได้ เพื่อก้าวข้าม ก้าวผ่าน ก้าวพ้น ให้สังคมไทยอยู่ร่วมกันอย่างหลากหลายด้วยดี

ดร.ตรี บุญเจือ ตัวแทน กทปส.และ กสทช.กล่าวว่า หน้าที่ย่อยอย่างของกสทช.คือการสนับสนุนให้เกิดประโยชน์จากการใช้ข้อมูลข่าวสารจากรายการต่างๆ จึงเกิดยุทธศาสตร์การส่งเสริมให้มีรายการที่เข้าใจถึงความหลากหลาย เข้าใจกลุ่มคนที่ไม่มีพื้นที่ในสังคม กลุ่มชาติพันธุ์ กลุ่มผู้บริโภครายย่อย คนที่ถูกละเมิด คนพิการ ฯลฯ รายการวาดหวังเป็นส่วนหนึ่งของยุทธศาสตร์นี้ ในการขับเคลื่อน เพื่อให้เกิดพื้นที่ที่เข้าใจกัน เคารพสิทธิของกันและกัน ในฐานะที่เป็นคนดูแลตรวจรับโครงการ อยากให้ทุกคนช่วยกันขยายผลออกไป

ตัวแทนชาติพันธุ์จากชุมชนต่างๆ มีความคิดเห็นตรงกัน ในประเด็นการโครงการวาดหวังทำให้เกิดพื้นที่สื่อสารสาธารณะ สร้างข้อมูลความรู้ นอกจากสร้างความเข้าใจระดับกว้างขวาง คนในชุมชนก็มีความเข้าใจมากขึ้น ทำให้แต่ละพื้นที่เกิดความภาคภูมิใจโดยเฉพาะในกลุ่มคนรุ่นใหม่ ที่สำคัญคือ มีโอกาสรับรู้ข้อมูลเรื่องราวจากชุมชนอื่นๆที่กำลังลงมือและวาดหวังไปพร้อมๆกัน

เช่น พง โอดิชา ปกาเกอญอ จ.เชียงใหม่ จากวาดหวังตอน อยู่กันมากกว่าร้อยปี กล่าวว่า กระบวนการทำงานและการเลือกประเด็นนำเสนอ ทำให้สามารถชี้พื้นที่ที่สื่อนำเสนอเรื่องราวของคนเล็กคนน้อยได้ สังคมคนส่วนใหญ่ออกกฎระเบียบเพื่อล้อคนเล็กๆไว้ คนเล็กๆลำบากมาก ถ้าคนดูได้ดูทุกตอน จะรู้ว่ามีทางออก ทางรอดแบบไหนบ้าง ทำให้ชาวบ้านมีตัวตน มีศักดิ์ศรีมากขึ้น

บัญชา มุแส ปกาเกอญอ จ.เชียงใหม่ คนเล่าเรื่อง ตอน ต่าหลูเก๋อซอ กล่าวว่า ยาวชนที่ได้พูดในสื่อสารคดีวาดหวัง พูดด้วยความภาคภูมิใจ ช่วยปกป้องดูแลชุมชนและผืนป่า เชื่อว่าสิ่งที่ทำและสื่อที่จะสื่อสารออกไป จะเป็นแรงผลักดันให้กับหลายชุมชนลุกขึ้นมาดูแลชุมชนหมู่บ้านตนเอง

ดาวใจ ศิริ ชาวปกาเกอญอ จ.เชียงราย จากวาดหวังตอน ไคร่ครวญสู่อิสระ กล่าวว่า วาดหวังเป็นสื่อที่ทำให้มีพื้นที่ เหมือนสร้างหวังให้เกิดขึ้นในชุมชน เพื่อส่งต่อ รายการมีอีกหลายชุมชนที่ดูแลทำให้ได้เรียนรู้จากข้างนอกด้วย **ปณณภา ทะเลลึก, พีรวิษณุ ทะเลลึก** คนรุ่นใหม่ชาวอุ้งถลา ไวยจ จ.กระบี่ บอกว่า การเข้าร่วมรายการ เพราะ อยากให้เด็กเยาวชนกลับมาพูดภาษาอุ้งถลาไวยจมากขึ้น อยากให้คนอุ้งถลาไวยจและเยาวชนในถิ่นอื่นๆได้ดูสารคดีที่ภาคภูมิใจ **เตียว ทะเลลึก** อุ้งถลาไวยจ จ.กระบี่ รายการวาดหวังสื่อถึงวิถีชีวิตของพี่น้องชาวเล อุ้งถลาไวยจได้ชัดเจนและสื่อถึงปัญหาที่มันเกิดขึ้นในชุมชนจริงๆ ถ้าไม่มีสื่อ ก็ไม่มีใครรู้ว่าเกิดอะไรขึ้นกับกลุ่มเรา **พนม จิตรจำนงค์** ญัฮกุร จ.ชัยภูมิ ชาวญัฮกุรได้ดูรายการแล้วรู้สึกดีใจที่มีสื่อมาช่วยสื่อสาร **สุรดา บัวเปีย** ชุมชนบ้านไร่ จ.ชัยภูมิ สิ่งทีวาด

หวังคือเราอยากให้มีชุมชนยังคงอยู่สืบสานทางด้านภาษา วัฒนธรรม ประเพณีฮีตกรุ ต่อนี้มีพลังเยาวชน เข้ามาร่วมขับเคลื่อนมีคุณค่า ผู้อาวุโส วัยกลางคน และเยาวชน เป็นพลังคน 3 วัย **ณฤต เลิศอุตสา หลกุล** ดีไซน์เนอร์ เป็นนักร้องแบบและครู มีโอกาสเข้าไปในชุมชนบ้านไร่ อยากเห็นเยาวชนมาสนใจ ร่วมมือทำกิจกรรม หลังรายการเข้าไปถ่ายทำ เกิดความเปลี่ยนแปลงหลายอย่างกับคนที่เห็นสื่อนี้ และ ตอนนีชมุขชนรวมตัวกันเพื่อจัดการท่องเที่ยวชุมชน **ไกรสร ฮาดคะติ** โส้ จ.สกลนคร คาดหวังว่าจะมี ตอนต่อไปเพื่อถ่ายทอดแง่มุมอื่นๆ **ประดิษฐ์ คิอินธิ** ไทโย้ย จ.สกลนคร ดีใจที่มีพื้นที่บอกกล่าวพี่น้อง ชุมชนชาติพันธุ์เดียวกันที่อยู่ในที่ต่างๆ ตอนนีมีการวิจัยและบันทึกเป็นภาษาโย้ยได้แล้ว สามารถชมได้ ผ่านรายการสารคดีวาดหวัง **พิบูลย์ชัย สวัสดิ์สกุลไพร** ปิซู จ.เชียงใหม่ คนปิซูได้มีโอกาสเปิดเผยตัวเอง ได้ขายของดีในชุมชนตัวเอง คือวัฒนธรรมตนเอง ไม่ใช่แค่้วยผู้ใหญ่ ได้ถ่ายทอดให้ลูกๆ เช่นลาบพริกปิซู ออกงานไหนใครก็ต้องมากิน

สุทธิศักดิ์ ปาลโพธิ์ กรรมการโครงการ กล่าวว่า จากการลงพื้นที่จริงเพื่อตรวจเยี่ยมและสังเกตการณ์การทำงานที่บ้านป่ากำ จ.น่าน และคุณภาพรวมทำให้เข้าใจหลายแง่มุม ทั้งเรื่องสวยงามและไม่สวยงาม ได้ยินเสียงจากคนในชุมชนเอง วาดหวังจะทำให้ผู้ชมเข้าใจการอยู่ร่วมกันในสังคมแบบพหุสังคมได้ไม่มากนัก

ผศ. ระวีวรรณ ทรัพย์อินทร์ กรรมการโครงการ กล่าวว่า ความเป็นพหุสังคมกับการสื่อสารเป็นเรื่องเดียวกัน ท่ามกลางความเปลี่ยนแปลงของโลก วาดหวังทำหน้าที่ได้มากในแง่เนื้อหา ได้เปิดพื้นที่ของคน เล็กคนน้อยของคนชาติพันธุ์ต่างๆ ให้คนกลุ่มใหญ่ได้เห็นและทำให้เกิดความเข้าใจกัน เป็นรายการสร้าง แรงบันดาลใจให้กับคนในชุมชนได้ โดยเฉพาะเด็กๆ หรือผู้เฒ่าผู้แก่ได้วาดหวังร่วมกัน มองในมุม คนทำงานสื่อ มองว่าวาดหวังเป็นกระบวนการสร้างองค์ความรู้ที่ดีมากให้กับผู้ผลิต และทีมงานวาดหวัง ทำงานแบบให้เกียรติพื้นที่ ให้เกียรติชุมชน และต้องการถ่ายทอดเรื่องราวที่เป็นแก่นสาระของชุมชน ออกมาอย่างแท้จริง.

รายละเอียดการเสวนา พิณิจ วาดหวัง

ผศ.ดร.มยุรี ถาวรพัฒน์ ที่ปรึกษาวิชาการภาษาศาสตร์

ชื่อรายการก็มีความน่าสนใจ เนื้อหารายการพูดถึงภาษาและพหุสังคม พหุวัฒนธรรม ซึ่งประกอบด้วย กลุ่มคนมากมาย ที่คนส่วนใหญ่มองเห็นและมองไม่เห็นเพราะอยู่ในพื้นที่ห่างไกล รายการวาดหวังทำให้คนไทยและคนต่างประเทศเห็นว่าสังคมไทยมีความหลากหลาย ทั้งคนกลุ่มใหญ่ กลุ่มเล็ก กลุ่มคนที่อนุรักษ์ พัฒนาภาษาและวัฒนธรรมของตนให้เข้มแข็งขึ้น แม้บางคนบางกลุ่มจะเริ่มหมดหวังสิ้นหวังบ้าง แต่ยังมีกลุ่มที่อยากพัฒนางานของตัวเองไปในทิศทางที่ดีขึ้นทั้งด้านการศึกษา สิ่งแวดล้อม ฯลฯ หลายกลุ่มมีพลัง เขียนฝัน วาดหวังของตัวเองออกมาเป็นรูปธรรมและความสำเร็จ ส่วนสำคัญที่เห็นจากรายการคือ

1. ผู้ผลิตรายการที่ใส่ใจรายละเอียดของทุกขั้นตอน ชื่อกลุ่มภาษา ภาพในเรื่อง มีการตรวจสอบอย่างละเอียดจากนักวิชาการด้านต่างๆอย่างรอบคอบ
2. รายการทำให้ได้ยินเสียงของ หน้าตา ภาษา ตัวหนังสือ วิถีชีวิตของกลุ่มเล็กๆ ทำให้เข้าใจกลุ่มคนเหล่านี้มากขึ้นและอยากบอกว่า ในประเทศนี้ยังมีคนอีกหลายกลุ่มที่มีความฝันและวาดหวัง

ผศ.ดร.สุวิชาน พัฒนาไพรวัลย์ ที่ปรึกษาวิชาการชาติพันธุ์

ประเด็นแรกเห็นว่า รายการวาดหวังเป็นพื้นที่ เป็นโอกาสของคนไร้เสียง ไร้พลัง ขณะเดียวกันก็เป็นความหวังของตัวเองในฐานะที่ปรึกษาที่ร่วมเรียนรู้ไปพร้อมกับรายการ เชื่อมั่นในศักยภาพของคนทำงานว่าสามารถทำให้เป็นพื้นที่ทำให้สาธารณะได้มองเห็น ได้ยินเสียง ได้เข้าใจคนที่ไร้เสียงไร้พลังได้ วาดหวังประกอบด้วย 2 ป

1. ปัญหาของกลุ่มคนเหล่านั้นถูกนำเสนอ ถูกส่งเสียง ถูกทำให้มองเห็น
2. ปัญหาที่คนสะสม รวมถึงสร้างใหม่ นำมาใช้เพื่อประเทืองปัญญาทั้งคนในและคนภายนอก อะไรเป็นปัญหาอุปสรรคที่ขัดขวางปัญญาของเขาทำให้ไม่สามารถทำหน้าที่รับใช้คนในท้องถิ่นของเรา มาทลายกำแพง สร้างประตู หน้าต่าง บันได เพื่อก้าวข้าม ก้าวผ่าน ก้าวพ้น ให้สังคมไทยที่ร่วมกันอยู่อย่างหลากหลาย

พญ. โอดิชา ปกาเกอญอ จ.เชียงใหม่

หลังจากดูรายการแล้วรู้สึกว่ดี ชาวบ้านหรือชุมชนมีปัญหา การลำดับเรื่องราวและเรื่องเล่าของตัวเองไม่ถูก ไม่รู้ว่าจะสื่อสารกับคนในเมืองหรือคนข้างนอกอย่างไร แต่กระบวนการทำงานของรายการและการเลือกประเด็นนำเสนอ ทำให้สามารถใช้พื้นที่ที่นำเสนอเรื่องราวของคนเล็กคนน้อยได้ ตนเองสื่อสารบอกกับสังคมใหญ่มาร่วม 30 ปี แต่ก็ยังเหมือนเดิม เพราะในสังคมคนส่วนใหญ่ออกกฎระเบียบเพื่อลิด

คนเล็กๆไว้ คนเล็กๆลำบากมาก ถ้าคนส่วนใหญ่ ถ้าสื่อสนใจและเข้าใจ สามารถนำเสนอเรื่องของคนกลุ่มเล็กให้คนส่วนใหญ่เข้าใจได้ รายการวาดหวังมาพัฒนาศักยภาพและออกแบบความคิดให้กลุ่มของตน และได้เห็นกลุ่มอื่นกำลังทำอะไรด้วย เช่นชุมชนหินลาดในทำแบบนี้ ดอยช้างทำแบบนั้น หมู่บ้านเราทำอย่างนี้ ถ้าคนดูได้ดูทุกตอน จะรู้ว่ามันมีทางออก ทางรอดแบบไหนบ้าง และผู้ผลิตรายการอย่างพี่น้อง นิรมล ทำให้ชาวบ้านมีตัวตน มีศักดิ์ศรีมากขึ้น

ดร.ตรี บุญเจือ ตัวแทน กทปส.และ กสทช.

นอกจากหน้าที่กำกับดูแลคลื่นความถี่แล้ว หน้าที่อีกอย่างของกสทช.คือการสนับสนุนให้เกิดประโยชน์จากการใช้ข้อมูลข่าวสารจากรายการต่างๆ ต่อการพัฒนาต่างๆ จึงเกิดยุทธศาสตร์การส่งเสริมให้มีรายการที่เข้าใจถึงความหลากหลาย เข้าใจกลุ่มคนที่ไม่ใช่พื้นที่ในสังคม กลุ่มชาติพันธุ์ กลุ่มผู้บริโภค คนที่ถูกละเมิด คนพิการ ฯลฯ

รายการวาดหวังเป็นส่วนหนึ่งของยุทธศาสตร์นี้ ในการขับเคลื่อน เพื่อให้เกิดพื้นที่ที่เข้าใจกัน เคารพสิทธิของกันและกัน ไม่ละเลยกัน ไม่ละเมิดกัน จะทำให้เกิดการอยู่ร่วมกันด้วยความเคารพบนพื้นฐานของความเข้าใจต่างๆ วาดหวังผ่านการผลิตที่สวยงาม แต่มีแก่นเรื่องของกลุ่มชาติพันธุ์ในมิติต่างๆ ที่เจ้าของกลุ่มนั้นๆเล้าวมุมมองต่างๆ ทำให้คนส่วนใหญ่เข้าใจถึงความหลากหลายของสังคมไทยหรือพหุสังคมหรือพหุวัฒนธรรม

ในฐานะที่เป็นคนดูแลโครงการและตรวจรับโครงการด้วย อยากให้ทุกคนดูรายการ เข้าใจและใช้ประโยชน์ ช่วยกันขยายผลออกไป กทปส.และกสทช.อยากถอดบทเรียนจากเสียงที่สะท้อนกลับมาว่าการวางยุทธศาสตร์แบบนี้จากการใช้ความเข้าใจในความหลากหลายของคนในสังคมของคนที่ไม่ใช่พื้นที่ ไม่มีโอกาสแบบนี้เป็นการมองที่ถูกต้องหรือยัง ชวนให้เจ้าของเรื่องถอดบทเรียนส่งเข้ามา

บัญชา มุแส ปกาเกอญอ จ.เชียงใหม่

ชุมชนเจอวิกฤตต่างๆและส่งผลกระทบต่อลูกขึ้นมาต่อสู้และสื่อสารให้คนภายนอกรับรู้ แม้ค่อยๆได้รับการยอมรับและยกให้เป็นต้นแบบ แต่ก็ยังมั่นใจได้ไม่มากนัก ปัญหาคือการปลูกพืชเชิงเดี่ยวกำลังเข้าไปสู่ชุมชน แต่หลังจากคนรุ่นใหม่สื่อสารเรื่องภูมิปัญญา จิตวิญญาณของบรรพชนออกไปสู่สังคมภายนอก แล้วผู้ใหญ่ในชุมชนรับรู้และกลับมาช่วยกันวิเคราะห์และเห็นร่วมกันว่าสิ่งที่ชุมชนมีอยู่เป็นสิ่งที่ถูกต้องแล้ว ต้องรักษาไว้ นำไปสู่การยื่นหยักรักษาและเมื่อสื่อเข้าไปนำเรื่องสื่อสารออกไป ยิ่งทำให้เกิดความเข้าใจมากขึ้น พอคนเข้าใจมากขึ้น คนในชุมชนเกิดความภาคภูมิใจ เช่น เยาวชนที่ได้พูดในสื่อสารคดีวาดหวัง พูดด้วยความภาคภูมิใจว่าเขาใช้ชีวิตมีจิตวิญญาณอยู่ที่นี่ เขาต้องปกป้องดูแลรักษาที่นี่ เริ่มเห็นความสำเร็จ แสดงให้เห็นว่าสิ่งที่ชุมชนทำ ช่วยแก้ปัญหาหมอกควันได้ ถ้าคนในชุมชนได้เห็นก็มีกำลังใจ น่องๆเยาวชนก็จะช่วยปกป้องดูแลชุมชนและผืนป่า เชื่อว่าสิ่งที่ทำและสื่อที่จะสื่อสารออกไป

จะเป็นแรงผลักดันให้กับหลายชุมชนลุกขึ้นมาดูแลชุมชน โดยเฉพาะเยาวชนที่อยู่ในเมือง ถ้าได้สื่อสารคดีนี้ เชื่อมั่นว่าเขาจะภาคภูมิใจมากขึ้นที่จะกลับไปดูแลหมู่บ้านตนเอง

ดาวใจ ศิริ ชาวปกากะญอ จ.เชียงราย

วาดหวังเป็นสื่อที่ทำให้มีพื้นที่และมีหวังที่ได้เล่าออกไป ตนเองสร้างนักรุ่นใหม่ เหมือนสร้างหวังให้เกิดขึ้นในชุมชน เพื่อส่งต่อ วาดหวังได้ให้พื้นที่ ได้พูดแบบเป็นตัวเองจริงๆ รู้สึกภูมิใจ ดีใจ ที่ได้เล่าทำให้คนได้เรียนรู้กับชุมชน และในรายการมีอีกหลายชุมชน ดูแล้วทำให้ได้เรียนรู้จากข้างนอกด้วย

บุณณา ทะเลเล็ก, พีรวิษณุ ทะเลเล็ก อูร์กลาโวจ จ.กระบี่

บุณณา อยากให้เด็กเยาวชนกลับมาพูดภาษาอูร์กลาโวจมากขึ้น อยากให้สารคดีช่วยสื่อสารว่าภาษาดีอย่างไร พีรวิษณุ อยากให้คนอูร์กลาโวจและเยาวชนในอื่นๆ ได้ดูสารคดี จะได้ภูมิใจว่าอูร์กลาโวจมีดี

เดียว ทะเลเล็ก อูร์กลาโวจ จ.กระบี่

รายการวาดหวังสื่อถึงวิถีชีวิตของพี่น้องชาวเล อูร์กลาโวจได้ชัดเจนและสื่อถึงปัญหาที่มันเกิดขึ้นในชุมชนจริงๆ

และสะท้อนวิถีชีวิตพี่น้องชาวเลได้ดี คนที่ไม่ใช่ชาวเลดูแล้วก็เข้าใจถึงวิถีวัฒนธรรมที่เป็นเอกลักษณ์ อัตลักษณ์ของพี่น้องชาวเล เข้าใจความรู้สึกว่าทำไมชีวิตเป็นแบบนี้ เช่นประเพณีลอยเรือ การทำประมง และปัญหาการทับที่ในเขตอุทยาน ฯลฯ ถ้าไม่มีสื่อ ก็ไม่มีใครรู้ว่าเกิดอะไรขึ้นกับกลุ่มเรา

พนม จิตรจ่านงค์ ญัฐกร จ.ชัยภูมิ

ชาวญัฐกรได้ดูรายการแล้วรู้สึกดีใจที่มีสื่อมาช่วยสื่อสาร ทำให้ชุมชนและเด็กอยากเข้ามาเรียนรู้ชุมชน

สุรดา บัวเปีย ชุมชนบ้านไร่ จ.ชัยภูมิ

ดีใจที่รายการเปิดโอกาสให้มีส่วนในรายการ สิ่งที่วาดหวังคือเราอยากให้ชุมชนยังคงอยู่สืบสานทางด้านภาษา วัฒนธรรม ประเพณีญัฐกร สิ่งที่ขับเคลื่อนมาตลอด 10 ปี ตอนนี้ขับเคลื่อนโดยชุมชนเอง มีพี่เลี้ยงจากหน่วยงานจากมหาวิทยาลัย อาจารย์ พี่ๆมาช่วยเหลือ หนุนเสริมชุมชนให้ก้าวข้ามวิกฤตควบคู่กันไปกับชุมชน เมื่อก่อนคนเฒ่าไม่ยอมรับความสามารถของเยาวชน ตอนนี้มีพลังเยาวชนเข้ามาร่วมขับเคลื่อน มีคุณค่า ผู้อาวุโส วัยกลางคน และเยาวชน เป็นพลังคน 3 วัย

คนเฒ่าเห็นความสามารถของเยาวชน และวาดหวังว่าเยาวชน คนในชุมชนสามารถขับเคลื่อนชุมชนไปได้ อย่างยั่งยืน

ณฤต เลิศอุตสาหกุล ดีไซน์เนอร์

คนกรุงเทพฯ ย้ายไปอยู่ชัชฎุมิ เป็นนักร้องแบบและครู มีโอกาสเข้าไปในชุมชนบ้านไร่ มีกิจกรรมท่องเที่ยวชุมชนผ่านภาษาและวัฒนธรรมที่กินได้ กิจกรรมการขับเคลื่อนบ้าน วัด โรงเรียน ซึ่งเป็นเรื่องที่น่าสนใจและเป็นจุดแข็งของชุมชน สิ่งที่วาดหวังกับชุมชนคือ อยากเห็นเยาวชนมาสนใจร่วมมือทำกิจกรรม และคนภายนอกเข้ามาท่องเที่ยว เรียนรู้ นำความรู้มาส่งเสริมกิจกรรมที่ชุมชนอยากให้เกิด อยากให้เป็นอย่างไร รวมถึงหน่วยงานจากภายนอกเข้ามาสนับสนุนการท่องเที่ยวหรือกิจกรรมต่างๆ สอดคล้องกับวัฒนธรรมและตัวตนที่เป็นอยู่ของชาวภูษฎุมิได้อย่างไร หลังรายการเข้าไปถ่ายทำเกิดความเปลี่ยนแปลงหลายอย่างกับคนที่เห็นเรื่องนี้ และตอนนี้ชุมชนรวมตัวกันเพื่อจัดการท่องเที่ยวชุมชน

สุทธิศักดิ์ ปาลโพธิ์ กรรมการโครงการ

จากการลงพื้นที่จริงเพื่อตรวจเยี่ยมและสังเกตการณ์การทำงานที่บ้านป่ากำ จ.น่าน และดูภาพรวมทำให้เข้าใจหลายแง่มุม ทั้งเรื่องสวยงามและไม่สวยงาม ที่กรรมการได้รับรู้ และได้ยินเสียงจากคนในชุมชนเอง ทำให้เต็มเต็มจินตนาการได้มากขึ้น คิดว่าสารคดีชุดวาดหวังจะทำให้ผู้ชมเข้าใจการอยู่ร่วมกันในสังคมแบบพหุสังคมได้ ไม่มากก็น้อย ขอชื่นชมคณะทำงาน ลำบากลำบาก ทำงานด้วยความทรหดและใจรัก

ผศ. ระวีวรรณ ทรัพย์อินทร์ กรรมการโครงการ

ความเป็นพหุสังคมกับการสื่อสารเป็นเรื่องเดียวกัน สอดคล้องและช่วยหนุนเสริมกันไปท่ามกลางความเปลี่ยนแปลงของโลก ในส่วนบทบาทของวาดหวัง ทำหน้าที่ได้มากในแง่เนื้อหา ได้เปิดพื้นที่ของคนเล็ก คนน้อยของคนชาติพันธุ์ต่างๆ ให้คนกลุ่มใหญ่ได้เห็นและทำให้เกิดความเข้าใจกัน และนอกจากเปิดพื้นที่เรื่องภูมิปัญญา ปัญหาและวิธีการแก้ไข อีกมุมหนึ่งมันมีการเกื้อหนุนซึ่งกันและกัน เช่นการได้เห็นการทำงานหรือแก้ปัญหาของกลุ่ม แล้วนำไปประยุกต์กับชุมชนตัวเองได้

ได้เห็นความเกื้อหนุนของสื่อระดับชาติคือรายการวาดหวัง กับสื่อชุมชน สื่อบุคคล เป็นบรรยากาศที่ดีในการเกื้อหนุนกันของสื่อต่างระดับ เพื่อสร้างความเข้าใจอันดีให้แก่กันในสังคมพหุวัฒนธรรม และนอกจากให้พื้นที่ สร้างความเข้าใจ อีกประเด็นที่วาดหวังมีพลังมาก คือเป็นรายการสร้างแรงบันดาลใจให้กับคนในชุมชนได้ โดยเฉพาะเด็กๆ หรือผู้เฒ่าผู้แก่ได้วาดหวังร่วมกัน และมองว่าการธำรงอัตลักษณ์ชุมชนต่างๆ คนในชุมชนต้องมีใจให้กับวัฒนธรรมและอัตลักษณ์ตัวเอง ทำให้เกิดแรงทุ่มเทกายใจที่จะช่วยกันดำรงรักษา อนุรักษ์รักษาเอาไว้ได้ และถ้ามองในมุมคนทำงานสื่อ มองว่าวาดหวังเป็นกระบวนการสร้างองค์ความรู้ที่ดีมากให้กับผู้ผลิต และทีมงานวาดหวังทำงานแบบให้เกียรติพื้นที่ ให้เกียรติชุมชน และต้องการถ่ายทอดเรื่องราวที่เป็นแก่นสาระของชุมชนออกมาอย่างแท้จริง

ไกรสร ฮาดคะตี โส้ จ.สกลนคร

วาดหวังเป็นพื้นที่ของคนเล็กคนน้อย ภาษาโส้เริ่มถดถอยสูญหายจากเด็กรุ่นใหม่พูดน้อยลง การออกสื่อวาดหวัง ช่วยสร้างแรงบันดาลใจให้ลูกหลานในชุมชน รวมไปถึงผู้ใหญ่ที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา โรงเรียนมีการสอนเด็กเรื่องการอนุรักษ์และรวบรวมภูมิปัญญาท้องถิ่น และสนใจเข้ามาสนับสนุนเรื่องนี้ และคาดหวังว่าจะมีตอนต่อไปเพื่อถ่ายทอดแง่มุมอื่นๆ

ประดิษฐ์ คิอินธิ ไทโย้ย จ.สกลนคร

ดีใจที่มีพื้นที่ที่บอกกล่าวพี่น้องชุมชนชาติพันธุ์เดียวกันที่อยู่ในที่ต่างๆ ได้ทราบสิ่งที่ไทโย้ยอากาศอำนวย มีโอกาสได้เผยแพร่วัฒนธรรม บอกเล่า วิถีชีวิต วัฒนธรรม การแต่งกาย นอกจากนี้ยังอยากให้นำเสนอประเพณีพื้นบ้าน รำกลองเลง ส่วนที่กังวลมากที่สุดคือภาษา ในระดับอนุบาลผู้ปกครองกลัวว่าการพูดภาษาถิ่นจะถูกล้อ ก็เลยใช้ภาษากลางแทน ทำให้เป็นห่วงมาก แต่ตอนนี้มีการวิจัยและบันทึกเป็นภาษาไทยได้แล้ว สามารถชมได้ผ่านรายการสารคดีวาดหวัง

พิบูลย์ชัย สวัสดิ์สกุลไพร ปิซู จ.เชียงราย

ปิซู เมื่อก่อนเรียกลัวะ พูดแตกต่างจากคนอื่น จนกระทั่งมีนักภาษาศาสตร์เข้ามาวิจัยสืบค้นไปถึงประเทศจีน จึงรู้ว่ามีคนปิซูที่โน่นด้วย รู้ว่าไม่โดดเดี่ยว เมื่อปี 2552 ได้ออกอากาศผ่านสื่อพื้นแสงรุ่ง ทำให้ชาวปิซูกลุ่มเล็กๆเป็นที่รู้จักของหน่วยงานต่างๆ เมื่อ 15 ธค 53 สถาบันวิจัยภาษาและวัฒนธรรมเอเซีย ม.มหิดล ได้รับการสนับสนุนงบประมาณดำเนินกิจกรรมจาก สกว. โดยการสอนครั้งนั้นผลเป็นที่น่าพอใจ เด็กปิซูไม่เก่งก็สามารถฟังออกได้ รู้ภาษาแม่ได้ การที่ไม่มีรร.ในชุมชนเด็กอยู่ในสังคมนอกหมู่บ้าน ทำให้เขาถนัดภาษาคำเมือง โชคดีที่เราช่วยไว้ได้ลำดับหนึ่ง ทุกวันนี้ในชุมชนเน้นผู้ปกครองให้สื่อสารกับลูกหลานด้วยภาษาปิซูมากเท่าที่จะพูดได้ เคยไม่มีภาษาเขียนมีแต่ภาษาพูด สถาบันภาษาฯ มาต่อยอดเรื่องความเชื่อปิซู มีหนังสือเป็นรูปเล่มโดยเอาอักษรภาษาไทย มาเขียนเป็นภาษาปิซูได้ คนปิซูได้มีโอกาสเปิดเผยตัวเอง ได้ขายของดีในชุมชนตัวเอง คือวัฒนธรรมตนเอง ไม่ใช่แค่ขายผู้ใหญ่ ได้ถ่ายทอดให้ลูกๆ เช่นลาบพริกปิซู ออกงานไหนใครก็ต้องมากิน

ผศ.ดร.มยุรี ถาวรพัฒน์

ภาษามีภาวะถดถอยได้ถ้าเราไม่ระวัง ถ้าได้รับอิทธิพลภาษาอื่นมากจะเบียดภาษาแม่ภาษาหลักของชาติพันธุ์ออกไป การอนุรักษ์ภาษาต้องอาศัยปัจจัยหลายอย่าง

1.ทัศนคติดี รู้คุณค่า อยากสื่อสาร จะรุ่มรวยเติบโต ถ้าไม่ใช่ภาษาก็จะหายไป การที่รายการวาดหวังนำเสนอ ทำให้เอ๊ะ!! ภาษานี้พูดยังไง รายการทำให้ได้ยินเสียงของคนเหล่านี้ สร้างความตระหนักว่า พูดภาษาแล้วดี พูดภาษาแล้วมีคุณค่า ทำให้รู้จักเข้าใจกัน ภาษาจะคงอยู่ สิ่งสำคัญคือต้องพูด ภาษาจะคงอยู่ สิ่งแรกคือต้องพูดภาษาภายในบ้าน ถ้าไม่มีโอกาสสูญหายจะสูงมาก รมณรงค์ให้ใช้ภาษาในบ้าน ขยับ

มาหน่อยก็ในหมู่บ้าน ภาษาอื่นเด็กๆเรียนรู้ได้เองจากสังคมรอบข้างแบบอัตโนมัติ ภาษาแม่ของเราไม่มีใครสอน ถ้าเราไม่สอนลูกสอนหลานของเราเอง เป็นจุดเริ่มต้นของการฟื้นฟูภาษา ถ้าเราสนใจก็พยายามขยายวงออกไป พูดในบ้านแล้ว พูดในหมู่บ้านแล้ว ไปโรงเรียนได้ไหม ครูและโรงเรียนอนุญาตให้ไหม อนุญาตแค่ไหน ถ้ามีการเรียนการสอนได้ก็สุดยอดเลย จะทำให้ภาษาคงอยู่ได้ในสื่ออนุญาตใหม่ นโยบายเปิดใหม่ เรื่องนี้สำคัญ เพราะจะทำให้ชุมชนมั่นใจ เป็นการลดความเหลื่อมล้ำ สร้างความเท่าเทียมให้กับพื้นที่ในการใช้ภาษาของคนกลุ่มต่างๆ ข้อมูลจากรายการมีภาษาวิกฤตหนักๆ ถึง10กว่าภาษา ภาษาไหนรักษาฟื้นฟูได้ใช้พลังช่วยกัน ภาษาไหนที่ความหวังริบหรี่ก็ต้องใช้วิธีการ บันทึกองค์ความรู้ภาษานั้นก่อนที่มันจะหายไป เป็นภารกิจที่ไม่ใช่แค่ นักภาษาศาสตร์ ทุกฝ่ายต้องช่วยกัน เพราะเป็นสมบัติล้ำค่าของประเทศ ถ้ายังมีองค์ความรู้ก็มาต่อยอดได้ อยากให้เห็นว่าภาษามีส่วนสำคัญ ภาษาก้าวพัฒนาไปด้วยกัน ถ้าอย่างไหนอย่างหนึ่งหาย จะทำให้อีกอย่างหนึ่งไม่เข้มแข็ง ถ้ามันไปพร้อมกันได้ โลกนี้จะมีความสุขงามและมีสีสันอันสดใสในพื้นที่ต่างๆ

ผศ.ดร.สุวิชาน พัฒนาไพรวลัย

จากที่ฟังหลายพื้นที่ สถานการณ์ร่วมมือ 4 ประเด็น

- 1.อัตลักษณ์ ตัวตน ศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ชาติพันธุ์คือคนเท่ากัน สื่อเป็นพลังขับเคลื่อนสำคัญที่ทำให้มาความคิดต่างๆลดลง
 - 2.การสืบทอดและพัฒนาระบบทางวัฒนธรรม ทางวัฒนธรรมเป็นเรื่องของความรู้ ความรู้บางอย่างเหมาะกับบางพื้นที่ เปรียบเหมือนดอกไม้ต้นไม้ ที่ขึ้นอยู่กับอุณหภูมิ ความสูงของระดับน้ำทะเล ภูมิอากาศ ภูมิประเทศในพื้นที่ เช่นเดียวกับมรดกทางวัฒนธรรม จะทำอย่างไรให้เปิดโอกาส มีการใช้ความรู้ ปรัชญา มีการขับเคลื่อนเป็นพลวัต มีชีวิต เพราะต้องมีการรดน้ำพรวนดิน รวมไปถึงการเก็บเกี่ยวและรักษาสืบทอด
 - 3.สิทธิในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติในพื้นที่บริบทของแต่ละพื้นที่ เกี่ยวข้องกับประเด็นความรู้ภูมิปัญญาวัฒนธรรมฐานในการผลิต เศรษฐกิจ นิเวศสิ่งแวดล้อม คือความมั่นคงของมนุษย์ ถ้าพื้นที่ไหนขาดไป จะมีความเสี่ยง ความมั่นคงของเขาจะหายไป เพราะบางมากขึ้น อันนี้สำคัญมาก
 - 4.ความเป็นพลเมือง ประเด็นสัญชาติ มีผลต่อสิทธิอื่นด้วย ทั้งสวัสดิภาพสุขภาพ สิทธิเข้าถึงการเดินทาง สิทธิเข้าถึงการศึกษ สิทธิการเข้าถึงการให้บริการในพื้นที่
- 4 ประเด็นนี้เป็นประเด็นปัญหาพร้อม ท่ามกลางปัญหาเหล่านี้เรายังเห็นร่องรอย ปรากฎการณ์ของปัญญาที่ซ่อนอยู่ในนั้น ถ้าเราหลายกำแพงอุปสรรคเหล่านั้น ความหลากหลายเหล่านี้ ก็จะได้ผลิบานเติบโต ได้เห็นศักยภาพของแต่ละกลุ่มชน แต่ละภูมิภาค และจะเป็นประโยชน์ต่อประเทศชาติและสังคมเราอย่างแน่แท้

อักษรอง

อักษรอง

อักษรอง

ภาคผนวก

ผลงาน/สิ่งที่ส่งมาด้วย

- 1) Hard Disc บรรจุต้นฉบับไฟล์รายการร้อยใจเราชุดวาดหวัง13ตอน ประกอบด้วย2 โฟลเดอร์ คือ
 - โฟลเดอร์ รายการออกอากาศ อมรินทร์ทีวี (แบ่งเป็น3เบรก) ยาว25นาที 13 ตอน
 - โฟลเดอร์ คลิปสำหรับออนไลน์ ไม่แบ่งเบรก ความละเอียด fullHD 13 ตอน
 - โฟลเดอร์ รายการออกอากาศ โทรทัศน์รัฐสภา ไม่แบ่งเบรก ความยาว 25.06 นาที 13 ตอน
 - คลิปสั้นและคลิปส่งเสริมประชาสัมพันธ์รายการทางออนไลน์
 - บท13ตอน และ บทสารคดีสั้นสรุปโครงการ5 นาที

- 2) ไฟล์ดิจิทัล เอกสารหลักฐานการออกอากาศและสถิติจากอมรินทร์ทีวี

แบบสอบถามผู้ชมเพื่อประเมิน สารคดีร้อยใจเรา ชุด วาดหวัง

แบบสอบถามนี้

เป็นส่วนหนึ่งของการประเมินผลสารคดี “วาดหวัง” โดย กทปส., กสทช. และ ป่าใหญ่ ครีเอชั่น ขอความร่วมมือทุกท่านตอบแบบสอบถามอย่างไคร่ครวญและตอบตามจริงทุกข้อ

แบบสอบถามประกอบด้วย 3 ส่วน คือ

1. ข้อมูลส่วนบุคคล
2. ส่วนการรับชมรายการ
3. ความเห็นต่อรายการในประเด็นเหล่านี้

1. ข้อมูลส่วนบุคคล

เพศ ชาย หญิง ไม่ต้องการระบุ
 ชาติพันธุ์.....(หากผสมผสาน ระบุได้มากกว่าหนึ่ง)
 อายุปี จังหวัด

2. การรับชมรายการ

โปรดใส่เครื่องหมาย หรือสัญลักษณ์ใดก็ได้ที่สะดวก ที่ช่องความเห็นที่ท่านเห็นด้วยที่สุด

2.1 ท่านได้รับชมรายการวาดหวังทางสื่อประเภทใดบ้าง

สื่ออินเทอร์เน็ต สื่อโทรทัศน์ (อมรินทร์ทีวี)

2.2 ท่านได้รับชมรายการวาดหวังกี่ตอน

1 ตอน 2-3 ตอน มากกว่า 3 ตอน

2.3 ท่านมีความเห็นต่อการนำเสนอรายการโดยรวมอย่างไร

ชอบมาก ๆ ชอบ เฉย ๆ ไม่ชอบ น่าเบื่อมาก

3 ท่านมีความเห็นอย่างไร จากการรับชมรายการ วาดหวัง

3.1 สังคมไทยเต็มไปด้วยผู้คนและวัฒนธรรมที่หลากหลายกว่าที่คนส่วนใหญ่คาดไว้

เห็นด้วยมาก เห็นด้วย เห็นด้วยบางอย่าง ไม่เห็นด้วย ไม่เห็นด้วยเลย

3.2 ทุกคนในสังคมควรเข้าใจให้เกียรติกันและเคารพความแตกต่าง

เห็นด้วยมาก เห็นด้วย เห็นด้วยบางอย่าง ไม่เห็นด้วย ไม่เห็นด้วยเลย

3.3 ในชุมชนของท่านมีวิถีวัฒนธรรมภูมิปัญญาที่ควรอนุรักษ์สืบสาน

เห็นด้วยอย่างยิ่ง เห็นด้วย ปานกลาง ไม่เห็นด้วย ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง

3.4 ความแตกต่าง คือ สีสิ้น และ ความงามอันหลากหลายในสังคม ความแตกต่างเหล่านั้น
ต้องการการปฏิบัติที่แตกต่างเหมือนพืชพรรณที่ต้องการการดูแลต่างกัน

เห็นด้วยอย่างยิ่ง เห็นด้วย ปานกลาง ไม่เห็นด้วย ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง

3.5 การชม วาดหวัง ทำให้ท่านเข้าใจคุณค่าความสำคัญของภาษาต่างๆในสังคมไทย

เห็นด้วยอย่างยิ่ง เห็นด้วย ปานกลาง ไม่เห็นด้วย ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง

3.6 การรับชมทำให้ทราบว่า มีหลายภาษาในสังคมไทยอยู่ภาวะวิกฤตใกล้สูญ

เห็นด้วยอย่างยิ่ง เห็นด้วย ปานกลาง ไม่เห็นด้วย ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง

3.7 คนรุ่นใหม่พูดภาษาชาติพันธุ์ตนเองน้อยลง ควรส่งเสริมให้รักษาภาษาของตนไว้

เห็นด้วยอย่างยิ่ง เห็นด้วย ปานกลาง ไม่เห็นด้วย ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง

3.8 ท่านได้รับแรงบันดาลใจ

อยากเป็นส่วนหนึ่งในการส่งเสริมพหุสังคมพหุวัฒนธรรมที่ยั่งยืน

ดี แต่ยังไม่รู้จะทำอะไรได้บ้าง

เฉย ๆ

ไม่อยากทำอะไร

ไม่ได้แรงบันดาลใจอะไรเลย

3.9 โครงการสารคดี วาดหวัง กทปส. และ กสทช. เป็นส่วนหนึ่งของการส่งเสริมความรู้เกี่ยวกับค
หลากหลายของสังคมไทย และมีเป้าหมายเพื่อการอยู่ร่วมกันอย่างเข้าใจความแตกต่าง

เห็นด้วยอย่างยิ่ง เห็นด้วย ปานกลาง ไม่เห็นด้วย ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง

แบบสอบถาม

ประเมินผลเชิงลึกผู้ชมและแหล่งข่าวสารคดี ร้อยใจเรา ชุด “วาดหวัง”

ข้อมูลส่วนบุคคล

เพศ ชาย หญิง ไม่ต้องการระบุ

ชาติพันธุ์.....

อายุ ปี จังหวัด

คำถาม

1.ความแตกต่างทางความคิด วิถีชีวิต มีอยู่จริงไหมในสังคม หากต่างฝ่ายต่างไม่เข้าใจกันนำไปสู่ปัญหาอะไร รายการเปิดมุมมอง ข้อคิด หรือปัญหาอย่างไรบ้าง

.....

.....

.....

2.ท่านรู้สึกอย่างไรต่อความหลากหลายของภาษาและวัฒนธรรมชาติพันธุ์ต่างๆในสังคมไทย ถ้าไม่มีคนรุ่นใหม่เข้ามาสานต่อ จะหายไปหรือไม่ ใครควรเป็นคนรับผิดชอบบ้าง เช่น คนในชุมชน รัฐ หน่วยงาน ฯลฯ

.....

.....

.....

3.สถานการณ์ในชุมชนของท่าน สมาชิกชุมชนมีส่วนร่วมรักษาฟื้นฟู สืบสาน สร้างสรรค์ ชุมชนหรือไม่ มีความวาดหวังอะไรบ้าง

.....

.....

.....

(มีต่อ)

4. ท่านมีความเห็นต่อกระบวนการทำงานของทีมงานและสารคดี วาดหวัง อย่างไร
โครงการนี้ มีประโยชน์ต่อชุมชนในแง่ใดบ้าง

.....
.....
.....

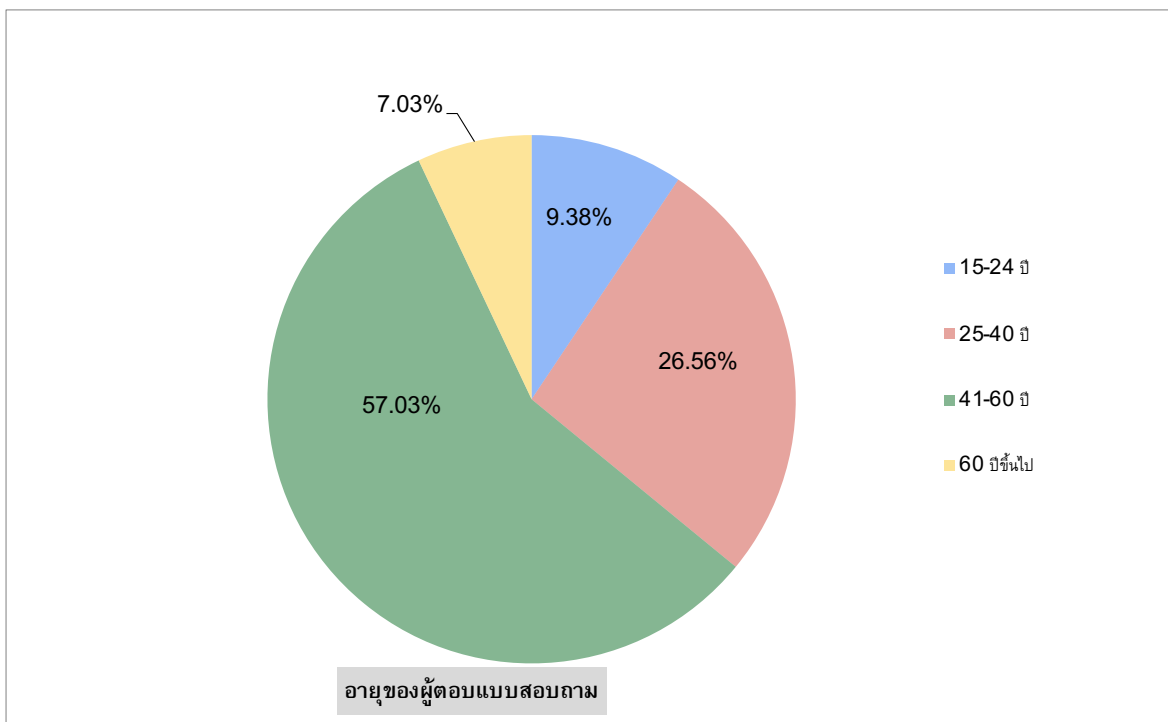
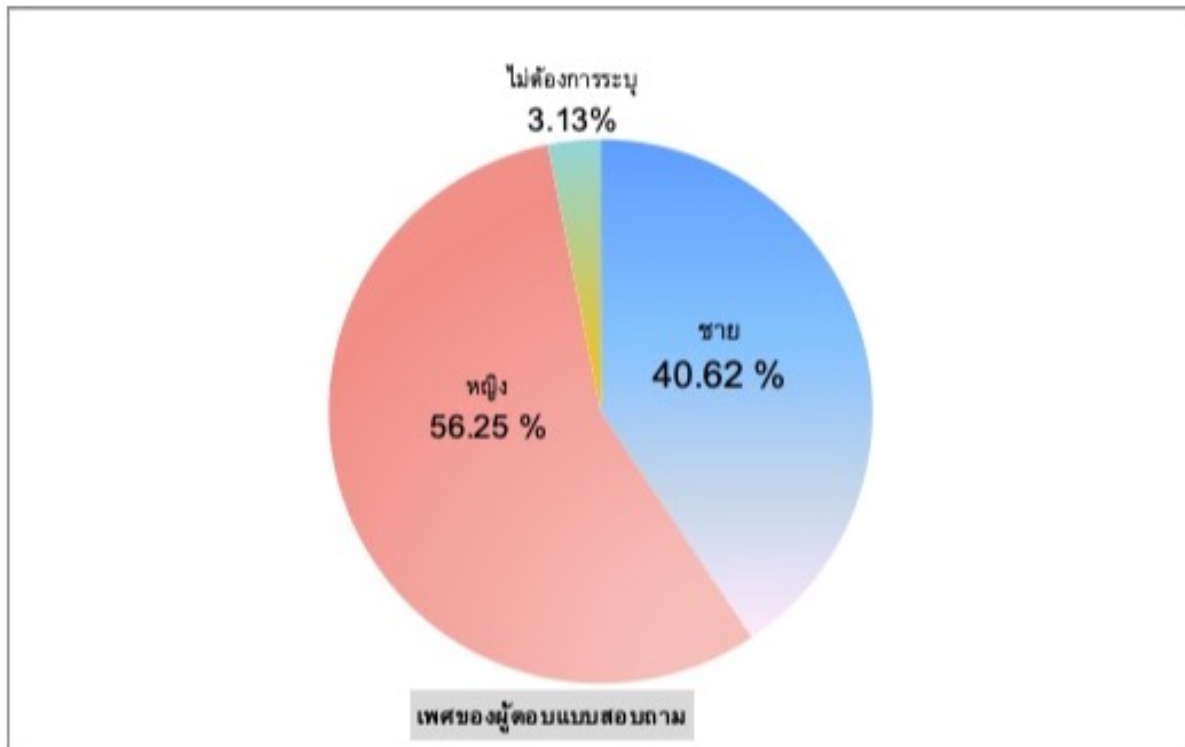
5. ท่านมีความคาดหวังอย่างไร ต่อ กทปส. / กสทช. ในเรื่องการส่งเสริมความเข้าใจพหุสังคม
พหุวัฒนธรรมในอนาคต

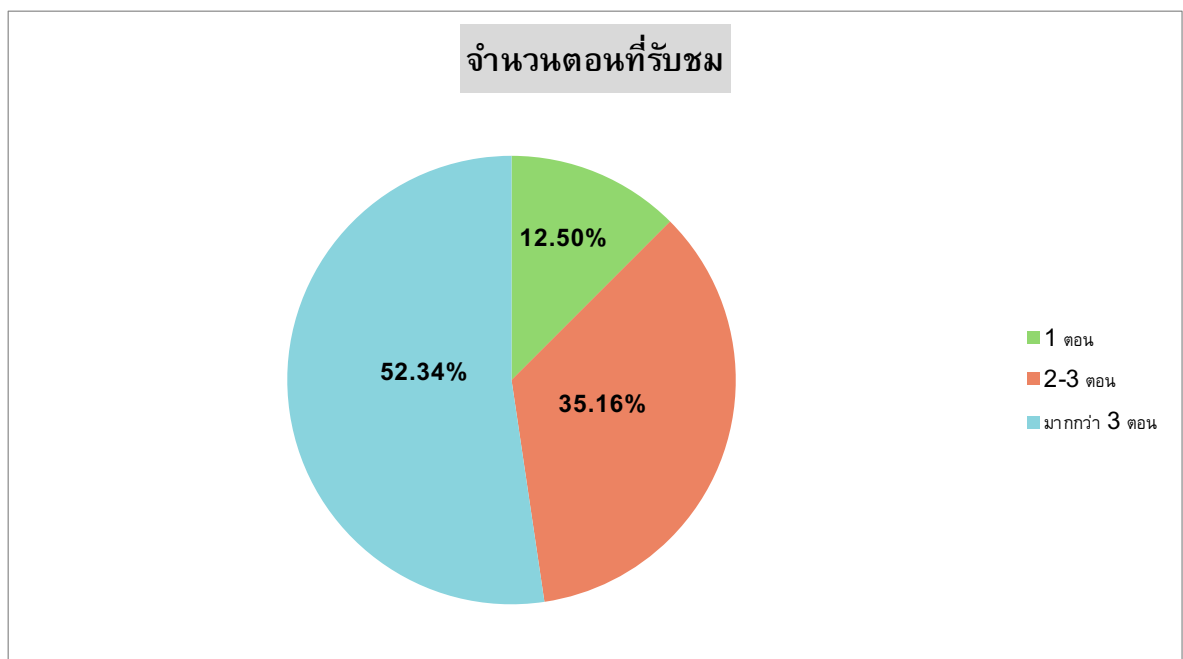
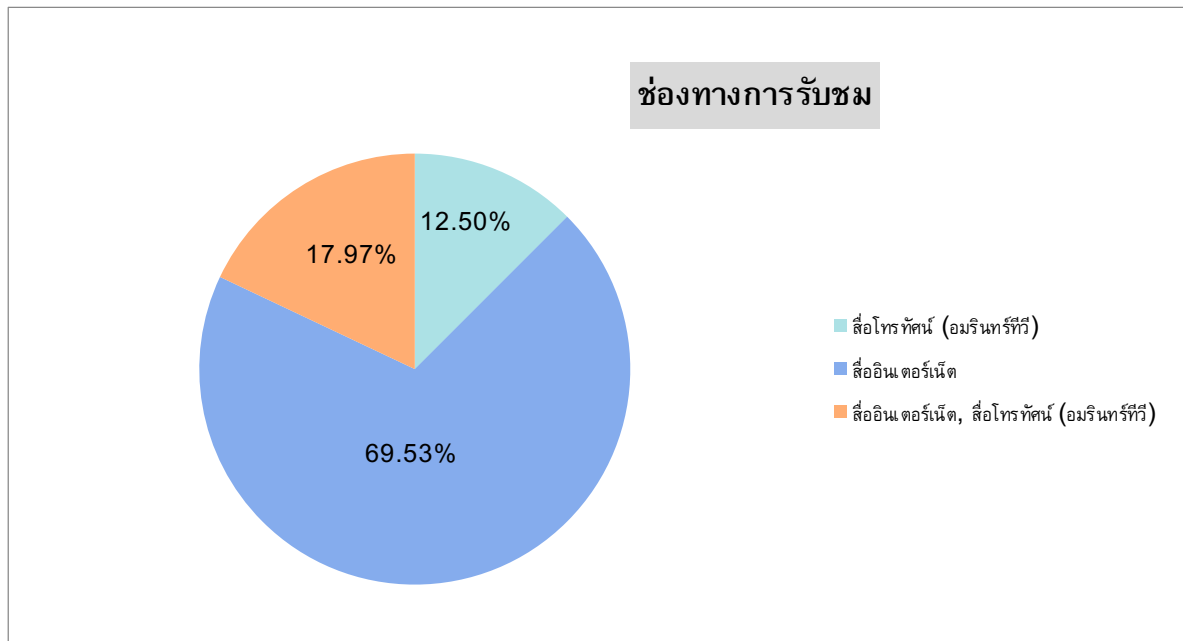
.....
.....
.....

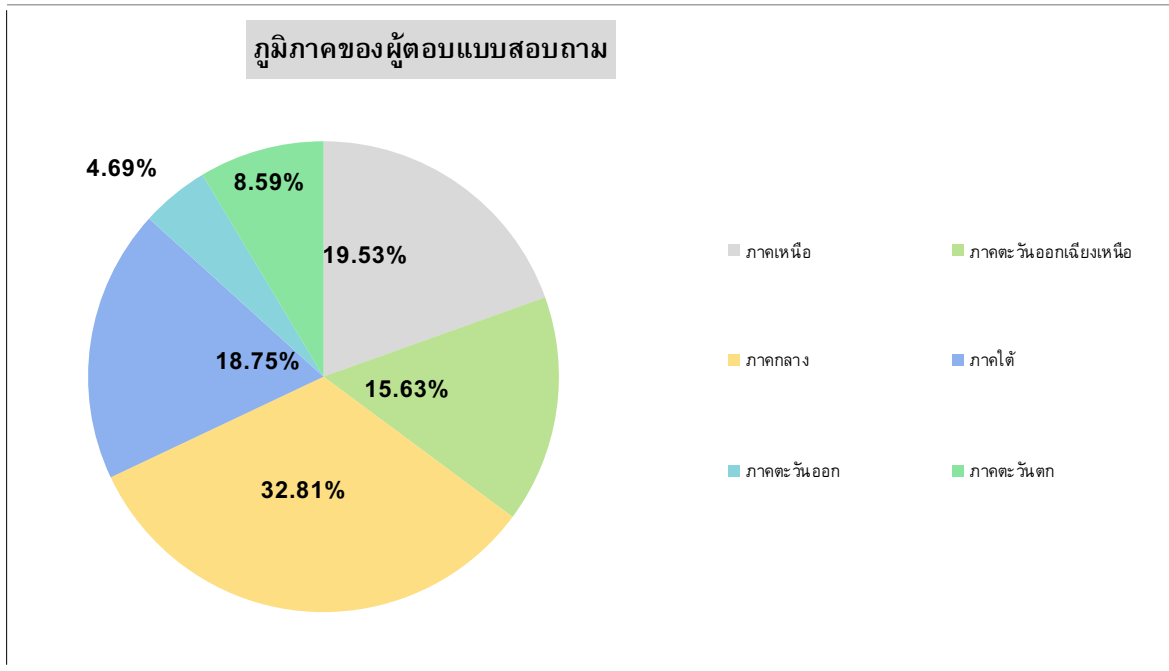
ประมวลผลความคิดเห็นเชิงปริมาณของผู้ชมสารคดีชุด "วาดหวัง" จากแบบสอบถามจำนวน 128 ชุด							
ความคิดเห็นต่อประเด็นเหล่านี้	ระดับความพึงพอใจ					ค่าเฉลี่ย	เกณฑ์การประเมิน
	5	4	3	2	1		
ความเห็นต่อรายการ	66 (51.56%)	62 (48.44%)	0	0	0	4.51	มากที่สุด
สังคมไทยเต็มไปด้วยความหลากหลายกว่าที่คิดไว้	89 (69.53%)	39 (30.47%)	0	0	0	4.69	มากที่สุด
ทุกคนในสังคมควรเข้าใจให้เกียรติกันและเคารพความแตกต่าง	98 (76.56%)	30 (23.44%)	0	0	0	4.76	มากที่สุด
ในชุมชนของท่านมีวิถีวัฒนธรรมภูมิปัญญาที่ควรอนุรักษ์สืบสาน	70 (54.68%)	54 (42.19%)	4 (3.13%)	0	0	4.51	มากที่สุด
สังคมต้องการการปฏิบัติและดูแลที่ต่างกันตามวิถีของชาติพันธุ์	82 (64.06%)	43 (33.60%)	3 (2.34%)	0	0	4.61	มากที่สุด
การชมวาดหวังทำให้เข้าใจคุณค่าความสำคัญของภาษาต่างๆในสังคมไทย	80 (62.50%)	48 (37.50%)	0	0	0	4.62	มากที่สุด
การรับชมทำให้ทราบว่ามีความหลายภาษาในสังคมไทยอยู่ภาวะวิกฤตใกล้สูญ	87 (67.97%)	40 (31.25%)	1 (0.78%)	0	0	4.67	มากที่สุด
คนรุ่นใหม่พูดภาษาชาติพันธุ์ตนเองน้อยลงควรส่งเสริมให้รักษาภาษาของตนไว้	82 (64.06%)	44 (34.38%)	2 (1.56%)	0	0	4.62	มากที่สุด
แรงบันดาลใจที่ได้รับ	95 (74.22%)	33 (25.78%)	0	0	0	4.74	มากที่สุด
กทปส. และ กสทช. เป็นส่วนหนึ่งที่ส่งเสริมความรู้เกี่ยวกับความหลากหลายของสังคมไทย และมีเป้าหมายเพื่อการอยู่ร่วมกันอย่างเข้าใจความแตกต่าง	90 (70.31%)	37 (28.91%)	0	0	1 (0.78%)	4.67	มากที่สุด
ค่าเฉลี่ยรวม						4.64	มากที่สุด
เกณฑ์ประเมินความพึงพอใจของผู้รับชมสารคดีชุด วาดหวัง ค่าเฉลี่ย 4.64 คิดเป็น 92.80%							

ข้อมูลผู้ตอบแบบสอบถาม

ลำดับ	ชาติพันธุ์	จำนวน
1	กะเหรี่ยง	2
2	เขมร ลาว มอญ	1
3	เขมรไทย	1
4	จีน ไทย ลาว	1
5	ญ้อ	2
6	ไทย	63
7	ไทย จีน ญวน	1
8	ไทยเชื้อสายจีน	18
9	ไทยมลายู	1
10	ไทยวน	1
11	ไทลื้อ	3
12	ปืฐ	8
13	ปกากะญอ	3
14	เปอร์เซีย มอญ	1
15	โย้ย	8
16	โย้ย กะเลิง ไ้ทะวืง ไ้ย้อ	1
17	โย้ย ญ้อ	1
18	ล้านนา	2
19	ล้านนา มอญ จีน ไทย	1
20	ลาวตี	1
21	แสก	1
22	ใต้	1
23	อุรักลาไยจ	6
รวม		128

ตัวอย่าง ความเห็นเชิงลึกจากผู้ชมและแหล่งข่าว วาดหวัง

ตัวอย่าง1

1.ความแตกต่างทางความคิด วิธีชีวิต มีอยู่จริงไหมในสังคม หากต่างฝ่ายต่างไม่เข้าใจกันนำไปสู่ปัญหาอะไร รายการเปิดมุมมอง ข้อคิด หรือปัญหาอย่างไรบ้าง

....ความแตกต่างทางความคิด วิธีชีวิต มีอยู่จริง แต่จะไม่เกิดปัญหาถ้าถ้ามีข้อตกลงในการอยู่ร่วมกัน รายการช่วยเปิดมุมมองให้เห็นว่า วิธีชีวิต ความเชื่อ วัฒนธรรมจะต้องมีการสืบทอดและปฏิบัติต่อกันไปตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน

2.ท่านรู้สึกอย่างไรต่อความหลากหลายของภาษาและวัฒนธรรมชาติพันธุ์ต่างๆในสังคมไทย ถ้าไม่มีคนรุ่นใหม่เข้ามาสานต่อ จะหายไปหรือไม่ ใครควรเป็นคนรับผิดชอบบ้าง เช่นคนในชุมชน รัฐ หน่วยงาน ฯลฯ

รู้สึกว่าสังคมมีสีสันและมีหลายช่วงวัยตั้งแต่เด็ก ผู้ใหญ่ คนแก่ และในการสืบสาน สืบทอดชุมชนต้องเป็นหลัก โดยทุกคนในชุมชนมีส่วนร่วม และองค์กรภายนอกเข้ามาเป็นกำลังเสริม ทั้งหน่วยงานรัฐ หน่วยงานเอกชนต่างๆ

3.สถานการณ์ในชุมชนของท่าน สมาชิกชุมชนมีส่วนร่วมรักษาฟื้นฟู สืบสาน สร้างสรรค์ชุมชนหรือไม่ มีความวาดหวังอะไรบ้าง

ในชุมชนบ้านดอยชมพูเป็นชุมชนที่คนในชุมชนเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ ดูแลกันและเห็นคนรุ่นก่อนทำ รุ่นต่อมาเลยทำต่อ ดูแลซึ่งกันและกัน มีความผูกพันกันและกันซึ่งเป็นสิ่งที่ปลูกฝังไว้ ส่วนในอนาคตวาดหวังไว้อยากให้ชุมชนอบอุ่น สามัคคีกัน มีวิถีชีวิตที่ดี ช่วยกันรักษาสืบทอดความเชื่อ วัฒนธรรมของตนเองให้คงอยู่สืบไป

4.ท่านมีความเห็นต่อกระบวนการการทำงานของทีมงานและสารคดี วาดหวังอย่างไร โครงการนี้มีประโยชน์ต่อชุมชนในแง่ใดบ้าง

กระบวนการทำงานของทีมงานสารคดี เป็นกันเอง อบอุ่น รายการสารคดีช่วยให้เกิดความภาคภูมิใจ เพราะช่วยขยาย เผยแพร่วิถีชีวิตคนปศุสัตว์ให้คนนอกได้รู้จักมากขึ้น โดยไม่ต้องเสียค่าใช้จ่ายในการประชาสัมพันธ์ ทำให้คนนอกหมู่บ้าน เช่นหมู่บ้านใกล้เคียงได้เห็น ได้คุยกันจากการดูสารคดี

5.ท่านมีความต้องการให้นำเสนอเรื่องหรือประเด็นใดเพิ่มเติมเกี่ยวกับชุมชนหรือชาติพันธุ์เท่าที่ถ่ายทอดในสารคดีที่ออกอากาศไปแล้ว เกือบจะทั้งหมดของชีวิต ความคิด ความเชื่อของชุมชนพอใจในสิ่งที่ถ่ายทอดไป

ตัวอย่าง2

1.ความแตกต่างทางความคิด วิธีชีวิต มีอยู่จริงไหมในสังคม หากต่างฝ่ายต่างไม่เข้าใจกันนำไปสู่ปัญหาอะไร รายการเปิดมุมมอง ข้อคิด หรือปัญหาอย่างไรบ้าง

1. ความแตกต่างทางความคิด วิธีชีวิต มีอยู่จริงในสังคม

2. ถ้าต่างฝ่ายต่างต่างไม่เข้าใจกัน จะนำไปสู่ปัญหาความขัดแย้ง ความเอารัดเอาเปรียบ หรือการจัดการที่มีความเหลื่อมล้ำในสังคม เช่น การจัดการการศึกษา การเข้าถึงบริการสาธารณสุข เป็นต้น รายการวาดหวังได้เปิดมุมมองเรื่องความแตกต่าง/ความหลากหลายของคนในสังคมไทย โดยเฉพาะกลุ่มคนเล็กๆ ที่มีวิถีอยู่ในวงล้อมของสังคมที่ใหญ่กว่า เช่น ปิซู อูร์กลาไวจ

3. ถ้ารายการไม่นำเรื่องราวของคนเหล่านี้มาเผยแพร่ก็คงจะไม่มีใครรู้จัก และเห็นคุณค่าของคนเหล่านี้ รายการไม่ได้ชี้แจงเรื่องปัญหา แต่รายการได้นำเสนอความจริงที่ปรากฏในวิถีชีวิตของคนกลุ่มต่างๆ ว่าเขามีการแก้ไขปัญหาที่กำลังเผชิญหน้าอย่างไร เช่น ปัญหาสิ่งแวดล้อม ปัญหาคาษาและวัฒนธรรมในภาวะวิกฤต ปัญหาเรื่องการประยุกต์ผลผลิตทางเกษตรให้ดูทันสมัย และเพิ่มมูลค่าแต่ยังคงคุณค่าทางวัฒนธรรม เป็นต้น

4. รายการนี้ได้เปิดประเด็นเรื่อง 1) ความสัมพันธ์ระหว่างคนกับสรรพสิ่งที่อยู่รอบกาย เช่น คนกับคน คนกับวิถีชีวิต คนกับสิ่งแวดล้อม คนกับธรรมชาติ เป็นต้น 2) ความวิกฤตของภาษาและวัฒนธรรม 3) บทบาทของเยาวชนต่อการสืบสานวัฒนธรรมและวิถีชีวิต

2. ท่านรู้สึกอย่างไรต่อความหลากหลายของภาษาและวัฒนธรรมชาติพันธุ์ต่างๆ ในสังคมไทย ถ้าไม่มีคนรุ่นใหม่เข้ามาสานต่อ จะหายไปหรือไม่ ใครควรเป็นคนรับผิดชอบบ้าง เช่นคนในชุมชน รัฐ หน่วยงาน ฯลฯ

1. รู้สึกว่าความหลากหลายของภาษาและวัฒนธรรมชาติพันธุ์ต่างๆ ในสังคมไทย เป็นสีสันและความสวยงามของสังคม

2. ถ้าไม่มีคนรุ่นใหม่เข้ามาสานต่อภาษาและวัฒนธรรมที่หลากหลายก็จะหายไป กลายเป็นวัฒนธรรมเดี่ยวตามอำนาจสังคมที่เหนือกว่า

3. ผู้ที่ควรจะเป็นผู้รับผิดชอบ แน่นนอนคือสถาบันครอบครัว ซึ่งเป็นหน่วยที่เล็กที่สุดในสังคม กว้างออกมาก็คือชุมชน องค์กรหรือหน่วยงานในพื้นที่ระดับต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง จนถึงภาครัฐและเอกชนทั้งในระดับชาติและนานาชาติที่จะต้องสร้างเครือข่ายแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกัน เพื่อธำรงภาษาและวัฒนธรรมให้คงอยู่ และต้องควบคู่ไปกับการพัฒนาให้คงอยู่โดยใช้เทคโนโลยี ทั้งนี้ต้องอาศัยคนรุ่นใหม่เข้ามาสืบสาน และต่อยอด โดยอาศัยต้นทุนทางวัฒนธรรม

3.สถานการณ์ในชุมชนของท่าน สมาชิกชุมชนมีส่วนร่วมรักษาฟื้นฟู สืบสาน สร้างสรรค์ชุมชนหรือไม่ มีความวาดหวังอะไรบ้าง

ในชุมชนที่รู้จักหลายกลุ่ม สมาชิกชุมชนมีส่วนร่วมรักษา ฟื้นฟู สืบสาน และสร้างสรรค์ภาษาและวัฒนธรรมของตนเองอยู่บ้าง พวกเขามีความหวังที่จะเพิ่มคุณค่าและมูลค่าจากภาษา/วัฒนธรรม/ผลผลิตทางเกษตรของท้องถิ่น โดยให้มีการจัดสอนในระบบโรงเรียน หรือระบบการเรียนรู้ตามอัธยาศัย การจัดการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม

4.ท่านมีความเห็นต่อกระบวนการการทำงานของทีมงานและสารคดี วาดหวังอย่างไร โครงการนี้มีประโยชน์ต่อชุมชนในแง่ใดบ้าง

1. กระบวนการทำงานของทีมงานและสารคดีวาดหวังนั้น อยู่เกณฑ์ที่ดีมาก มีการสืบค้นและตรวจสอบข้อมูลอย่างเป็นระบบทั้งจากเอกสาร นักวิชาการ และชุมชน เคารพสิทธิและให้เกียรติแก่ผู้ให้ข้อมูล ปฏิบัติตัวอย่างเป็นกันเอง รู้จักและสามารถปรับตัวกับทุกชุมชนได้ มีความมานะ บากบั่น เพราะบางพื้นที่ก็ยากแก่การเข้าถึงข้อมูล

2. โครงการนี้มีประโยชน์ต่อชุมชนในแง่ การเสริมสร้างความมั่นใจและความภาคภูมิใจให้แก่ชุมชน ชุมชนได้เผยแพร่วิถีชีวิตและภูมิปัญญาท้องถิ่นที่มีคุณค่าของตนสู่สาธารณะ ถ้าจะบอกกับคนในสังคมว่าเขาเป็นใคร เพิ่มพื้นที่สาธารณะให้กับชุมชนได้มีโอกาสแสดงตัวตน ชุมชนได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้เรื่องราวของกลุ่มอื่นผ่านสารคดีวาดหวัง

5. ท่านมีความต้องการให้นำเสนอเรื่องหรือประเด็นใดเพิ่มเติมเกี่ยวกับชุมชนหรือชาติพันธุ์

1. เนื่องจากในประเทศไทยยังมีกลุ่มคนต่างๆ อีกมากมายที่ยังไม่มีโอกาสได้ออกสื่อสาธารณะ จึงเสนอให้ทำกลุ่มอื่นๆ เพิ่มเติมซึ่งอาจจะอาศัยอยู่ในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล

2. กรณีตัวอย่างที่กลุ่มชาติพันธุ์ที่ประสบความสำเร็จ แต่ยังคงรักษาภาษาและวัฒนธรรมดั้งเดิมไว้ด้วย

ตัวอย่าง 3

1. ความแตกต่างทางความคิด วิถีชีวิต มีอยู่จริงไหมในสังคม หากต่างฝ่ายต่างไม่เข้าใจกันนำไปสู่ปัญหาอะไร รายการเปิดมุมมอง ข้อคิด หรือปัญหาอย่างไรบ้าง

ความแตกต่างทางความคิด วิถีชีวิตมีอยู่จริง หากต่างฝ่ายต่างไม่เข้าใจกันจะนำไปสู่ปัญหาหลายเรื่องด้วยกัน เช่น เรื่องภาษาที่กำลังจะสูญหาย

ถ้าระบบการศึกษาของไทยยังไม่เปลี่ยนหลักสูตรการสอนที่เน้นสอดคล้องกับวิถีวัฒนธรรมในแต่ละพื้นที่ ยิ่งมุ่งเน้นแต่หลักสูตรที่มาจากส่วนกลางอย่างเดียว

จะทำให้ภาษาท้องถิ่นของแต่ละชนเผ่าสูญหาย เยาวชนไม่ได้เรียนหลักสูตรที่เป็นอัตลักษณ์ของตนเอง การทำเครื่องมือประมงที่ใช้กับชีวิตประจำวัน

ในโรงเรียนไม่ได้สอนภาษาแม่ทำให้การสื่อสารกับครูไม่รู้เรื่องเด็กไม่อยากไปโรงเรียน จะทำให้ความเป็นเอกลักษณ์ของพื้นที่นั้นก็หายไปโดยปริยาย

2. ท่านรู้สึกอย่างไรต่อความหลากหลายของภาษาและวัฒนธรรมชาติพันธุ์ต่างๆ ในสังคมไทย ถ้าไม่มีคนรุ่นใหม่เข้ามาสานต่อ จะหายไปหรือไม่ ใครควรเป็นคนรับผิดชอบบ้าง เช่นคนในชุมชน รัฐ หน่วยงาน ฯลฯ

ถ้าไม่มีคนรุ่นใหม่เข้ามาสานต่อ จะทำให้ภาษาและวัฒนธรรมสูญหายไป แต่ละพื้นที่ของชนเผ่าก็จะมีภาษาและวัฒนธรรมของตนเอง แต่ละชุมชนก็มีความหลากหลายควรแก่การอนุรักษ์ไว้ ถ้าไม่มีคนรุ่นใหม่เข้ามาสืบสานวัฒนธรรมประเพณีและภาษาต่อไปทุกอย่างก็จะค่อยๆ หายไป ทุกคนในชุมชนของ

ตนเองจะต้องรับผิดชอบ ดูแลกัน เริ่มตั้งแต่ครอบครัว พ่อแม่ คนชรา ควรถ่ายทอดให้ลูกหลานใช้ภาษาในชีวิตประจำวันให้มากขึ้น ผู้นำท้องถิ่นควรมีส่วนร่วมช่วยกันจัดกิจกรรมต่างๆที่เกี่ยวกับ ภาษาวัฒนธรรม ประเพณี เพื่อกระตุ้นให้คนรุ่นใหม่ได้มีจิตสำนึกและสนใจในวิถีวัฒนธรรมของตนเองมากขึ้น และทางหน่วยงานของรัฐควรเข้ามาพัฒนาและอนุรักษ์วัฒนธรรมประเพณีให้คงอยู่คู่กับชุมชนต่อไป

3.สถานการณ์ในชุมชนของท่าน สมาชิกชุมชนมีส่วนร่วมรักษาฟื้นฟู สืบสาน สร้างสรรค์ชุมชนหรือไม่ มีความคาดหวังอะไรบ้าง

คนแก่ในชุมชนมีความตระหนักถึงภาษาแม่ของตนเองกลัวจะสูญหาย เพราะเยาวชนรุ่นใหม่ไม่ค่อยพูดภาษาแม่ของตนเอง เพราะได้ไปสัมผัสกับโลกภายนอกมากขึ้น แต่ก็มีภาษาฟื้นฟูสอนภาษาให้เด็กได้เรียนรู้ภาษาแม่ แม้นแต่เรื่องวัฒนธรรมประเพณีก็พยายามสืบทอด เช่นประเพณีลอยเรือก็ทำทุกปี ถ้าไม่มีประเพณีลอยเรือแล้วก็เหมือนว่าพวกเราไม่ใช่ชาวเลอุรักลาโว้ย แต่ก็ยังมีบางประเพณีที่ไม่ได้ทำแล้ว เช่น พิธีนอนหาด เวียนเกาะ บาซัด ซึ่งสถานที่ทำพิธีติดเขตอุทยานทำให้มันหายไปโดยอัตโนมัติ มีความคาดหวัง อยากให้ภาษาชาวเลอุรักลาโว้ยอยู่กับเรา พวกเรายังประกอบพิธีกรรม ประเพณี วัฒนธรรมต่างๆได้เหมือนเดิม และยังสามารถอยู่ดำรงชีวิตตามวิถีวัฒนธรรมสามารถประกอบอาชีพประมงตามวิถีดั้งเดิมตลอดไป

4.ท่านมีความเห็นต่อกระบวนการการทำงานของทีมงานและสารคดี วาดหวังอย่างไร โครงการนี้มีประโยชน์ต่อชุมชนในแง่ใดบ้าง

เป็นสารคดีที่ดีมาก สามารถสะท้อนให้เห็นถึงวิถีชีวิตความเป็นอยู่ของพี่น้องชาวเลอุรักลาโว้ยได้ให้คนภายนอกได้รับรู้และเข้าใจดี ถึงวิถีชีวิต ประเพณี วัฒนธรรม การประกอบอาชีพของชาวเลอุรักลาโว้ย

5.ท่านมีความต้องการให้นำเสนอเรื่องหรือประเด็นใดเพิ่มเติมเกี่ยวกับชุมชนหรือชาติพันธุ์ เรื่อง บาซัด หรือ ทะเลหมุนเวียน เป็นการทำประมงเชิงอนุรักษ์ตามวิถีชีวิตของพี่น้องชาวเลอุรักลาโว้ย

ตัวอย่าง4

1.ความแตกต่างทางความคิด วิถีชีวิต มีอยู่จริงไหมในสังคม หากต่างฝ่ายต่างไม่เข้าใจกันนำไปสู่ปัญหาอะไร รายการเปิดมุมมอง ข้อคิด หรือปัญหาอย่างไรบ้าง
มีอยู่จริงในสังคม หากต่างฝ่ายไม่เข้าใจกันจะเกิดปัญหาขึ้นในสังคมหรือชุมชนนั้น เกิดความขัดแย้ง แยกความสามัคคี จะเกิดการแข่งขันชิงดีชิงเด่นและจะรุนแรงแพร่กระจายออกไปเป็นวงกว้าง

2.ท่านรู้สึกอย่างไรต่อความหลากหลายของภาษาและวัฒนธรรมชาติพันธุ์ต่างๆในสังคมไทย ถ้าไม่มีคนรุ่นใหม่เข้ามาสานต่อ จะหายไปหรือไม่ ใครควรเป็นคนรับผิดชอบบ้าง เช่นคนในชุมชน รัฐ หน่วยงาน ฯลฯ

ความหลากหลายของภาษาและวัฒนธรรมชาติพันธุ์มองว่าเป็นสิ่งที่สวยงาม มีความสละสลวยคล้ายเป็นหลักศิลาจารึกหลายๆหลัก หลักที่ต้องมีคนรุ่นใหม่เข้ามาสานต่อเพื่อไม่ให้ภาษาและวัฒนธรรมที่ดีงามของ

ตนเองไม่ให้อภัย ผู้ที่รับผิดชอบเป็นคนในชุมชนหรือคนในกลุ่มชาติพันธุ์นั้นๆ แต่ต้องได้รับการสนับสนุนหรือเสริมแรงกระตุ้นจากหน่วยงานของรัฐที่อยู่ใกล้ชิดกับชุมชนมากที่สุด

3.สถานการณ์ในชุมชนของท่าน สมาชิกชุมชนมีส่วนร่วมรักษาฟื้นฟู สืบสาน สร้างสรรค์ชุมชนหรือไม่ มีความหวังอะไรบ้าง

สมาชิกทุกคนในชุมชนมีส่วนร่วมในการฟื้นฟู อนุรักษ์ สืบสาน วัฒนธรรมประเพณีของท้องถิ่น มีความหวังว่า สมาชิกในชุมชนและสมาชิกกลุ่มชาติพันธุ์โย้ย มีความตระหนัก สำนึก มีความภาคภูมิใจในรากเหง้าความเป็นโย้ย และมีความฝันว่าสมาชิกในชุมชนจะยังคงพูดสื่อสารด้วยสำเนียงภาษาแม่ และยังคงรักษาแบบอย่างประเพณีวัฒนธรรมดั้งเดิมของตนเองไว้ให้ยาวนานที่สุด

4.ท่านมีความเห็นต่อกระบวนการการทำงานของทีมงานและสารคดี วัตถุประสงค์อย่างไร โครงการนี้มีประโยชน์ต่อชุมชนในแง่ใดบ้าง

กระบวนการทำงานของทีมงานวาดหวัง เป็นกระบวนการทำงานที่สบายๆ ไม่สลับซับซ้อน ทำให้ผู้ที่ร่วมกิจกรรมไม่เกร็งหรือเกิดความอึดอัด ประหม่า แต่มองว่าทีมงานคงมีการวางแผนและเตรียมการไว้เป็นอย่างดี เมื่อได้พบปะกับบุคคลที่ร่วมกิจกรรม สอบถามทราบว่าความรู้สึกตื่นเต้น และอยากจะรับชมรายการที่ผ่านการตัดต่อแล้ว แต่ก็มีข้อมูลบางชุมชนที่ได้นำเสนอไปนั้น อาจจะไม่ชัดเจนหรือสมบูรณ์เท่าที่ควร ประเด็นประโยชน์ที่เกิดขึ้นกับชุมชนไทโย้ยของการประชาสัมพันธ์ ความมีและความเป็นตัวตนของชาวไทโย้ยไม่ว่าจะเป็นภาษาพูด ภาษาเขียน การแต่งกาย รวมทั้งวัฒนธรรม ความเชื่อ ประเพณี พิธีกรรมต่างๆ ให้บุคคลทั่วไปหรือบุคคลทั่วโลกได้รู้ได้ทราบได้เข้าใจ เพื่อเป็นตัวเลือกในการวางแผนการเดินทางท่องเที่ยวต่อไป

5.ท่านมีความต้องการให้นำเสนอเรื่องหรือประเด็นใดเพิ่มเติมเกี่ยวกับชุมชนหรือชาติพันธุ์

อยากถ่ายทอดเรื่องราวต่างๆเกี่ยวกับกลอง เพราะชาติพันธุ์โย้ยอากาศอำนวย จะมีการละเล่นพื้นบ้าน และพิธีกรรมต่างๆจะมีกลองเป็นองค์ประกอบในกิจกรรม จึงอยากให้มีเรื่องราวเกี่ยวกับกลอง เป็นต้นว่า/จัดทำหลักสูตร “กลอง”(ในแบบรูปเล่ม/ สาธิตและการฝึกฝนการทำกลองทุกขั้นตอน ให้กับเยาวชนหรือผู้สนใจ/การละเล่นและร่วมเผยแพร่ศิลปวัฒนธรรมการแสดง ผ่านการละเล่นรำโย้ยกลองเลง ฯลฯ)

ตัวอย่าง 5

1.ความแตกต่างทางความคิด วิธีชีวิต วัฒนธรรม มีอยู่จริง ทำให้ไม่เข้าใจกัน ยกตัวอย่างง่ายๆที่โรงเรียน ซึ่งนักเรียนส่วนใหญ่เป็นชาติพันธุ์โล่ แต่ครูที่สอนมาจากต่างที่ ไม่เข้าใจว่าทำไมเด็กพูดภาษาไทยกลับหลัง เช่นคำว่าเอากระบี่ไปเก็บก่อน เด็กโล่จะพูดว่า เอาไปเก็บกระบี่ก่อน เพราะไวยากรณ์การพูดภาษาโล่กับภาษาไทยไม่เหมือนกัน เป็นต้น

ในส่วนการเปิดมุมมอง รายการวาดหวังช่วยเปิดมุมมอง ทำให้คนเข้าใจภาษา ภูมิปัญญาของคนโล่มากขึ้น และทำให้เห็นว่า มีความแตกต่างหลากหลายทั้งด้านภาษา ประเพณี วัฒนธรรม การกิน และให้เห็น

ว่ากลุ่มภาษากลุ่มเล็กกลุ่มน้อยมีปัญหาเหมือนกันคือ ภาษาอยู่ในภาวะวิกฤตที่มีความกังวลว่าภาษากำลังจะหายไปไม่ช้า

2. และ 3. ภาษาหายแน่ๆ ขึ้นอยู่กับว่าจะเร็วหรือช้า เพราะจะค่อยๆ เปลี่ยนไป อย่างในหมู่บ้านเท่าที่สังเกต จะมีการพูดน้อยลง พูดภาษาไทย-ลาว สำเนียงໄສ่ พูดภาษาไทยสำเนียงໄສ่ ส่วนในครอบครัวไม่ค่อยพูดภาษาໄສ่แล้ว แต่พูดภาษาไทยแทน การใช้ภาษาໄສ่ก็ผิดเพี้ยนไปจากเดิม ส่วนการช่วยกันรักษาอนุรักษ์ภาษาไว้ต้องช่วยกันหลายฝ่าย ที่สำคัญต้องมาจากคนในหรือเจ้าของภาษา ที่ต้องตระหนักก่อนต้องมีจิตสำนึกรักภาษาตัวเอง แล้วคนนอกหรือคนอื่นก็เข้ามาสนับสนุน ควรจัดกิจกรรม ให้เห็นคุณค่าความสำคัญกับชุมชน หมู่บ้าน ในส่วนกระทรวงศึกษาธิการ ก็ให้มียุบาย เปิดโอกาสให้จัดการเรียนการสอนในห้องเรียน ในระดับอบต.หรือการปกครองส่วนท้องถิ่น ก็ควรสนับสนุนให้มีกิจกรรมเกี่ยวกับภาษาໄສ่ในงานໄສ่รำลึกซึ่งเป็นงานวัฒนธรรมประจำปี เช่นการเล่นิทาน เพิ่มเติมจากการจัดงานวัฒนธรรมที่เคยมีมาทุกปี

หลังการเผยแพร่वादหวังตอน โส่ สู้สู้ ในปีหน้า (2567) จะมีการเชื่อมเครือข่ายคนໄສ่ในต่างประเทศ เช่น เวียดนาม ลาว มาร่วมงานໄສ่รำลึกด้วย เพื่อเชื่อมความสัมพันธ์และแลกเปลี่ยนเรียนรู้กัน

4.- 5. การทำงานของทีมงานสารคดีवादหวัง ทั้งถ่ายทำ การตั้งคำถาม การตรวจสอบข้อมูล ถู่ว่าดี มีการสอบถามเพื่อความถูกต้องชัดเจน เนื้อหาการนำเสนอมีประโยชน์กับคนดู ทำให้คนเข้าใจและรู้จักมากขึ้น อยากให้มีต่อ และนำเสนอเรื่องอื่นๆ เช่น อาหาร ความเชื่อ เสื้อผ้า โดยเฉพาะลวดลายขึ้นของໄສ่ที่สวยงามมาก โดยใช้เรื่องภาษาเป็นแกนในการนำเสนอและสืบค้น

ในส่วนของคุณของชาติพันธุ์นั้น อยากให้มีการนำเสนอชื่อໄສ่และข่า ที่ยังมีความสับสนในการเรียกและศึกษา เพราะบางพื้นที่คนใกล้เคียงเรียก ข่า ทั้งที่ภาษาและวัฒนธรรมคล้ายคนໄສ่มาก

ตัวอย่าง 6

1. ความแตกต่างทางความคิด วิถีชีวิต มีอยู่จริงไหมในสังคม

.....มี

หากต่างฝ่ายต่างไม่เข้าใจกันนำไปสู่ปัญหาอะไร

.....นำไปสู่ปัญหาความขัดแย้งเรื่องความคิด

รายการเปิดมุมมอง ข้อคิด หรือปัญหาอย่างไรบ้าง

.....ได้เห็นสิ่งใหม่ๆ ที่ไม่เคยได้เห็น ได้เรียนรู้ เช่นแนวความคิดในการจัดการชุมชนของพื้นที่อื่น แต่เป็นในบริบทที่ต่างกัน

2. ท่านรู้สึกอย่างไรต่อความหลากหลายของภาษาและวัฒนธรรมชาติพันธุ์ต่างๆ ในสังคมไทย

.....รู้สึกตื่นเต้นและมีเสน่ห์ของแต่ละที่ไม่เหมือนกัน

ถ้าไม่มีคนรุ่นใหม่เข้ามาสานต่อ จะหายไปหรือไม่ ใครควรเป็นคนรับผิดชอบบ้าง เช่นคนในชุมชน รัฐ หน่วยงาน ฯลฯ

.....หายไปไม่ได้อยู่ที่คนสานต่อเท่านั้น แต่อยู่ที่คนถ่ายทอดด้วย มองว่าถ้าเป็นเรื่องภาษา จะถูกระบบโรงเรียนบังคับ ถ้าในโรงเรียนไม่ใช่ภาษาไทยอย่างเดียวจะดีกว่า ถ้าเป็นเรื่องวัฒนธรรม น่าจะมีหน่วยงานหรือคนสนับสนุนให้มีการสืบทอด

3.สถานการณ์ในชุมชนของท่าน สมาชิกชุมชนมีส่วนร่วมรักษาฟื้นฟู สืบสาน สร้างสรรค์ชุมชนหรือไม่ มีความคาดหวังอะไรบ้าง

.....มี วาดหวังอยากให้มีคนสืบทอดและคนถ่ายทอดด้วย

4. ท่านมีความเห็นต่อกระบวนการการทำงานของทีมงานและสารคดี วาดหวังอย่างไร

.....การพูดคุยและการถ่ายทำ เข้าใจในบริบทของชุมชน ทำให้เข้าใจง่าย คุยกันเข้าใจ ไม่เครียด บางคนเข้ามาถ่ายทำ อยากรู้แบบนี้ ๆ และจะถ่ายทำตามนั้น แต่ทีมงานวาดหวังมีความเข้าใจ เราก็มักอธิบายเพิ่มเติมและพาไป คือไม่ต้องเหนื่อยใจ 555

โครงการนี้มีประโยชน์ต่อชุมชนในแง่ใดบ้าง

.....มีประโยชน์ต่อชุมชน สามารถถ่ายทอดและเผยแพร่ เป็นกระบอกเสียง พิเศษในเรื่องแนวความคิด และชื่อของโครงการวาดหวัง ทำให้เราคิดต่อว่าจะไปทางไหนดี วาดให้เป็นความหวัง ความฝันสิ่งที่เราอยากทำต่อ

5.ท่านมีความต้องการให้นำเสนอเรื่องหรือประเด็นใดเพิ่มเติมเกี่ยวกับชุมชนหรือชาติพันธุ์

.....น่าจะเป็นเรื่องสิทธิในการที่คนอยู่กับป่า อยากให้มีความต่อเนื่องในเรื่องบริบทและวิถีชีวิตของแต่ละพื้นที่ในการอยู่กับป่า ในส่วนตัวเอง ดูรายการวาดหวังแล้ว อยากให้มีการจัดไปเยี่ยมแต่ละหมู่บ้านเพื่อจะได้เรียนรู้ในพื้นที่อื่น

ตัวอย่าง 7

1.ความแตกต่างทางความคิด วิถีชีวิต มีอยู่จริงไหมในสังคม หากต่างฝ่ายต่างไม่เข้าใจกันนำไปสู่ปัญหาอะไร รายการเปิดมุมมอง ข้อคิด หรือปัญหาอย่างไรบ้าง

มีความแตกต่างความคิดจริง วิถีชีวิตก็ต่างจริง การคิดต่างกันจะนำไปสู่ปัญหาเข้ามาคือ การใช้ชีวิตที่ไม่เข้มแข็ง ไม่ยั่งยืน ไม่เป็นหนึ่งเดียวกัน การพัฒนาไม่เจริญ

2.ท่านรู้สึกอย่างไรต่อความหลากหลายของภาษาและวัฒนธรรมชาติพันธุ์ต่างๆในสังคมไทย ถ้าไม่มีคนรุ่นใหม่เข้ามาสานต่อ จะหายไปหรือไม่ ใครควรเป็นคนรับผิดชอบบ้าง เช่นคนในชุมชน รัฐ หน่วยงาน ฯลฯ

อยากให้ของในพื้นที่ชุมชนถ่ายทอดวิชา ภา วัฒนธรรมประเพณีต่อเนื่อง สำคัญและซึมซับที่ดีกว่า
ภาครัฐและหน่วยงานอยากให้สนับสนุน ของชุมชนยังคงสืบยืนยาวต่อไป

3.สถานการณ์ในชุมชนของท่าน สมาชิกชุมชนมีส่วนร่วมรักษาฟื้นฟู สืบสาน สร้างสรรค์ชุมชนหรือไม่ มี
ความคาดหวังอะไรบ้าง

ชุมชนยังคงให้ความร่วมมือ แต่เริ่มมีความคิดที่ต่างไม่อนุรักษ์ ภาษา และที่อยู่อาศัยเริ่มเปลี่ยนแปลง
ไปสู่บ้านที่มั่งคั่งต่อไปเพื่อลดภาระ ปัญหา นี่คือการเลือกวิถีชีวิตที่ดีและไม่เป็นปัญหากับสังคม อยาก
เห็นหน่วยงานต่างๆ ไม่คดโกงต่อชุมชนบนดอย ช่วยเหลือให้มีถนน ที่ดี มีชุมชนที่เข้มแข็ง เข้าใจคนบน
ดอยเด็กที่ด้อยโอกาสอย่างบ้านหนู

4.ท่านมีความเห็นต่อกระบวนการการทำงานของทีมงานและสารคดี วาดหวังอย่างไร โครงการนี้มี
ประโยชน์ต่อชุมชนในแง่ใดบ้าง

ทีมงานสารคดีเข้ามา ดีที่ทำให้ชุมชนแห่งนี้เข้าถึงสังคมภายนอก เห็นการเป็นอยู่จริง ทีมสารคดีมี
ประโยชน์อยากขยายและเปิดโอกาสให้ชุมชน อยากให้ทีมนี้มาต่อเนื่อง เพื่อสะท้อนความเป็นอยู่ของ
ชุมชนแห่งนี้

5.ท่านมีความต้องการให้นำเสนอเรื่องหรือประเด็นใดเพิ่มเติมเกี่ยวกับชุมชนหรือชาติพันธุ์

อยากให้ทีมงานสารคดีช่วย นำความเป็นอยู่ยกระดับ คือ ต่อสายทางหน่วยงานและรัฐ มาช่วยเหลือ ใน
ด้าน สร้างถนน หนทาง ที่ปลอดภัยและมั่นคง เป็นถนน ด้า และขยายอาชีพให้ชุมชนนี้

ตัวอย่าง 8

1.ความแตกต่างทางความคิด วิถีชีวิต มีอยู่จริงไหมในสังคม หากต่างฝ่ายต่างไม่เข้าใจกันนำไปสู่ปัญหา
อะไร รายการเปิดมุมมอง ข้อคิด หรือปัญหาอย่างไรบ้าง

- ความแตกต่างทางความคิด วิถีชีวิต มีอยู่จริงในสังคมไทย เนื่องจากสังคมไทยประกอบด้วยผู้คนที่
หลากหลาย ทั้งทางด้านชาติพันธุ์ วิถีชีวิต วัฒนธรรมความเชื่อ ศาสนา การแต่งกาย การเป็นอยู่ อด
ลักษณะ ฯลฯ เป็นสังคมพหุวัฒนธรรม เป็นสังคมที่มีความหลากหลายที่มีภูมิหลังและสภาพภูมิสังคม
สภาพแวดล้อมที่แตกต่างกัน ซึ่งแท้จริงแล้วการที่สังคมไทยมีความหลากหลายทางสังคมแบบพหุ
วัฒนธรรม ถือเป็นความงาม หากแต่ในช่วงที่การรวมตัวเป็นรัฐชาติ ที่เน้นความเป็นหนึ่งเดียวทาง
วัฒนธรรมและความเป็นไทย ก่อให้เกิดความไม่เท่าเทียมในด้านต่างๆ โดยเฉพาะในกลุ่มชาติพันธุ์ที่อยู่
บนผืนแผ่นดินไทย โดยเฉพาะศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ ที่ไม่ได้รับความเท่าเทียมในหลายด้าน เช่น สิทธิ
ขั้นพื้นฐาน สิทธิในที่อยู่อาศัย ที่ทำกิน สิทธิพื้นฐานในด้านเศรษฐกิจ เป็นต้น ซึ่งก่อให้เกิดความปัญหา
ความแตกต่างทางความคิด เพราะต่างคนต่างฝ่ายต่างไม่เข้าใจกัน เกิดช่องว่างทางความคิดที่ขยายกว้าง
มากขึ้น จนนำไปสู่ปัญหาต่างๆ เช่น ปัญหาความขัดแย้งทางด้านเชื้อชาติในรูปแบบต่างๆ ทำให้เกิดความ
ไม่เท่าเทียมกัน การเหยียดหยาม การล้อเลียนคำพูดทางภาษา การใช้ความรุนแรงโดยอำนาจรัฐหรือใน
ระบบยุติธรรม การรวมศูนย์อำนาจไว้ที่ส่วนกลาง การเป็นกลุ่มชายขอบทางสังคม ความขัดแย้งด้าน

ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ความเหลื่อมล้ำทางด้านเศรษฐกิจ ปัญหาด้านแรงงาน ปัญหาด้าน การเข้าถึงสวัสดิการแห่งรัฐ ปัญหาความแตกแยกความคิดทางการเมือง ปัญหาความแตกต่างทาง ความคิดระหว่างวัยทางการเมือง เป็นต้น ซึ่งปัญหาความแตกต่างทางความคิด หากต่างฝ่ายต่างไม่เข้าใจ กัน ก็จะส่งผลทำให้ปัญหาในหลายๆด้าน ดังที่กล่าวมา กลายเป็นปัญหาของสังคมไทยหากไม่ได้รับการ แก้ไขที่ตรงจุดก็จะทำให้สังคมเกิดความวุ่นวายได้ทั้งในปัจจุบันและอนาคต

ในส่วนของการได้เปิดมุมมอง ข้อคิด ปัญหา ในด้านความเป็นพหุสังคมวัฒนธรรมของไทย ที่มี ความหลากหลายทางด้านเชื้อชาติ กลุ่มชาติพันธุ์ ศาสนา วัฒนธรรมประเพณี ความเชื่อ ภาษาและวิถี การดำเนินชีวิตที่มีความหลากหลาย และได้เปิดมุมมองใหม่ที่สะท้อนให้เห็นความงามของกลุ่มชาติ พันธุ์ต่างๆที่มีอยู่หลากหลายในสังคมไทย ทั้งที่เป็นกลุ่มเล็ก กลุ่มใหญ่ หรือแม้แต่บางกลุ่มที่ถูกกลืนเลย หรือถูกกลืนกลายทางวัฒนธรรม โดยเฉพาะวิถีชีวิต ภาษาวัฒนธรรม ซึ่งรายการได้ให้ข้อคิดหรือการตั้ง ประเด็นคำถามชวนคิดร่วมกัน ว่าท่ามกลางความหลากหลายนี้ เราจะอยู่ร่วมกันได้อย่างไรบนพื้นฐาน ของความเป็นมนุษย์และเป็นคนไทยร่วมกัน ความคิดเห็นที่แตกต่างไม่จำเป็นต้องแตกแยก คิดต่างได้แต่ ต้องไม่ทำร้ายผู้อื่น สังคมบ้านเมืองและบรรยากาศของส่วนรวมและไม่ถูกความคิดที่แตกต่างของผู้อื่น รวมถึงการคิดต่างแบบคิดบวก แสดงออกอย่างสร้างสรรค์ ไม่มีความคิดเป็นอคติ สุดท้ายคือความคิด อย่างมีสติ คิดไตร่ตรองรอบด้านอย่างมีเหตุผล เปิดใจรับฟังความคิดเห็นที่แตกต่างของผู้อื่นด้วย

2. ท่านรู้สึกอย่างไรต่อความหลากหลายของภาษาและวัฒนธรรมชาติพันธุ์ต่างๆในสังคมไทย ถ้าไม่มีคน รุ่นใหม่เข้ามาสานต่อ จะหายไปหรือไม่ ใครควรเป็นคนรับผิดชอบบ้าง เช่นคนในชุมชน รัฐ หน่วยงาน ฯลฯ

- ความหลากหลายของภาษาและวัฒนธรรมชาติพันธุ์ต่างๆในสังคมไทย ที่มีการสั่งสม สืบสาน สืบ ทอดจากรุ่นสู่รุ่นและส่งต่อมายังคนรุ่นปัจจุบัน ทั้งการถ่ายทอดผ่านทางความคิด ความเชื่อ พิธีกรรม ภาษา การแต่งกาย อาหารการกิน วิธีการผลิตและการดำเนินชีวิต ที่อยู่บนพื้นฐานสภาพภูมิสังคมที่ แตกต่างกัน ซึ่งความหลากหลายของภาษาและวัฒนธรรมชาติพันธุ์ต่างๆในสังคมไทย มีการตั้งรับปรับตัว ท่ามกลางของการเปลี่ยนแปลงในด้านต่างๆ เพื่อให้การดำรงอยู่ของกลุ่มชาติพันธุ์นั้นๆได้อยู่รอด รวมถึง มีการผสมผสานทางวัฒนธรรมและตลอดจนการกลืนกลายทางภาษาและวัฒนธรรม โดยเหตุผลสำคัญ คือการไม่มีใครสืบทอด ส่งต่อไปยังอีกรุ่น ทำให้วัฒนธรรมประเพณีบางอย่างสูญหายไปตามกาลเวลา

ปัจจุบันคนรุ่นใหม่ของกลุ่มชาติพันธุ์ อายุที่จะพูดภาษาของตนเอง กลัวคนอื่นเขารู้ว่าเป็นเด็กกลุ่ม ชาติพันธุ์ ไม่ค่อยให้ความสำคัญกับพิธีกรรมภายในครัวเรือนและชุมชน และอีกมากมายหลายอย่าง หาก ไม่มีคนรุ่นใหม่เข้ามาสานต่อภาษาวัฒนธรรมประเพณีชาติพันธุ์ต่างๆในสังคมไทย ย่อมจะสูญหายไปตาม กาลเวลา ซึ่งจะส่งผลให้คนรุ่นใหม่ไม่รู้จักรากเหง้าของตนเอง ไม่มีความรู้สึกเป็นส่วนหนึ่งของความ เป็นชุมชนหรือภาษา ไม่มีสำนึกรักษถิ่นฐานบ้านเกิด ซึ่งสิ่งต่างๆเหล่านี้หากต้องการอนุรักษ์ฟื้นฟูหรือสืบ สานสืบทอดสิ่งที่ตั้งถามเหล่านี้จำเป็นที่จะต้องเริ่มจาก

1. ครอบครัวควรให้ความสนใจและปลูกฝังจิตสำนึกวิถีชีวิตวัฒนธรรมของชุมชน โดยสร้างความรู้ความเข้าใจให้ตระหนักถึงความสำคัญภาษาวัฒนธรรมชาติพันธุ์ของตนเองอย่างถ่องแท้ ซึ่งความรู้ดังกล่าวถือเป็นรากฐานของการดำเนินชีวิต เพื่อให้เห็นคุณค่า ทำให้เกิดการยอมรับ รวมถึงควรปฏิบัติให้เห็นเป็นแบบอย่าง เช่น การใช้ภาษาพื้นถิ่นภายในครอบครัว สร้างการมีส่วนร่วมให้กับวัยรุ่นและเยาวชนคนรุ่นใหม่ภายในครอบครัว เช่น สนับสนุนให้เด็กเยาวชนเข้ามาส่วนร่วมในการประกอบพิธีกรรมต่างๆ

2. ด้านชุมชน ควรสร้างทัศนคติ ความรู้และความเข้าใจให้ทุกคนตระหนักถึงความสำคัญในการดูแลรักษาวิถีชีวิตวัฒนธรรมภาษาให้ดำรงอยู่เป็นเอกลักษณ์ของชุมชน รวมถึงสร้างการมีส่วนร่วมของคนในชุมชน โดยจัดกิจกรรมต่างๆที่เกี่ยวข้องกับวิถีวัฒนธรรมประเพณี ศาสนา ความเชื่อ พิธีกรรม เพื่อให้กลุ่มคนรุ่นใหม่ในชุมชน เข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรม รวมถึงส่งเสริมและแลกเปลี่ยนวัฒนธรรมภาษากับชุมชนใกล้เคียง โดยการใช้ศิลปวัฒนธรรม เป็นสื่อสร้างความสัมพันธ์ รวมถึงการใช้สื่อประชาสัมพันธ์ที่มีความหลากหลายและเข้าถึงกลุ่มเยาวชนคนรุ่นใหม่ เช่น FB LINE เป็นต้น

3. ด้านสถานศึกษาในชุมชนท้องถิ่น ควรมีการจัดการเรียนการสอนเกี่ยวกับวิถีชีวิตวัฒนธรรมภาษาของกลุ่มชาติพันธุ์ต่างๆ เช่น ประวัติความเป็นมา ภาษา อาหาร เครื่องแต่งกาย ประเพณี วัฒนธรรม รวมถึงการจัดทำสื่อการเรียนการสอนที่น่าสนใจและเข้าใจง่ายและสอดคล้องกับกับกลุ่มเป้าหมายคือกลุ่มเยาวชนคนรุ่นใหม่ เป็นต้น

4. หน่วยงานที่เกี่ยวข้องในพื้นที่ ทั้งภาครัฐและเอกชน ควรเข้ามาสนับสนุนกิจกรรมภายในชุมชน โดยเข้าไปเป็นแบบอย่างในการทำกิจกรรมรวมถึงประสานความร่วมมือระหว่างคนในชุมชนและกลุ่มเยาวชนคนรุ่นใหม่ รวมถึงสนับสนุนกิจกรรมที่เชื่อมโยงกับภาคีเครือข่ายที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้ชุมชนที่เป็นเจ้าของภาษาวัฒนธรรมประเพณีได้เกิดความตระหนักและเห็นคุณค่าของความเป็นชุมชนของตนเอง ก่อให้เกิดการสำนึกรักษารากฐานบ้านเกิดของตนเองทั้งในปัจจุบันและอนาคต

3.สถานการณ์ในชุมชนของท่าน สมาชิกชุมชนมีส่วนร่วมรักษาฟื้นฟู สืบสาน สร้างสรรค์ชุมชนหรือไม่ มีความคาดหวังอะไรบ้าง

สถานการณ์ในชุมชนลัวะในพื้นที่ตำบลดงพญา อำเภอบ่อเกลือ จังหวัดน่าน มีหลากหลายสถานการณ์ที่ส่งผลต่อการดำรงอยู่ของภาษาวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ลัวะในพื้นที่ ซึ่งมีทั้งปัจจัยภายในและภายนอกที่เข้ามาเกี่ยวข้อง กล่าวคือ ปัจจัยภายใน นอกจากการเปลี่ยนแปลงทางสังคมในระดับหมู่บ้าน ทั้งในด้านความสัมพันธ์ทางสังคม ระบบเครือญาติ ที่ปัจจุบันพบว่ามีความเป็นอยู่แบบปัจเจกเพิ่มมากขึ้น การช่วยเหลือเอามื้อเอามาแรงกันลดน้อยลง กลายเป็นการจ้างงานแทน โดยเฉพาะในด้านการเกษตร รวมถึงรูปแบบการผลิตที่เปลี่ยนแปลงไป จากการผลิตข้าวเพื่อให้เพียงพอต่อการยังชีพ ได้มีการพัฒนาการปลูกข้าวโพดเพื่อจำหน่ายเป็นรายได้มากขึ้น และนำเงินที่ได้จากการขายข้าวโพดมาซื้อข้าวสำหรับบริโภค ในด้านการสืบสานทางวัฒนธรรมประเพณีของชุมชนลัวะ เริ่มลดลง โดยเฉพาะภายหลังของการเข้ามาของศาสนาคริสต์ ชาวบ้านบางส่วนหรือเกือบทั้งหมด ได้หันไปนับถือศาสนาคริสต์ ทำให้พิธีกรรมความเชื่อที่เคยสืบทอดกันมา ไม่ได้รับการสืบสานเหมือนเช่นในอดีต ส่งผลให้

ประเพณีวัฒนธรรมความเชื่อที่เคยทำร่วมกันลดลง และหมดความสำคัญในที่สุด ส่วนปัจจัยภายนอกส่วนใหญ่จะเป็นเรื่องของการพัฒนาในด้านต่างๆที่เข้ามา ส่งผลให้รูปแบบการสร้างบ้านเปลี่ยนแปลงกลายเป็นรูปแบบบ้านคนพื้นราบมากขึ้น และตัวบ้านแบบลี้ดิงเดิมสูญหายไป

ในด้านการอนุรักษ์ฟื้นฟู สืบสานและสร้างสรรค์ของคนในชุมชน มีความพยายามที่จะอนุรักษ์ฟื้นฟูอยู่บ้าง แต่ก็ขาดพลังการมีส่วนร่วมของคนในชุมชน เมื่อวิถีคิดเปลี่ยน การนับถือสิ่งเดิมเปลี่ยน ทำให้การสืบสาน ต่อยอด และดำรงไว้ซึ่งวัฒนธรรมความเชื่อแบบดั้งเดิมไม่ได้รับการตอบรับจากคนในชุมชนและคนรุ่นใหม่ คนรุ่นใหม่ปัจจุบันได้ให้ความสำคัญกับวัฒนธรรมจากภายนอกมากขึ้น ทั้งในด้านการพูด ภาษา การแต่งกาย วัฒนธรรมการกินอยู่ก็เปลี่ยนแปลงไปตามสมัยนิยม

ในด้านการวาดหวังกับสิ่งที่เกิดขึ้นในชุมชน กับสถานการณ์ต่างๆที่เปลี่ยนแปลงไป ส่งผลให้อัตลักษณ์ความเป็นกลุ่มชาติพันธุ์ลักษณะการสืบทอดจากคนในรุ่นปัจจุบัน มีความวาดหวังว่าเด็กเยาวชนคนรุ่นใหม่จะหวนกลับมาให้ความสำคัญต่อวิถีชีวิตรากเหง้าของตนเองมากขึ้น ขณะเดียวกันกลุ่มสมาชิกที่อยู่ในวัยกลางคนของชุมชน จะเป็นตัวเชื่อมประสานระหว่างกลุ่มผู้สูงอายุและกลุ่มเยาวชน ให้หวนกลับมามีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ฟื้นฟูสิ่งที่ดั้งเดิมภายในชุมชน ก่อให้เกิดการสำนึกรักถิ่นฐานบ้านเกิด รักษ์ในอัตลักษณ์ของตนเอง หากสิ่งสำคัญที่สุดคือการปรับฐานคิดของกลุ่มเยาวชน (mindset) นอกจากนั้นคนในชุมชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ควรมีการจัดทำฐานข้อมูลกลุ่มชาติพันธุ์ของตนเอง ทั้งข้อมูลในด้านวิถีชีวิตและประวัติศาสตร์ในทุกมิติ รวมถึงการรวบรวมข้อมูลโดยผ่านกระบวนการงานวิจัย เพื่อท้องถิ่น ที่ให้ชุมชนที่เป็นเจ้าของปัญหา เจ้าของพื้นที่ได้มีส่วนร่วมในการออกแบบ วางแผน เก็บรวบรวมข้อมูล สรุปลวิเคราะห์ สังเคราะห์ อย่างมีระเบียบขั้นตอนที่ผ่านกระบวนการงานวิจัย เพื่อให้เป็นแหล่งรวบรวมข้อมูลงานวิจัยด้านชาติพันธุ์ของตนเองและเป็นแหล่งอ้างอิงทางวิชาการ และเป็นประโยชน์ต่อการวางยุทธศาสตร์การทำงานด้านชาติพันธุ์หรือแผนพัฒนาต่างๆ ตั้งแต่แผนระดับชุมชน ระดับตำบล อบต. แผนจังหวัด และยุทธศาสตร์การทำงานด้านชาติพันธุ์ในระดับประเทศ นอกจากนั้นต้องสร้างกระบวนการมีส่วนร่วมกับชุมชนชาติพันธุ์ในการจัดการข้อมูลชุมชนชาติพันธุ์ระดับตำบลและเชื่อมโยงภาคีเครือข่ายกลุ่มชาติพันธุ์ทั้งในระดับพื้นที่และนอกพื้นที่ สร้างความรู้ และสร้าง”คน”และเครือข่าย”สร้างพื้นที่ทางสังคม เพื่อให้เกิดพลังในการสร้างพลังและเสริมศักยภาพและเกิดความภาคภูมิใจในศักดิ์ศรีของความเป็นมนุษย์ และได้รับการคุ้มครองตามกฎหมายอย่างเท่าเทียมและมีความเสมอภาคในฐานะพลเมือง และมีคุณภาพชีวิตที่ดีบนฐานเศรษฐกิจเชิงวัฒนธรรม และสอดคล้องกับสภาพภูมิสังคมในพื้นที่และทุนในพื้นที่บนฐานความสังคมพหุวัฒนธรรม

4. ท่านมีความเห็นต่อกระบวนการการทำงานของทีมงานและสารคดี วาดหวังอย่างไร โครงการนี้มีประโยชน์ต่อชุมชนในแง่ใดบ้าง

- กระบวนการทำงานของทีมและสารคดีวาดหวัง ถือได้ว่าเป็นทีมที่มีความรู้และประสบการณ์ในการทำงานสารคดีด้านนี้มาอย่างยาวนาน ทั้งในส่วนของผู้บริหาร พิธีกร และฝ่ายข้อมูล ที่ได้มีการทำการบ้าน สืบค้นข้อมูลรอบด้าน รวมถึงการค้นสืบหาพื้นที่ แหล่งข่าว ที่สอดคล้องกับประเด็นที่จะถ่ายทอด

รายการ นอกจากนั้นในช่วงของการลงพื้นที่เพื่อบันทึกการถ่ายทำสารคดี ถือเป็นการทำงานที่ไม่ได้มองว่าเป็นการถ่ายทำ แต่เป็นลักษณะของการเล่าเรื่อง พูดคุยกับผู้ให้ข้อมูล ตลอดจนการสร้างความสัมพันธ์ที่ดี จนทำให้ผู้ให้ข้อมูลกล้าที่จะพูด กล้าคิด กล้าแสดงออก โดยมีความรู้สึกว่าได้ถูกถ่ายทำ ทำให้ไม่รู้สึกเกรง และสามารถเล่าเรื่องได้อย่างสบายใจ ซึ่งถือได้ว่าเป็นเรื่องที่ดีมาก เพราะโดยนิสัยของกลุ่มชาติพันธุ์แล้วมักเป็นคนขี้อาย ไม่กล้าแสดงออก และไม่กล้าให้ข้อมูลกับคนแปลกหน้าและคนไม่รู้จักมาก่อน ซึ่งกระบวนการทำงานตั้งแต่ต้นน้ำ กลางน้ำ ปลายน้ำ ถือได้ว่าเป็นมีอาชีพมีประสบการณ์ ซึ่งส่งผลต่อกระบวนการทำงานของทีมงานจนประสบความสำเร็จ รวมถึงสุดท้ายมีการประเมินผล เพื่อให้ได้ข้อสรุปและแนวทางที่จะขับเคลื่อน ผ่านการบอกเล่าทั้งจากนักวิชาการด้านต่างๆ ทีมงานในห้องถัก ตลอดจนผู้ที่เกี่ยวข้อง เพื่อวางแผนในการดำเนินงานหรือเปิดประเด็นสารคดีใหม่ ที่สอดคล้องกับความต้องการของผู้ที่เกี่ยวข้อง และเป็นประโยชน์ทั้งในด้านเนื้อหาทางวิชาการ ความรู้ประวัติศาสตร์ท้องถิ่น วิธีการดำเนินชีวิตของผู้คนในพื้นที่ต่างๆ และเล่าเรื่องออกมาด้วยภาษาที่เข้าใจง่ายและชวนติดตาม

โครงการนี้ ถือเป็นประโยชน์อย่างมากต่อคนในชุมชน ที่อย่างน้อยการได้เล่าเรื่องราวของชุมชนของตนเอง ผ่านมิติในด้านต่างๆ ให้สังคมภายนอกได้รับรู้ ก็จะช่วยให้คนในชุมชนได้เกิดความตระหนักว่าเรื่องราวชุมชนของตนเอง ซึ่งบางครั้งก็รู้สึกว่าเป็นเรื่องธรรมดาที่เกิดขึ้นในชีวิตประจำวัน เพราะเห็นมาตั้งแต่เกิด แต่เมื่อมีการถ่ายทำ การบอกเล่าเรื่องราวอย่างมีขั้นตอน ทำให้ชุมชนได้เห็นได้เรียนรู้ว่าแท้จริงแล้วชุมชนของตนเองมีเสน่ห์ มีอัตลักษณ์ที่ควรได้รับการรักษา ต่อยอดและเกิดความภาคภูมิใจในความเป็นชุมชนของตนเอง นอกจากนั้นการที่ได้เล่าเรื่องราวให้ผู้คนอีกมากมายได้รับรู้ ก็จะส่งผลให้คนทั่วไปได้รับรู้เรื่องราวมุมมองที่เป็นทุนชุมชน วิถีชีวิต วัฒนธรรมประเพณี การดำรงอยู่ของชุมชนท่ามกลางการเปลี่ยนแปลง รวมถึงด้านที่มีผลกระทบในหลายๆด้าน เช่น สิทธิในการเข้าถึงฐานทรัพยากร สิทธิในที่ดินทำกิน การมองชุมชนแบบมายาคติ หรือด้านอื่นๆ ที่มีผลต่อศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ ความเท่าเทียมและปัญหาความเหลื่อมล้ำที่เกิดขึ้น จะช่วยทำให้คนภายนอกได้เปิดมุมมองใหม่กับกลุ่มชาติพันธุ์ต่างๆ ที่เสมือนเป็นคนเล็กคนในสังคมหรือชุมชนชายขอบ ได้มีที่ยืนในสังคมอย่างภาคภูมิใจ รวมถึงจะเป็นส่วนสำคัญที่จะช่วยสร้างกระบวนการมีส่วนร่วมของภาคส่วนต่างๆ ที่จะเข้ามาหนุนเสริมให้ชุมชนเกิดความเข้มแข็งบนฐานทุนของตนเอง มีพื้นที่การเรียนรู้ร่วมกันของกลุ่มชาติพันธุ์และกลุ่มคนอื่นๆ ในสังคม

5. ท่านมีความต้องการให้นำเสนอเรื่องหรือประเด็นใดเพิ่มเติมเกี่ยวกับชุมชนหรือชาติพันธุ์

1. เจาะลึกกลุ่มชาติพันธุ์ลัวะเมืองน่าน – ลัวะเมืองลาว
2. วิถีชีวิตกลุ่มชาติพันธุ์ขมุ (วิถีชีวิต ความเชื่อและพิธีกรรม)

ตัวอย่าง 9

1. ความแตกต่างทางความคิด วิถีชีวิต มีอยู่จริงไหมในสังคม หากต่างฝ่ายต่างไม่เข้าใจกัน นำไปสู่ปัญหาอะไร รายการเปิดมุมมอง ข้อคิด หรือปัญหาอย่างไรบ้าง?

ความแตกต่างทางคิดในสังคมไทยมีอยู่จริง รายการได้นำเสนอให้เห็นความจริงใน ด้านที่คนส่วนใหญ่ยังไม่รู้

2. ท่านรู้สึกอย่างไรต่อความหลากหลายของภาษาและวัฒนธรรมชาติพันธุ์ต่างๆในสังคมไทย ถ้าไม่มีคนรุ่นใหม่เข้ามาสานต่อ จะหายไปหรือไม่ ใครควรเป็นคนรับผิดชอบบ้าง เช่นคนในชุมชน รัฐ หน่วยงาน ฯลฯ

นอกเหนือจากเจ้าของวัฒนธรรม ภาคส่วนต่างๆต้องทำความเข้าใจ เห็นคุณค่าร่วมกันจึงจะสามารถรักษา สืบสานต่อไปได้

3.สถานการณ์ในชุมชนของท่าน สมาชิกชุมชนมีส่วนร่วมรักษาฟื้นฟู สืบสาน สร้างสรรค์ชุมชนหรือไม่ มีความคาดหวังอะไรบ้าง

มีหลายส่วนในชุมชนพยายามรักษาสืบสานมรดกวัฒนธรรมของตนเอง ตามกำลัง คาดหวังให้มีกลไกหรือเครื่องมือบางอย่าง เข้ามาสนับสนุน เจ้าของวัฒนธรรม ทั้งองค์ความรู้ และ ทุน.

4. ท่านมีความเห็นต่อกระบวนการการทำงานของทีมงานและสารคดี วัตถุประสงค์อย่างไร โครงการนี้มีประโยชน์ต่อชุมชนในแง่ใดบ้าง

สารคดีวาดหวังเป็นทั้งการบันทึก และการสื่อสารไปสู่กว้าง หรือแม้แต่เจ้าของวัฒนธรรมนั้นๆ ได้เห็นภาพสะท้อนตัวตน คุณค่าในสิ่งที่ยังหลงเหลือ สร้างโอกาสในการทบทวน รักษา ปรับตัว ต่อยอด ให้คงอยู่ในยุคสมัย

5. ท่านมีความต้องการให้นำเสนอเรื่องหรือประเด็นใดเพิ่มเติมเกี่ยวกับชุมชนหรือชาติพันธุ์ ปัจจุบันที่เกี่ยวข้องกับการล่มสลาย หรือศูนย์หายลบลือของแต่ละวัฒนธรรม

ตัวอย่าง10

1.ความแตกต่างทางความคิด วิถีชีวิต มีอยู่จริงไหมในสังคม หากต่างฝ่ายต่างไม่เข้าใจกันนำไปสู่ปัญหาอะไร รายการเปิดมุมมอง ข้อคิด หรือปัญหาอย่างไรบ้าง

ปัญหาเรื่องภาษาท้องถิ่นที่กำลังจะสูญหาย เยาวชนรุ่นใหม่ช่วยกันอนุรักษ์ภาษา ปัญหาความเป็นอยู่ในปัจจุบันวิถีชีวิตการทำมาหากินที่มีผลกระทบต่อการออกหากินในพื้นที่ทำกิน และสิทธิความเท่าเทียมกัน

2. ท่านรู้สึกอย่างไรต่อความหลากหลายของภาษาและวัฒนธรรมชาติพันธุ์ต่างๆใน สังคมไทย ถ้าไม่มีคนรุ่นใหม่เข้ามาสานต่อ จะหายไปหรือไม่ ใครควรเป็นคนรับผิดชอบบ้าง เช่นคนใน ชุมชน รัฐ หน่วยงาน ฯลฯ

ภาษาและวัฒนธรรมของแต่ละชุมชนมีความหลากหลายที่ควรอนุรักษ์ไว้ถ้าไม่มีคนรุ่นใหม่เข้ามาสานต่อ ทุกอย่างก็จะค่อยๆหายไป ความรับผิดชอบที่สำคัญคือคนในชุมชน เริ่มจาก พ่อแม่ คนแก่ ควร ถ่ายทอดให้ลูกหลานใช้ภาษาในชีวิตประจำวันให้มากขึ้น ผู้นำในท้องถิ่นควรมีส่วนช่วยในการจัดกิจกรรมต่างๆเพื่อ

กระตุ้นให้คนรุ่นใหม่สนใจมากขึ้น และได้รับการสนับสนุนจากหน่วยงาน รัฐ เข้ามา พัฒนา และอนุรักษ์ วัฒนธรรมให้คงอยู่กับชุมชนไปอีก

3.สถานการณ์ในชุมชนของท่าน สมาชิกชุมชนมีส่วนร่วมรักษาฟื้นฟู สืบสาน สร้างสรรค์ชุมชนหรือไม่มี ความคาดหวังอะไรบ้าง

คนในชุมชนมีส่วนร่วมในการฟื้นฟูแต่ไม่ใช่ทุกคน ส่วนมากจะเป็นเด็กเยาวชน ที่สืบสานฟื้นฟู มีความ คาดหวังในเรื่องภาษาที่ใกล้จะสูญหาย อยากให้ภาษาที่มีความแข็งแรง คนในชุมชนสามารถพูดคุยกันได้ และวิถีชีวิตการทำมาหากินที่ถูกจำกัดพื้นที่มากขึ้นในปัจจุบัน

4.ท่านมีความเห็นต่อกระบวนการการทำงานของทีมงานและสารคดี วาดหวังอย่างไร โครงการนี้มี ประโยชน์ต่อชุมชนในแง่ใดบ้าง

ทีมงานมีความเป็นเอง ให้คำแนะนำเป็นอย่างดี สอนและอธิบายในหัวข้อให้เข้าใจได้ง่าย ทีมงานมีความ ตั้งใจในการทำงานทุกขั้นตอน จากที่ได้ดูสารคดีแล้ว สื่อสารเนื้อหาได้ออกมาเป็นอย่างดี ได้เผยแพร่ วัฒนธรรมของชุมชนให้คนภายนอกได้รู้จักชาวอุรักลาโว้ย

5.อยากให้นำเสนอเรื่องพิธีกรรมต่างๆในชุมชน

34
HD

บริษัท อมรินทร์ เทเลวิชั่น จำกัด
๗/๙ ถนนอรุณอมรินทร์ แขวงอรุณอมรินทร์ เขตบางกอกน้อย กรุงเทพมหานคร ๑๐๗๐๐

AMARIN TELEVISION Co., Ltd. 7/9 Arun Amarin Rd., Arun Amarin, Bangkok Noi, Bangkok 10700 Thailand
Tel. 0-2422-9191 Fax 0-2422-9192 www.amarintv.com

ที่ ผรท 47 /2566

3 พฤษภาคม 2566

เรื่อง รับรองการออกอากาศ

เรียน กรรมการผู้จัดการ บริษัท ปาใหญ่ ศรีเอชเอ็ม จำกัด
ผู้จัดรายการ “วาดหวัง”

ตามที่ บริษัท ปาใหญ่ ศรีเอชเอ็ม จำกัด ได้เข้าเวลาเพื่อดำเนินรายการโทรทัศน์ “วาดหวัง” ทาง
สถานีโทรทัศน์ อมรินทร์ ทีวี เอชดี ช่อง 34

โดยหนังสือฉบับนี้ สถานีฯ ขอรับรองว่าได้ออกอากาศรายการดังกล่าว ในวันพุธที่ 5, 12, 19 และ 26
เมษายน 2566 เวลาประมาณ 16.15-16.45 น. จริง

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ

ขอแสดงความนับถือ

(นายคณิน ขอดประสิทธิ์)
ผู้อำนวยการฝ่ายพัฒนาธุรกิจ
บริษัท อมรินทร์ เทเลวิชั่น จำกัด

ฝ่ายรายการ

โทรศัพท์ 02 422 9191 ต่อ 2261-2

อีเมล tvprogram@amarintv.com

บริษัท อมรินทร์ เทเลวิชั่น จำกัด
 ๑/๑ ถนนอรุณอมรินทร์ แขวงอรุณอมรินทร์ เขตบางกอกน้อย กรุงเทพมหานคร ๑๐๑๐๐
 AMARIN TELEVISION Co., Ltd. 7/9 Arun Amarin Rd., Arun Amarin, Bangkok Noi, Bangkok 10700 Thailand
 Tel. 0-2422-9191 Fax 0-2422-9192 www.amarintv.com

ที่ ผรภ 59 /2566

6 มิถุนายน 2566

เรื่อง รับรองการออกอากาศ

เรียน กรรมการผู้จัดการ บริษัท ป่าใหญ่ ครีเอชั่น จำกัด
 ผู้จัดรายการ "วาดหวัง"

ตามที่ บริษัท ป่าใหญ่ ครีเอชั่น จำกัด ได้เข้าเวลาเพื่อดำเนินรายการโทรทัศน์ "วาดหวัง" ทางสถานีโทรทัศน์ อมรินทร์ ทีวี เอชดี ช่อง 34

โดยหนังสือฉบับนี้ สถานีฯ ขอรับรองว่าได้ออกอากาศรายการดังกล่าว ในวันพุธที่ 3, 10, 17, 24 และ 31 พฤษภาคม 2566 เวลาประมาณ 16.21-16.51 น. จริง

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ

ขอแสดงความนับถือ

(คุณวราภิช ลิเลศพันธ์)

ผู้อำนวยการอาวุโสฝ่ายขายโฆษณา
 บริษัท อมรินทร์ เทเลวิชั่น จำกัด

ฝ่ายรายการ

โทรศัพท์ 02 422 9191 ต่อ 2261-2

อีเมล tvprogram@amarintv.com

บริษัท อมรินทร์ เทเลวิชั่น จำกัด

el/or ถนนอรุณอมรินทร์ แขวงอรุณอมรินทร์ เขตบางกอกน้อย กรุงเทพมหานคร ๑๐๑๐๐

AMARIN TELEVISION Co., Ltd. 7/9 Arun Amarin Rd., Arun Amarin, Bangkok Noi, Bangkok 10700 Thailand
Tel. 0-2422-9191 Fax 0-2422-9192 www.amarintv.com

ที่ ผรภ 69 /2566

29 มิถุนายน 2566

เรื่อง รับรองการออกอากาศ

เรียน กรรมการผู้จัดการ บริษัท ป่าใหญ่ ครีเอชั่น จำกัด
ผู้จัดการรายการ "วาดหวัง"

ตามที่ บริษัท ป่าใหญ่ ครีเอชั่น จำกัด ได้เข้าเวลาเพื่อดำเนินรายการโทรทัศน์ "วาดหวัง" ทางสถานีโทรทัศน์ อมรินทร์ ทีวี เอชดี ช่อง 34

โดยหนังสือฉบับนี้ สถานีฯ ขอรับรองว่าได้ออกอากาศรายการดังกล่าว ในวันพุธที่ 7, 14, 21 และ 28 มิถุนายน 2566 เวลาประมาณ 16.21-16.55 น. จริง

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ

ขอแสดงความนับถือ

(นายคณิน ยอดประสิทธิ์)

ผู้อำนวยการพัฒนารัฐกิจ

บริษัท อมรินทร์ เทเลวิชั่น จำกัด

ฝ่ายรายการ

โทรศัพท์ 02 422 9191 ต่อ 2261-2

อีเมล tvprogram@amarintv.com

บริษัท อมรินทร์ เทเลวิชั่น จำกัด
 off/ce ถนนอรุณอมรินทร์ แขวงอรุณอมรินทร์ เขตบางกอกน้อย กรุงเทพมหานคร ๑๐๗๐๐
 AMARIN TELEVISION Co., Ltd. 7/9 Arun Amarin Rd., Arun Amarin, Bangkok Noi, Bangkok 10700 Thailand
 Tel.0-2422-9191 Fax.0-2422-9192 www.amarintv.com

Analysis: Programmes
 4 of 30 days included;
Selected date(s): 01/04/2023 - 30/04/2023;
Selected channel(s): AMARIN TV;
Selected day part(s): All dayparts;
Selected variable(s): TVR; 000s;
Selected target(s):
 A15+ NW Universe ('000): 53'445 Sample: 7'045
 A25+ NW Universe ('000): 45'323 Sample: 6'017
 A35+ NW Universe ('000): 37'950 Sample: 5'161
Ranking: None;
Notes:

Channel	Description (gr)	Date	Start time	End time	Variable Duration Target	TVR			000s		
						A15+ NW	A25+ NW	A35+ NW	A15+ NW	A25+ NW	A35+ NW
AMARIN TV	WAT WANG	05/04/2023	16:22	16:52	00:29:31	0.089	0.105	0.122	47,000	47,000	46,000
		12/04/2023	16:22	16:50	00:28:15	0.057	0.063	0.075	30,000	28,000	28,000
		19/04/2023	16:21	16:51	00:30:01	0.090	0.090	0.107	48,000	41,000	41,000
		26/04/2023	16:21	16:51	00:29:45	0.114	0.135	0.155	61,000	61,000	59,000
Summary Columns						0.088	0.099	0.115	47,000	45,000	44,000

ขอแสดงความนับถือ

 (คุณวารักษ์ สรีนนิวาสน์)
 ผู้อำนวยการฝ่ายขายโฆษณา
 บริษัท อมรินทร์ เทเลวิชั่น จำกัด

บริษัท อมรินทร์ เทเลวิชั่น จำกัด
 ๗/๙ ถนนอรุณอมรินทร์ แขวงอรุณอมรินทร์ เขตบางกอกน้อย กรุงเทพมหานคร ๑๐๗๐๐

AMARIN TELEVISION Co., Ltd. 7/9 Arun Amarin Rd., Arun Amarin, Bangkok Noi, Bangkok 10700 Thailand
 Tel. 0-2422-9191 Fax 0-2422-9192 www.amarin.tv.com

Analysis: **Programmas**
 4 of 30 days included;
 Selected date(s): 01/05/2023 - 30/05/2023;
 Selected channel(s): AMARIN TV;
 Selected day part(s): All dayparts;
 Selected variable(s): TVR; 000s;
 Selected target(s):
 A15+ NW Universe ('000): 63'446 Sample: 8'974
 A25+ NW Universe ('000): 45'323 Sample: 5'962
 A35+ NW Universe ('000): 37'950 Sample: 5'167
 Ranking: None;
 Notes:

Channel	Description (grouped)	Date	Start time	End time	Variable Duration ¹ /Target	TVR			000s		
						A15+ NW	A25+ NW	A35+ NW	A15+ NW	A25+ NW	A35+ NW
AMARIN TV	WAT WANG	03/05/2023	16:17	16:48	00:30:46	0.134	0.151	0.180	72,000	88,000	68,000
		10/05/2023	16:23	16:51	00:28:16	0.137	0.157	0.162	73,000	71,000	61,000
		17/05/2023	16:25	16:54	00:28:46	0.103	0.117	0.139	55,000	53,000	53,000
		24/05/2023	16:21	16:50	00:29:16	0.101	0.119	0.141	54,000	54,000	54,000
Summary Columns						0.119	0.136	0.156	64,000	82,000	59,000

รองเลขาธิการบริษัท

 (รองบริหาร ผู้ช่วย)
 ผู้อำนวยการอาวุโสฝ่ายขายโฆษณา
 บริษัท อมรินทร์ เทเลวิชั่น จำกัด

บริษัท อมรินทร์ เทเลวิชั่น จำกัด
 ๓/๙ ถนนอรุณอมรินทร์ แขวงอรุณอมรินทร์ เขตบางกอกน้อย กรุงเทพมหานคร ๑๐๑๐๐

AMARIN TELEVISION Co., Ltd. 7/9 Arun Arun Rd., Arun Arun, Bangkok Noi, Bangkok 10700 Thailand
 Tel. 0-2422-9191 Fax 0-2422-9192 www.amarintv.com

Analysis: Programmes
 4 of 28 days included;
 Selected date(s): 01/06/2023 - 28/06/2023;
 Selected channel(s): AMARIN TV;
 Selected day part(s): All dayparts;
 Selected variable(s): TVR; 000s;
 Selected target(s):
 A15+ NW Universe (*000): 53'445 Sample: 7'038
 A25+ NW Universe (*000): 45'323 Sample: 6'025
 A35+ NW Universe (*000): 38'052 Sample: 5'173
 Ranking: None;
 Notes:

Channel	Description (gr)	Date	Start time	End time	Variable Duration ¹ Target	TVR			000s		
						A15+ NW	A25+ NW	A35+ NW	A15+ NW	A25+ NW	A35+ NW
AMARIN TV	WAT WANG	07/06/2023	18:22	18:53	00:30:19	0.098	0.116	0.137	53,000	53,000	52,000
		14/06/2023	18:22	18:50	00:28:15	0.094	0.110	0.101	50,000	50,000	39,000
		21/06/2023	18:21	18:50	00:28:16	0.153	0.176	0.174	82,000	80,000	66,000
		28/06/2023	18:18	18:48	00:29:03	0.073	0.083	0.074	39,000	37,000	26,000
Summary Columns						0.104	0.121	0.122	56,000	55,000	46,000

ขอแสดงความนับถือ

 (คุณไพรัช ศรีสุกัญญา)
 ผู้อำนวยการอาวุโสฝ่ายขายโฆษณา
 บริษัท อมรินทร์ เทเลวิชั่น จำกัด

บริษัท อมรินทร์ เทเลวิชั่น จำกัด
 โทร 0-2422-9191 แฟกซ์ 0-2422-9192 www.amarintv.com

AMARIN TELEVISION Co., Ltd. 7/9 Arun Amarin Rd., Arun Amarin, Bangkok Noi, Bangkok 10700 Thailand
 Tel. 0-2422-9191 Fax 0-2422-9192 www.amarintv.com

Analysis: Adex
 Selected date(s): 21/06/2023 - 30/06/2023;
 Selected day part(s): 16:21 - 16:51 Complete Time Band Split(--W---);
 Selected channel(s): AMARIN TV;
 Selected programme(s):
 Selected product(s):
 Selected spot options: Spot duration (Effective): All; Spot position: All; Spot type: All; Breaks size: All;
 Selected target(s):
 total Universe ('000): 61'466 Sample: 3'386

Spot	Date	Day	Start	End	Sec	Len	Programme	Brand	Copyline/Variable	Total
1	21/06/2023	Wed	16:28	16:28	1	5	WAT WANG	BROADCASTING AND TELECOM RESEARCH&DEVELOPME	SHAREMAN(15) STOP FAKE SPREAD FACTS	15
2	21/06/2023	Wed	16:29	16:30	5	5	WAT WANG	BROADCASTING AND TELECOM RESEARCH&DEVELOPME	SHAREMAN(15) STOP FAKE SPREAD FACTS	15
3	21/06/2023	Wed	16:40	16:40	1	5	WAT WANG	BROADCASTING AND TELECOM RESEARCH&DEVELOPME	SHAREMAN(15) STOP FAKE SPREAD FACTS	15
4	21/06/2023	Wed	16:41	16:41	5	5	WAT WANG	BROADCASTING AND TELECOM RESEARCH&DEVELOPME	SHAREMAN(15) STOP FAKE SPREAD FACTS	15
5	26/06/2023	Wed	16:25	16:25	1	5	WAT WANG	BROADCASTING AND TELECOM RESEARCH&DEVELOPME	SHAREMAN(15) STOP FAKE SPREAD FACTS	15
6	26/06/2023	Wed	16:25	16:27	5	5	WAT WANG	BROADCASTING AND TELECOM RESEARCH&DEVELOPME	SHAREMAN(15) STOP FAKE SPREAD FACTS	15
7	26/06/2023	Wed	16:37	16:37	1	4	WAT WANG	BROADCASTING AND TELECOM RESEARCH&DEVELOPME	SHAREMAN(15) STOP FAKE SPREAD FACTS	15
8	29/06/2023	Wed	16:35	16:36	4	4	WAT WANG	BROADCASTING AND TELECOM RESEARCH&DEVELOPME	SHAREMAN(15) STOP FAKE SPREAD FACTS	15
Summary for Columns										120

ขอแสดงความนับถือ

(คุณวราภรณ์ นีเส็กพันธ์)

ผู้อำนวยการอาวุโสฝ่ายขายโฆษณา
 บริษัท อมรินทร์ เทเลวิชั่น จำกัด

รายชื่อผู้เกี่ยวข้องกับโครงการ

คณะกรรมการตรวจพิจารณาโครงการ

ดร.ตรี บุญเจือ

ผศ.ระวีวรรณ ทรัพย์อินทร์

สุทธิศักดิ์ ปาลโพธิ์

ปรีชญานพร ยี่สัน

ผู้รับผิดชอบโครงการ

นิรมล เมธีสุวกุล

คณะทำงาน

ยุพา รอดเกลี้ยง

วิวรรธน์ คำดาวเรือง

ประทุม สิริสุนทร

จิตติมา พลิกามิน อวาเล

พิชิตพล พิลาถ้ำ

สกนธ์ โพธิ์รัตน์พิทักษ์

ยุทธการ แสนโซ

เจติยะ อุมะวรรณ

ศุภฤกษ์ ภาคหาญ

ปริญญาวุฒิ มณีนวล

สุชาติ หรดี

นายศักร์ศรณ ทำบัวชา

พนมกร ภาคหาญ

พร ชินพันธ์

นิตยา จินดาภาคย์

มณีนรัตน์ ญาณประดับ

วิรัชพัชร สมประสงค์

ที่ปรึกษาวิชาการ

ผศ.ดร.มยุรี ถาวรพัฒน์

ผศ.ดร.สุวิชาน พัฒนาไพรวัลย์

ลงชื่อ

(นรมล เมธีสุวกุล)

หัวหน้าโครงการ

วันที่ 16 สิงหาคม พ.ศ.2566

รายละเอียดผลการติดตามและประเมินผลโครงการ (สำหรับเจ้าหน้าที่กองทุนฯ เท่านั้น)

ลำดับ	ผลการดำเนินงาน	กรณีล่าช้า หรือเร็วกว่าแผน		จำนวน (เดือน/ปี)	ความก้าวหน้าทั้ง โครงการ เฉลี่ยร้อยละ(%)	
		เริ่มต้น	สิ้นสุด		แผน	ผล
☐	ตามแผน					
☐	ล่าช้ากว่าแผน					
☐	รวดเร็วกว่าแผน					

ความเห็นเจ้าหน้าที่กองทุนฯ :

.....

.....

.....

.....

.....

ลงชื่อ

(.....)

เจ้าหน้าที่ติดตามและประเมินผลโครงการฯ

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....